

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasuti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

Ferencz Ferdinánd és Rothschild

Budapest, augusztus 24.

Ma reggeltől késő délutánig Ferencz Ferdinánd, a magyar trón és az osztrák trón várományosa az osztrák Rothschildok vendége volt. Az osztrák Rothschildok olyan régen gazdagok, bankárok és pénzfejedelmek, hogy a nevük apáról fiúra szálló hagyomány szerint a tömegtelen, kimeríthetetlen gazdagság szimboluma Magyarországon. A magyar tanyai paraszt pihent fantáziáját kellene kölcsön kérni annak a lakomának a méltó kiszínezéséhez, amelyiken a jövődó királyt látja magánál vendégül Rothschild. Ennél a meseasztalnál gyémánt-porrall telehintett folyékony aranyat szolgálnának fel a brokát livrébe öltöztetett szolgák, az ital olvasztott rubin volna smaragd billikomokban, ezres bankókkal gyujtanák meg a török császár asztaláról szerzett cigarettát s ebédközben mahagoni fából készült hegedűkön ezüst vonóval játszanának a cigányok. Nos: a Rothschild dejeuner-je aligha volt egészen ilyen, azonban mégis érdekes lehetett együtt látni őket, országok jövődóbeli fejedelmét s a pénzpiacz fejedelmét, I. Ferencz dédunokáját, annak a Rothschildnak a dédunokájával, aki már I. Ferencznek hitelezte.

Vajjon mit beszéltek, hogyan beszéltek ennél az asztalnál? A mi szá-

munkra a trónörökös annyira érthetetlen szfinx, hogy az értéktelen szó-morsák is zománczot, érdekességet kaptak volna a mi fülünk számára. Oh, mert a mi fülünk nincsen elkényeztetve a trónörökös hangjától! A mi fülünk még eddig csak rideg czerimóniás szavakat hallott a jövődóbeli urunk szájából. „Köszönöm!” — „Nagyon szép volt!” — „Nagyon meg vagyok elégedve!” és más eféle simplicissimusi laposságok. Hogyha azt tudnók, hogy a trónörökös nem okosabb Serenissimus öfelségénél s külön bölcsesség nem telik ki tőle ezekenél a stereotip közhelyeknél, akkor már rendben volnánk, már meg volna fejtve a nagy szfinx rejtélye. Azonban tudjuk azt, hogy a trónörökös hideg, világoskék szemei mögött egy nem közönséges tehetségű elme figyel; ennek az elmének véleményei és ítéletei, rokonszenvei és ellenszenvei vannak, csupa olyan rokonszeny és olyan vélemény, ami idővel életbevágó fontosságu lesz a mi sorsunk szempontjából. Hát okunk és jogunk volna tudni, hogy mi történik ebben az agyban; valahányszor azonban magyar ember állt vele szemben, kifejezéstelen hidegséggel szorultak össze a habsburgajkak és álmos unalommal takarták el a szemhéjak a világoskék szemeket, nehogy ezeknek a szemeknek egy óvatlan felvillanása eláruljon a lélek legbelsőjéből valamit.

Az osztrák Rothschild, hogyha soha

életében egy szót sem beszélt volna a trónörökössel, a mai dejeuner után többet tudna a monarchia jövődóbeli uráról, mint Magyarország huszmillió lakossága együttvéve. Hogyha az egész dejeuner alatt nem beszéltek másról, csak vadászatról, vagy arról, hogy Ferencz Ferdinándnak mi a kedvenc sajtja és a legszivesebben látott bora, a nagy szfinx többet árult el neki az egyéniségéből, mint amennyinek a megmutatására eddig egész szép hazánkat méltatta.

Azonban nem így van: tudjuk, hogy az osztrák urakat Ferencz Ferdinánd egyéb és intimebb dolgok elárulására is méltatja. Az osztrák urakkal szemben a trónörökös meg tudja találni a bizalom és a barátság hangját. Lueger és Liechtenstein herczeg esztendőkön keresztül belső emberei voltak, alig pár nap előtt, amint ma Rothschildnak vendége, Bienerthnek volt vendége a trónörökös. Ferencz Ferdinánd csak Magyarország részére rejtély, Ausztria vezető emberei régóta megfejtették a maguk hasznára és használatára ezt a szfinxet. A merev zárkózottság álarczát a trónörökös csak akkor veszi fel, hogy ha átlépi a Lajthát — az igaz, hogy mindig siet visszalépni az osztrák-magyar határfolyón. Magyarországon még soha sem érezte szükségét annak, hogy uri kastélyok vendége legyen, hogy magyar urak terített asztalához tele-

Próba.

Írta: Timár Szaniszló.

(Utánnomlás tilos.)

— Balga, aki a szerelemben a pusztaszerencsére, vagy véletlenségre bizza magát, kedvesem. Az olyan nő, aki ezt teszi, hasonlít a hazardeurhoz, aki egy lapra fölteszi egész vagyonát s elvesztvén azt, egész életében azon koldul s azon sopánkodik, hogy miért volt olyan könnyelmű.

— Nem mindenkor gondolkozott így, Lujza. Gondoljon csak első házasságára.

— Éppen első házasságom idején jutottam erre a megismerésre. Nem is magam választottam első férjemet. Családi összeköttetés, szülei befolyás, helyzetbeli kényszer... Minden, minden összejátszott, hogy annak a férfiúnak nyujtottam a kezemet, aki idegen maradt hozzám és akihez idegen maradtam szívemben egész házasságom alatt. Szerencsére (ne mondjon cinikusnak, hogy szerencsémnek tartom) a házasságom rövid volt. A férjem párban meghalt. Egy más nő miatt tette koezkára az életét és el is vesztette. Haha! Nem neveltséges ez? Azóta nagyon megnéztem a férfiakat, akik bizonyos szándékkal közelednek hozzám.

— Más szóval: egész végig özvegyi fát volt fog viselni oly férj után, akit nem szeretett és aki a szerelmet meg sem érdemelte.

— Azt nem fogom tenni.

— Hisz oly eszményi férfit, amilyent ön keres, kedvesem, nem fog találni.

— Hiszem, hogy megtalálom.

— Nem is ismerkedhetik meg olyan férfival. Mert mit lehet tudni? Csak felszínről ismerjük a férfiakat. Látjuk a külsejét, a modorát, a magatartását. De csak szerelmi együttlét alatt, ha teljesen odaadjuk magunkat, pillanthatunk igazi lényébe. Csak a szerelmi odaadásban van igazi megnyilatkozás. Ön pedig ezt a lépést addig meg nem teszi, amíg törvényes házasság nem köti valamely férjéhez.

— Lehet másképen is. Például úgy, hogy próbára tesszük. Itt van mindjárt az alkalom.

— Kérdőjellel alakulok át.

— Itt van Dobry Mihály. A kezemre vágyódik. Meg is kért már. Gazdag, esinos, előkelő, jó modoru, művelt. De nem tudom, igazi férfi-e? Tudja, amolyan erős, a valódiak közül való-e? Nem gyöngy báb-e, mint amilyen az első volt? Probára akarom tenni. És ehhez az ön segítségére van szükségem.

— Rendelkezésre állok. Elő a próbával!

— Tudja, azt válaszoltam neki, hogy megfontolom a dolgot. És hozzáfűztem: van egy titka életemnek, amelyet lezárni, vagy közöltegni fogok vele s ha azután is nőül akar venni: ám legyen.

— Micsoda titok az?

— Mondja meg neki ön, miatt legjobban barátnóm, hogy én (fordítsa el tekintetét, kérem, mert szégyenlem magam) leánykoromban... Igen!... Ezt mondja meg neki.

Hogy volt egy viszonyom leánykoromban s ezt első férjemnek is megmondtam, még mielőtt az anyakönyvvezető elé léptem volna vele. Ő előtte sem akarom titokban tartani. Hadd lássam, hogyan viselkedik e közlés után?

— És igaz ez, Lujza?...

— Akár igaz, akár nem; mellékes. Látni akarom, meddig terjed a látóköre? Van-e benne előítélet, vagy elfogultság? Tud-e fölé emelkedni a tuczatnak? Szóval, meg akarok igazi karakterével ismerkedni.

Lujza másnap a legbájosabb mosolylyal fogadta Dobry Mihály látogatását. A boudoir tele volt mámorító illattal s a fiatal özvegy oly friss volt, mint a harmat.

A férfi letelepedett melléje és kifejlődött köztük egy párbeszéd, mely kémkedés és vallomás volt egyszerre.

— Eljöttem, hogy ígéretének beváltására emlékeztessen — szólt a férfi oly hangon, mely mindent sejtetni engedett.

— Beszél barátnómmal, Elvirával?

— Beszéltem, Lujza.

— Tudja a titkomat?

— Mindent tudok.

— Mindent?... És mégis nőül akar venni?

— Hallgasson meg, Lujza. Engem szigorú erkölcsökben neveltek. Egyik elődöm, anyai ágon nagybátyám, püspök is volt. Ami sötétség és homály van a felekezeti oktatás-

pedjék. Mig Ausztriában belső barátjától, Vilmos császártól és a demokrata királytól: Edvardtól tanult. Személyes érintkezést, bizalmas vonatkozást keresett azokkal, akiket erre érdemeseknek tartott.

Vagy hogy ez is szimptoma s ez a szimptoma elég ahoz, hogy a magunk számára is megfejtjük a szfinxet? Lehet, de a rébusz ilyen megfejtése legnagyobb gyászra azoknak, akik Magyarország jövőjeért aggódnak.

Budapest, augusztus 24.

A delegációk összehívása. Gróf Khuen-Hédervary Károly miniszterelnök Osztdendébe utaztába — mint megirtuk — Bécsben kiszállt és meglátogatta *Aehrenthal* külügyminisztert, akivel hosszabb ideig tanácskozott. A két miniszter tanácskozása — mint most Bécsből jelentik — a delegációk összehívására vonatkozott és állítólag azzal a megállapodással végződött, hogy a delegációk elé terjesztendő tárgyalási anyagot a közös minisztériumok sürgősen elkészítik és azt még a magyar parlament üléskezései előtt, körülbelül szeptember 20-ika után közös miniszteri tanácskozás elé terjesztik. Ezen a közös miniszteri tanácskozáson fogják megállapítani a delegációk összehívásának határidejét is és minthogy a sürgősség a döntő szempont, Bécsben bizonyosra veszik, hogy a delegációk már október közepén tanácskozni fognak. A delegációk legfontosabb tárgya természetesen a felemelt hadügyi költségvetés, különösen pedig a hajóépítési program megállapítása lesz.

A trónörökös Rothschild bárónál. Waidhofen a/Innsb. jelentik, hogy *Ferencz Ferdinánd* trónörökös ma reggel három óra negyvenöt perckor érkezett *Waidhofen a/Innsb.*-be. A trónörökös szalonkosiját lekapesolták a vonatról és egy mellékvágyóra toltatták. *Ferencz Ferdinánd* zavartalanul tovább aludt a vagonjában egészen hét óráig. Báró *Rothschild* Albert úrral, báró *Rothschild* Alfonzzal és a jószágigazgatóval hét órakor érkezett a pályaudvarra három automobillal. *Ferencz Ferdinánd* főherceg negyed nyolckor megjelent a természetes ablakánál és *Rothschild*-

kat szívélyesen üdvözölte. Leszállt és helyet foglalt a reá várakozó automobílnak és a többiek is beszálltak. A társaság mindenekelőtt a *Waidhofeni* kastélyba ment, ahol a trónörökös könnyű villásreggelit evett. Nyolcz órakor folytatták az utat *Steinbachba*, onnan *Languaba*, ahova délben érkeztek meg. *Languaba* a dejeuner után szarvasvadászat volt. Délután négy órakor a trónörökös tovább utazott *Salzburgba*.

Prágából táviratozzák nekünk, hogy a *Bohemia* kitünően beavatott részről értesül, hogy a trónörökös házából látogatta meg báró *Rothschild Albertet*. A *Rothschild*-ház tudvalevőleg a *witkowitzi* és más jelentékeny vállalatokban nagy szerepet játszik. Ezek azok a gyárak, amelyek saját közléseiket átvevették a *Dreadnoughtok* szállítását, holott a delegációk még nem szavalták meg a költségeket.

A horvát helyzet. A horvátországi választások előtt megindult tárgyalások során megint élénk hírlapi vita folyik arról, sikerül-e a bánnak a koalícióval együtt mennie be a választási harcba, avagy a bán és a koalíció nem mint ellenségek fognak-e találkozni e küzdelemben? Általános a vélemény, hogy még ha történik is megegyezés a bán és a koalíció között és a koalíció mint egységes párt jön majd vissza a színpadra, még akkor se történik lényegesebb fordulat és változás Horvátország közéletében, mindaddig, amíg teljes garanciát nem nyújt a bán a koalícióból alakult új pártnak és a párt a bánnak, hogy a Magyarországgal szemben követendő politikában is egységes felfogás szerint fognak eljárni. Ha az erre vonatkozó megegyezés és garancia-nyújtás még a választások előtt megtörténik, ez esetben a koalíció, illetőleg az új kormány párt kompakt egység gyanánt száll a választási küzdelembe a bán támogatására. Ellenkező esetben mindkét fél, a bán is, a koalíció is a maga elveit és embereit viszi a harcba. Politikai tekintetek nem is állják útját a teljes megegyezésnek, itt vannak azonban a kényes személyi ügyek, amelyek élt elyenni nagyon nehéz. A bán tegnapi nyilatkozatában is azt kívánja, hogy rekesztessenek ki a pártból azok az elemek, melyek a pozitív munkának csak akadályul szolgálnának, a koalíció pedig ezzel szemben kereken tagadja, hogy kebelében lennének ilyen elemek. A horvát-szerb koalíció egyik elsőkelő tagja, *Mašuranić* Bogdán nyílt levélben he-

vesen megtámadta *Tomasics* bánt és szemére hányta, hogy főzölja a koalíció széttöbontása volt és hogy személyi politikát folytat. A bán a támadásra nyilatkozatban válaszol és tiltakozik a vád ellen. Azt mondja, hogy az ő célja olyan egységes párt szervezése, amely az ország érdekeit képviseli. A koalíciót nem találta ilyennek, s ezért szervez új pártot. Végül megismétli a már ismeretes kijelentését, hogy a koalíció nem tartotta be a közönségesen megállapított politikai együttműködés feltételeit és toszállási politikát akart folytatni, amihez ő nem járulhatott hozzá.

A koalíciós sajtó élénken foglalkozik a bánról hivatalos lapban megjelent bán interjúval és harsán támadja a bán. Különösen a *Pokret* és *Slobodan* szól éles hangon és elutasítja a bánnak azt az indítványát, melynél fogva hajlandó a koalíció nyilvános plenáris ülésén megjelenni. A tiszta jogpárt és a keresztényszocialisták lapjai élesen bírálják a koalíció magatartását, a *Hrvatsko Pravce* pedig felszólítja a hazafiakat, hogy védjék meg a népet a koalíció végzetes politikája ellen. Az „Obzor” szerint, ha a koalíció nem fogadja el a bán azon indítványát, hogy nyilvános ülésükön megjelenjen számot ad eljárásáról, úgy a bán nyilvánosság előtt előnyösebb helyzetben volna, mert hiszen kész nyilvánosan számot adni, míg a koalíció ez esetben álláspontjának jogosultságáról kevésbé volna meggyőződve. A megegyezés mindazonáltal valószínű, minthogy politikai kérdésekben már a budapesti tanácskozások alkalmával is megegyezés jutott kifejezésre a bán és a koalíció között és a konfliktusnak csak az oka, hogy a koalíció nem akarja elejteni azokat az elemeket, amelyeket a bán a pozitív munka akadályainak mondott.

A marostordai bonyodalom. Erődy Sándor folytatja a „rendcsinálást” Marostorda megyében és tegnap unokaöccsével: *Boda Jenő* tb. aljegyző, alispánhelyettessel felfüggesztette az egyetlen hivatalban levő főszolgabíró, *Jeney Kálmán* is. *Jeney* felfüggesztésének története a következő:

Jeney József mezőcsávi körjegyzőt *Kovács* Ignác alispán többrendbeli panasz alapján állásától felfüggesztette. Ez a *Jeney* Erődynek legmeghittebb barátja és kortosa. Az alispán felfüggesztése után, *Boda Jenő* alispánhelyettes a körjegyzőt állásába visszahelyeztette. Az alispánhelyettes *Jeney Kálmán* főszolgabírónak a *Jeney* körjegyző visszahelyezésére vonatkozó rendeletet azzal az utasítással adta ki, hogy azt huszonnégy óra alatt hajtsa végre s erről tegyen jelentést. A főszolgabíró

ban, azt mind belém verték. Sokáig tartott, míg a homályból világosságra vergődhettem, de végre kialakultam valahogy nagy küzdelem árán és modern gondolkodású ember lettem...

— Várom, mi következik ebből?

— Leszámoltam az előítéletekkel. És a régi erkölcsi rendben észrevettem a hazugságokat. Ezzel együtt az ön titka a fölfedezés után nem változtatott a szándékomon semmit. Hogyan?... Önnek kötelessége lett volna már leánykorában számolni velem, akit pedig még akkor nem is ismert?... Már akkor kellett volna felelősséggel tartoznia nekem, aki még valahol az ismeretlen homályban ténfergtem? Micsoda buta előítélet azt követelni egy leánytól, hogy szálljon szembe a természettel és a természet soha meg nem változó leküzdhetetlen törvényeivel?... Micsoda ostobaság több erőt és ellentállást követelni egy gyöngye leánytól, mint amennyit az erős férfinevtől követelni lehet? Hisz, ha a szenvedélyek fölébrednek, a vér zajong, a természet követeli a jogát: hol az az erő, amely ennek ellentálati tud?... Ez annyit jelentene, mintha valaki megtiltana azt, hogy együnk, ha éhesek, igyunk, ha szomjasak vagyunk. Hisz akkor megtagadnók saját vérünket és kifordulánk emberi mivoltunkból. Nem, *Lujza!* Csak éljenek mások az előítéletek és a régi butaságok sötétségében. Én nem törődöm azzal, mit tett ön leánykorában. Nem keresem, kivel volt viszonya. Ön akkor a saját magáé volt és én ezer mérföldnyi távolságban ténfergtem. Csak a jelentésem és tudom, hogy önt szeretem.

— Ez minden, amit mondani tud?

— Még van valami mondanivalóm. Azt is kitárom: szeretem, hogy éppen ön az, aki titkát rám bízta. Látta, az ilyen legbizalmasabb közlés nagyon közel hozza egymáshoz a szíveket. Jó, hogy van valami, amit megbocsáthatok önnek. Ez a mi friggünket annál szilárdabbá fogja tenni.

Lujza fölkelte udvariója mellől és odaállt az ablakhoz. Csak vékonyan szűrődött be a napsugár és megvilágította a nő csodaszép fejét.

— Kedves barátom, — szólt hidegen *Lujza*, — mondjon le örökre a kezemről. Sohase leszek az öné és soha napján sem fogom megbocsátani önnek azt a fölfedezést, melyet most tettem.

— Fölfedezést? Mit fedezett föl?

— Azt, hogy ön nem az a férfi, akit én keresek.

— Hogyan? Nem mentem el addig a határig, ameddig férfi mehet?

— Sőt! Tul ment azon a határon.

— Mennyiben?

— Hát férfi az, aki megbocsátja jövőző feleségének, hogy még mielőtt először férjhez ment volna, már másnak odaadta magát? Tudja meg, hogy az egész dolog az én első viszonyomra vonatkozólag, mese volt. Pusztán női lelemény, mely azt a célt szolgálta, hogy próbára tegyem önt?... Ejh, uram! Ha olyan erényesek azok a lányok, akik odaadják magukat és nem szállnak szembe — mint ön mondja — a természettel, akkor mi értékünk

van nekünk, akik igenis legyőzték a vér zajongását és azokat az ugynevezett ellenállhatlan törvényeket? Nem, nem, uram! Kell, hogy az erényes és tiszta erkölcsös leányéleteknek valami honoráriuma legyen, legalább annyiban, hogy előnyösen különbözzön a nem erkölcsös és nem tiszta leányélettől. Kell, hogy mi büszkén emelhesük a fejünket és nézhessünk mindenkinek a szemébe abban a tudatban, hogy a szenvedély harczaiban megálltuk a helyünket. Mi nem buktunk el. Mások igen. Mi vigyáztunk a tisztaságunkra. Mások nem. Mi, hogy úgy fejezzem ki, magasabb piedesztálon állunk. Ön pedig szeretné, ha a porból emelkedném fel önhöz! Áh!... Így nem alkuszunk! Azonkívül pedig nem szenvedhetem azokat a férfiakat, akik megbocsátanak. A bocsánat, kedves barátom, uram, a nők dolga; a mi dolgunk. Igazi, erős, hatalmas férfi, a mindenség ura, mint mondani szokás, nem bocsát meg soha. Ez az én válaszom.

Dobry Mihály mélyen megtörve távozott el a szép özvegytől. Legszebb reményei porba hulltak.

— Hiába számolunk le a régi homályival és előítéletekkel — mormogta magában kétségbeesve, — hiába állapítjuk meg, hogy a régi erkölcsi rend ostoba és elavult. Amíg a nők maguk őrzik feltékenyen az előítéleteket, addig az új felfogás és a modern erkölcsi rend nem fog győzni soha. Nem elég, hogy a kor férfainak felfogása tisztább és magasabbrendű. Be kell várni az időt, amíg a nők koponyákba is beszűrődik a világosság...

Évelőben Ugron András szolgabíró vette át a rendeletet s nyomban kiadta az érdekeltekkel való közlésre vegett a községekbe s egyben intézkedett, hogy a felfüggesztett körjegyző a hivatal átvevőjére kitűzött időről értesítsék. A körjegyző azonban az Erődy-féle népgyűlés rendezésével volt elfoglalva s így nem jelentkezett a kitűzött határidőre. Jeney Kálmán főszolgabíró intézkedéseiről jelentést tett az alispáni hivatalnak, de Boda Jenő alispánhelyettes ezt figyelmebe nem véve, a főszolgabírót állásától felfüggesztette azzal az indoklással, hogy a Jeney József visszahelyezésére vonatkozó rendeletet nem az utasítás értelmében hajtotta végre. Marostorda vármegyében tehát ma a vezető hivatalokban nincsen egyetlen törvényesen megválasztott tisztviselő sem s Erődy Sándor azokkal a darabont társaival helyettesíti a felfüggesztett tisztviselőket, akik vele együtt szegték meg a várszerződést.

Jeney Kálmán felfüggesztésével egyidejűleg Erődy polgármesterválasztást is tartott Szászrégenben, amelyen minden tiltakozás ellenére a saját jelöltjét választotta meg. Ez az eset a következőképpen történt:

Szászrégenben a Fromm Traugott halálával megüresedett polgármesteri székét ma töltötték be. Az állásra négyen pályáztak, Seibriger Frigyes polgármester-helyettes, Sifbajmer Hugó főjegyző, Reicher Aladár felfüggesztett főszolgabíró s Körössy Albert szolgabíró. A tisztújító közgyűlést délután fél 1 órakor nyitotta meg dr. Boda Jenő alispánhelyettes, mint elnök. Dr. Papp Sándor bizottsági tag kifejtette, hogy a *kandidálást csak választott alispán ejtheti meg*, s az alispánhelyettes nem, azonban dr. Boda elnök a közigazgatási bíróság döntésére hivatkozva a jelölést megejtí, mire Seibriger Frigyeset választották polgármesterré, polgármester-helyettes Schifbajmer, főjegyző Schuller Emil, első aljegyző dr. Koós Károly lett. A tisztújító közgyűlés alkalmából Erődy főispán is megjelent Szászrégenben. A főispánt a pályaudvaron Seibriger vezetésével küldöttség fogadta és üdvözölte. A gyűlést után az új polgármester a főispán tiszteletére diszebédet adott.

A bosnyák pótválasztások. A tartománygyűlési pótválasztások — mint Szerajevéből jelezik — szeptember 3-án lesznek. Mindössze nyolc mandátum van még üresedésben, közülük négy katolikus, két szerb-ortodox és két muzulmán. A muzulmán „önálló párt”, amely a választásokon egészen elbukott, elhatározta, hogy mindkét mandátumot harc nélkül átengedi a „nemzeti szervezet” pártjának, ami egyet jelent a pártnak a politikai térről való teljes visszavonulásával.

Az interparlamentáris konferencia. Augusztus 29-én kezdődik a brüsszeli interparlamentáris konferencia, amelyen a nemzetek parlamenti képviselői nagy számmal vesznek részt. Az interparlamentáris magyar csoport tagjai is nagy számmal utaznak Brüsszelbe; egy részük már el is utazott, míg a többiek a következő napok folyamán kelnek utra. Gróf Apponyi Albert, az interparlamentáris magyar csoport elnöke e hónap 27-én utazik Brüsszelbe, s havá 29-én érkezik meg. Ugyanekkor utazik Brüsszelbe Berzeviczy Albert, a képviselőház elnöke és az interparlamentáris magyar csoport elnöke is.

Szabolcs megye a hatáskör kibővítéséért. Tudvalevőleg az italmérségi jogok adományozása, az italmérségi üzemek fölötti felügyelet, az engedélyek esetleges elvonása a kir. pénzügyigazgatóságok hatáskörébe tartoznak és a közigazgatási hatóságokat a tárgyban csupán véleményezési jog illeti. Szabolcs vármegye törvényhatósági bizottsága arra az elhatározásra jutott, hogy a pénzügyigazgatóságnak a hatásköre túl nagy és az államra nézve is előnyösebb és célszerűbb, ha az italmérségi jog kezelésénél a törvényhatóságoknak nagyobb hatáskört biztosítanak. E végből az összes törvényhatóságokhoz átiratot intézett, melyben indítványt tesz, hogy irjanak fel a pénzügyminiszterhez, hogy vigye keresztül a pénzügyi törvények oly irányú módosítását, amely a közigazgatásnak az italmérségi jog körül nagyobb hatáskört biztosít az eddiginél.

Sztrajkok és kizárások.

Budapest, augusztus 24.

A malommunkások sztrájkja még egyre tart s egyelőre remény sincs, hogy véget érjen. Körülbelül 3800 munkás nem dolgozik. Néhány nap múlva az összes fuvarozók és szállítmányozók ki fogják zárni a munkásaikat, mert a fuvarozó és szállítmányozó munkások egy tekintélyes része sztrájkba lépett, az ősz tehát a munkaadók és munkások nagy harcával köszönt be. Ha ehhez hozzávesszük, hogy maga a nyár is abnormis volt, mert a vas- és fémmunkásoknak s az építőmunkásoknak sztrájkja hetekig tartott s hogy előreláthatólag az ősszel még egy-két nagyarányú sztrájk lesz, aminek előhangjait már most lehet olvasni a szakszervezeti lapokban, igazán nem értjük azt, hogy nálunk a törvényhozás részéről semmi sem történik ezeknek a beteges állapotoknak orvoslására.

Mikor a folytonos aratósztrájkok ellen az országgyűlés tizenkét év előtt meghozta az 1898: II. t.-cikket, mely szabadságvesztés büntetéssel sújtja a sztrájkoló arató munkásokat, ha az aratási szerződésüket megszegik, a szocialista berkekben tajtékzó gyűlölettel izgattak ellene. Minden modern jogelvvél ellentétesnek mondták, hogy egy „magánjogi” szerződésnek büntetőjogi szankciója legyen. A szocialista agitátorok, akik ebben a tekintetben oly finom jogi érzéket áruztak el, a „jogérzékükkel” teljesen összeegyeztethetőnek tartották azt, hogy a munkások ne tartsák be a megkötött szerződéseiket. Ugyanez az eset a mostani malomsztrájkban is. A malmok eddig pontosan megtartották a reájuk nézve terhes szerződéseket, de most, mikor a munkásokra kezd az a szerződés terheket róni, akkor a munkások minden jogi skrupulus nélkül egyszerűen széttepik az érvényben levő szerződést és sztrájkba lépnek.

Ez lehetetlen állapot s ebbe a harcba végre már magának az államhatalomnak is bele kell avatkoznia. Ha minden szerződészegő ellen az állam nyújt jogsegélyt s ha minden szerződészegő ellen a bírósághoz lehet fordulni, kell, hogy az állam egy fórumot teremtsen, ahol a munkásszerződések megszegői ellen is lehessen panaszszal fellépni s az államhatalomnak kell segítséget nyújtani arra, hogy akár a szerződészegő munkások, akár a szerződészegő munkaadók a szerződés betartására kényszeríthessenek. Végre is a munkáskérdés szociális életünknek egyik legfontosabb kérdése. Ha itt merülnek fel viták, azt az államnak kell eldöntenie és nem szabad tisztán hatalmi kérdéssé fajulni engedni. Az önbíráskodás ma a modern életből ki van már irtva, csakis ezen a téren türi még az állam büns közönnyel az önbíráskodást. Mert ugy a sztrájk, mint a munkáskizárás tisztán önbíráskodás.

Nem akarunk most annak fejtegetésébe bocsátkozni, hogy az 1898: II. t.-cz., mely az aratósztrájkokat fogházbüntetéssel sújtja, a jogi doktrínáknak megfelel-e, de rá akarunk mutatni arra, hogy azóta, mióta ez a törvény életbe van léptetve, azóta az aratósztrájkok száma megesáppant s az alföldi agrárszocialista agitációnak a gerince kettétörött. És ha az állam nem tartotta a maga méltóságával, tekintélyével, modernségével, szociális érzékével összeférhetetlennek azt, hogy az aratósztrájkok ellen törvényes rendszabályt hozzon, nem

tarthatja összeférhetetlennek azt sem, hogy az ipari sztrájkok és a munkáskizárások ügyét törvényesen szabályozza. Végre is gazdasági életünkre ép olyan fontos fejlődő gyáriparunk s ipari produkciónk, mint aminő fontos mezőgazdasági termelésünk. És ha az államhatalom az erős, hatalmas, gazdag és mindenféle protekcionizmussal támogatott agrarizmusnak segítségére sietett az aratótörvénnyel, kötelessége segítségére jönni az amugy is kedvezőtlen körülményekkel küzdő s adótörvényekkel, kedvezőtlen vámpolitikával, rossz kereskedelmi szerződésekkel, kapzsi tarifapolitikával agyonnyomított iparnak is.

Abban az ipartörvénytervezetben, melyet az előző kormány tett közzé, volt egy fejezet, mely az ipari sztrájkok kérdéséről akarta szabályozni. A tervezet a lomtárba került s ma már kétségtelen, hogy onnan új életre támadni nem is fog. De azért magának a kérdésnek elaludnia nem szabad s a kormánynak kötelessége egy magyar sztrájk törvény megalkotása. Most a munkások sztrájkja, a munkaadók retorziója, a kizárások, vagy a munkásoknak arra irányuló terrorizmusa, hogy csak ugynevezett szervezett munkások kaphassanak munkát, az államhatalom szabályozó befolyása nélkül grasszálnak s végezheti romboló hatását gazdasági és szociális életünkben. Azért valóságos oázis ebben a sivárságban az, hogy nemrég a budapesti kir. ítélőtábla, a maga bírói szavát vetette latba abban a harcban, mely a munkások és a munkaadók közt folyik. Nem akarja, nem is akarhatja korlátozni a munkásság jogát, sőt egyenesen a gazdasági szabad verseny elvére hivatkozva mondja ki, hogy a munkás a munkaidejét szabadon értékesítheti, szerződésileg, tehát önként elvállalt kötelezettségének sérelme nélkül, munkába állásának és munkában maradásának feltételeit teljesítése szerint szabhatja meg. Ha tehát többen szövetkeznek avégből, hogy az egyesülés után kedvezőbb helyzetbe jussanak, csak a gazdasági verseny kifejtésével megengedett szabadsággal élnek. Azonban ki mondta a budapesti kir. ítélőtábla azt is, hogy jogtalanvá válik a munkások egyesülésének fellépése, ha célja elérésére oly eszközök, vagy módok használ, mely a munkaadót az ő szabad akaratára érvényesítésében gátolja, vagy a nem szervezett vagy sztrájk-törő munkás elbocsátását avagy nemalkalmazását erőszakolja ki. Mert ily fellépésével a munkások szövetsége az egyesülésben rejülő erőt nem engedett és a saját jogos céljai által nem okadatolt módon használja fel s így erkölcsellenes, tehát a törvény tilalmába ütközik. Ennek alapján aztán kártérítésre ítélte azokat a munkásokat, akik egy szervezetlen munkás elbocsátását erőszakolták ki s kártérítési kötelezettséget állapított meg a sztrájkoló munkásokra a gyárossal szemben, aki nem akarta a munkások által bojkott alá helyezett sztrájk-törő munkást elbocsátani.

Helyes. A budapesti kir. ítélőtábla tehát állást foglalt. De ez még nem jelent semmit. Nem a bíróságnak, nem is egy bíróságnak, hanem a törvényhozásnak kell állást foglalnia. Ma már a munkáskérdés, amikor napról-napra ezer meg ezer munkás sztrájkol s amikor ezer meg ezer munkás van kitéve annak, hogy egy munkáskizárás az utcára taszítja, amikor a sztrájkok és kizárások Damokles-kardként függnek állandóan a levegőben, kiszámíthatlan, meg-

mérhetetlen kárára szociális és gazdasági életünknek, akkor ezt a fontos kérdést nem lehet egy bíróságnak elvi határozatával megoldani, hanem egy részletes, okos, igazságos, méltányos törvény kell. Sztrájk-törvényt követelünk, nem a munkások ellen, hanem a dolgozni akaró munkások és a munkaadók védelmére s egy sztrájk-törvényt, amely a munkáskizárások ellen viszont a munkásságot védje. De a hatalmi erőszak, ha azt akár a munkások, akár a munkaadók gyakorolják jogosulatlanul brutálisan, a modern állam keretében ma már meg nem tűrhető. Hogy pedig ez az erőszak jogosan vagy jogosulatlanul gyakoroltatik-e, éppen ennek eldöntése volna a törvény feladata.

A montenegrói ünnep.

Budapest, augusztus 24.

A montenegrói ünnepek már a befejezéshez közelednek. Az utolsó aktus tudvalevőleg a királyság proklamálása lesz, mely után Nikita fejedelem fejére teszi a királyi koronát. A fejedelmi vendégek közül a bolgár király már elutazott, míg Viktor Emánuel olasz király, a fejedelem veje feleségével, Heléna királynővel, néhány napig még Cetinijében maradnak.

Tegnap a vendégek tiszteletére katonai szemle volt, mely bizonyára szokatlan jelenség a jó Cetinijieknek, akik ehhez hasonlót még nem igen láttak. A fejedelem nyamris az utóbbi időben sokat tett a hadügyek terén és arra törekedett, hogy lehetőleg modern szervezetet adjon az eddigi keret-rendszernek. Az olasz király és az orosz császár jóvoltából néhány teljesen új mintájú ütveg felett is rendelkezik Montenegró: de eddig nem sok hasznát látta, mert hiányzott a kezeléshez szükséges emberanyag.

Ma a következő tudósítást kaptuk.

Az olasz királyi pár tiszteletére adott ebédén Miklós fejedelem a következő pohárköszöntőt mondotta:

— Sire! A megtiszteltetés, amelyben felséged országomat és miniket részesített, amidőn ily emlékeztető alkalomból Montenegróba jött, megörvendeztetett és boldogsággal tölt el, hogy első érzelmem ezért felségednek legelénkebb örömet, valamint legmélyebb hálánkat kifejezni. Örömről anélkül teljesebb, mert a királyné ő felségét láthatjuk felséged társaságában. Montenegró büszke gyermekére. A montenegróiak büszkeséggel látták, hogy a keresztényi jámborság és felebaráti szeretet utójain halad, amiként csodálattal figyelték felséged bölcs működését, amely állandóan nagy népének javára irányul, melynek igazi érdekei a mi népünkkel, valamint a többi civilizált nép érdekeivel össze van kapcsolva. A népek szolidaritásának ez az ápolása felséged állandó gondja volt; különböző alkalmakkor az emberiség általános érdekei javára is vált és ez nem az utolsó ama jogcímek között, amelyek alapján felséged igényt támaszthat a nagyvilág elismerésére, melyhez Montenegró örömmel esatlakozik. Emelen poharam felséged, leányom, a királyné ő felsége, a hercegek és hercegnők: unokáim, ő felsége Margit királyné és az egész királyi család egészségére, valamint Olaszország nagyságára és virágzására.

Viktor Emánuel király a következőleg válaszolt:

Királyi Fenség! Azok a kötelek, amelyek engem királyi fenségnek fenkölt családjával összekapcsolnak és Olaszország szimpátiája a montenegrói nép iránt vezértek minket, amidőn e szép ország vendégszerető fővárosába jöttünk. Szerencsésnek éreztük magunkat, hogy ily ritka alkalommal itt lehetünk és amelyet fenségéddé éppen az imént hozánk intézett jóakaratu szavaival is kellembőbb tett. Élénk hálával szívemben sulyt vetek arra, hogy a királyné nevében is melegen óhajtsuk királyi fenségéddé családjának zavartalan boldogságát. Ez őszinte óhajaink mellett teljes szívből kívánjuk a vitéz montenegrói nép dicső jövőjét böles uralkodójának még hosszú ideig tartó vezetése alatt. Emelen poharamat királyi fenségéddé egészségére, valamint királyi fenségéddé nevének és egész családjának egészségére és Montenegró üdvére.

Ferdinánd bolgár király hír szerint még ma Kattarón át elutazik, ellenben Viktor Emánuel

olasz király még néhány napig Cetinijében marad. A két uralkodót a lakosság mindenütt, ahol megjelentek, meleg ovációban részesítette. Ma reggel nagy csapatszemle volt, amelyen mind a két király, Miklós fejedelem, Heléna királyné, Boris trónörökös, a fejedelmi család valamennyi tagja, továbbá a két király kísérete és az osztrák és magyar követ volt jelen. A csapatszemlén, amely az első nagyobb csapatszemle volt Montenegróban, háromezer gyalogos katoná, egy gépfegyverosztály, továbbá egy hegyi és egy tábortüreg vett részt. Az osztrák és magyar követ néhány nap múlva ünnepies audiencián jelenik meg Miklós fejedelem előtt és át fogja venni a fejedelemnek Ferenc József sajátkezű és rendkívül szíves és barátságos hangú üdvözlő levelét. A követ tegnap Milena fejedelemasszonynak két pompás paripát ajándékozott a kladrubi méntelepről, melyeket királyunk a fejedelmi pár aranylakodalmá alkalmából ajándékba küldött. Milena fejedelemasszony az ajándékot nagy köszönettel fogadta.

Péter szerb király Miklós montenegrói fejedelemet a szerb hadsereg tábornokává, Danilo herceget gyalogsági ezredessé, Mirko herceget gyalogsági kapitánnyá és Péter herceget tüzérségi hadnaggyá nevezte ki. Milena fejedelemasszony Péter királynak a Szent Száva rend nagykordonját a gyémántokkal adományozta.

Ferdinánd bolgár király dr. Tomanovic miniszterelnöknek az I. oszt. Sándor-rendet, Marinovic hadügyminiszternek, Vukotic dandárparancsnoknak és Boszkovic tábornoknak az I. osztályu katonai érdemrendet, valamint más méltóságoknak egyéb rendjeleket adományozott. Miklós fejedelem Markov és Kovacev, Ferdinánd király szárnysegédeinek, valamint Kolasev követnek az I. osztályu Danilo-rendet adományozta, valamint a királyi kíséret összes tagjait rendjelekkel tüntette ki. Ferdinánd király a cetinjei szegényeknek 3000 frankot, a cetinjei templomok és iskolák céljaira 2000 frankot és a rjekai, virpazair és antivari templomok és iskolák javára 500—500 frankot adományozott. A király Boris trónörökösrel és kíséretével Cetinjéből jövet hajón ma délután inkognitó Zelenikába érkezett és különvonaton Szerajevóba utazott tovább.

Sándor szerb trónörökös kíséretével együtt csütörtök este Fiumébe érkezik és az Európában száll meg. Pénteken a trónörökös a Gödöllő gőzessel Cattaróba utazik, honnan automobilon Cetinjébe megy.

KÜLFÖLD.

Roosevelt agitációs körutja. Roosevelt Uticában tartotta meg első nagy politikai beszédét agitációs körútján. Abból a tételből indult ki, hogy Amerikában és minden kulturált országban beállott a degeneráció korszaka. A veszedelemnek a városok rohamos növekedése az oka, amelylyel a vidék fejlődése nem képes lépést tartani. Pedig a farmerekre az államnak ugyanolyan gondot kellene fordítania, mint az ipari munkásokra. A legfontosabb kérdés, amely megoldásra vár, a nőkérdés és a cselédkérdés a vidéken. A parasztasszony az igazi Atlas, aki a nép jövőjét vállain hordozza.

A görög választások. A görög nemzetgyűlés tagjainak megválasztásáról még nem lehet a végleges eredményt megállapítani. A 374 mandátum közül eddig mintegy 240 dől el. *Mavromichalists*, a nemzetgyűlés eszméjének előharcosát és majdnem egész jelöltlistáját megválasztották. *Venizelos* pártihelyi kijelentik, hogy *Venizelos* haladéktalanul le fog mondani krétai állásairól.

Hír szerint a külügyminiszter a diplomaták tegnapi fogadása alkalmával kijelentette, hogy a porta nem fog továbbmenő akciókat indítani, ha *Venizelos* lemond a krétai kormányelnökségről. A lapok szerint a minisztertanács elhatározta, hogy Athénben erőlyes lépéseket tesz, ha *Venizelos* és a többi megválasztott krétai felvétetnek a nemzetgyűlésbe anélkül, hogy krétai állásairól lemondanának. A *Yeni Gazetta* értesülése szerint a görög kabinet már a porta kívánságai méltánylásának szellemében

nyilatkozott a török kormány előtt. Az Ikdan szerint a porta ismét jelentést kapott a monasztiri és janinai válitól, hogy Görögország a csapatok koncentrációját, határszencok emelését és határvideki lakosság körében fegyverek kiosztását folytatja. A porta hír szerint megfelelő intézkedéseket tesz.

Konstantinápolyból jelentik: Portakörökből származó hírek szerint az athéni török ügyvivő értesítette kormányát, hogy *Venizelos* nem mond le kréta állásáról. Az ifju-török párt elnöke ma délután hosszasan tanácskozott a külügyminiszterrel, majd a belügyminiszterrel. A szűz ifju-törökök lapja cikket közöl e czimvel: Kréta Görögország sirja lesz és azt kívánja a kormánytól, hogy végre erőlyes lépéseket tegyen.

Korea annexiója. Pétervárról jelentik, hogy Japán az orosz kormányt követte utján idejében értesítette Koreának külsőben álló annexiójáról. A japán nagykövet szabadságról tért haza s nyomban megjelent az orosz külügyminisztériumban s hivatalos formában tudatta, hogy a japán kormány a koreai kormányval békésen megegyezett Korea annexiója tárgyában.

A japán belügyminisztérium kívánságára az összes lapok megegyeztek abban, hogy Koreára vonatkozó nem hivatalos jelentéseket nem közölnek az annexióra vonatkozó konvenció kihirdetéséig, melyet e hó 29-ére várnak. A konvenció szövegét ma közölték a hatalmak képviselőivel. A konvenció augusztus 22-éről van keltező.

Külföldön rendelt orosz tüzérségi anyag. Dumaképviselei körökben nagy feltűnést kelt egy moszkvai lapnak az a jelentése, hogy a tüzérség vezetősége a külföldi iparnak mintegy huszonöt millió rubelnyi megrendelést juttatott. Ez a hír annál nagyobb feltűnést kelt, mert a дума kifejezetten azzal az utasítással szavazta meg a tüzérség számára szükséges milliókat, hogy a megrendelést *kizáróan az orosz iparnak kell megkapnia*. A moszkvai lap szerint a külföldi megrendelés tulnyomó része a német iparnak jutott.

A forrongó Portugália. Lisszaboni táviratok szerint az anyakirályné csütörtökön elhagyja az országot. Lisszabonban napirenden vannak a rendőrök és katonai őrségek ellen intézett támadások, úgy, hogy a helyzet valóságosan fenyegetőnek mondható. A király három hónap óta nem lépte túl a királyi palota külsőjét. Vasárnap este egy több, mint ezer főből álló, főleg fegyverzett tömeg kíséreltet tett, hogy a palotát átvolhasson, de a katonaság meghiúsította a tervüket; a tömeg visszasszortása közben nyolcz ember megsebesült és száznál több zavargót letartóztattak.

Vesztegető amerikai képviselő. Sibley József, a Kongresszus volt tagja, akit választók megveszetezése miatt letartóztattak, kauzció ellenében szabadlábra helyeztetett. Sibley visszavonta kongresszusi jelöltségét, miután köztudomásra jutott, hogy 42,500 dollárt adott ki megválasztásának céljaira.

EGYHÁZAK.

(A római katolikus egyház köréből.) A király a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére a nyitrai székeskáptalanban *Mihály* József trencséni főesperesnek a székesegyházi főesperességre, *Kutvaszer* István zsolnai főesperesnek a trencséni főesperességre, *Kondor* István gradnai főesperesnek a zsolnai főesperességre, dr. *Bartossik* Antal ifjabb mesterkanonoknak a gradnai főesperességre való fokozatos előléptetését jóváhagyván, az elkövet megüresedő időben mesterkanonokságot *Moncsék* József címzetes prépost, kaszai esperesplébánosnak s az ifjabb mesterkanonokságot *Gyurcsánshy* Demeter címzetes prépost, dombelvi esperesplébánosnak adományozta, *Turcsák* József deményi esperesplébánost pedig a nyitrai székesegyház tiszteletbeli kanonokjává nevezte ki.

(Egyházmegyei közgyűlés.) A felsőbarnyai református egyházmegye ma tartotta Harkányban évi rendes közgyűlését. A közgyűlésen Mándy Sámuel országgyűlési képviselő, egyházmegyei világi tanácsbíró indítványára elhatározták, hogy felirnak az egyházkerülethez, felkérve azt, hogy a Berroméus-encziklika tárgyában illetékes helyen óvással és tiltakozással éljen.

(Az amerikai magyar katolikus papok.) Magyar egyházi körökben a tavasz elején arról tanácskoztak, hogy Amerikából a magyar papok

kat vissza kell hívni, mert azáltal, ha olyan helyekre nem küldenek papokat, ahol kéri, eszketeni lehet a kivándorlást. Ennek a felfogásnak téves voltáról az amerikai magyar katolikusok *Várady* L. Árpád miniszteri tanácsos, címzetes püspökkel folytatott tanácskozásokon meggyőzték az illetékes köröket s ennek következtében eljuttatták a papok visszahívásának tervét. Erről a határozatról dr. Sebők Imre a budapesti érseki főgimnázium igazgatója személyesen értesítette az amerikaiakat július hó folyamán, mikor Amerikában járt. Amint az amerikai „Szabadság“ című lap írja, *Sebők* igazgató bejelentette az amerikai magyar katolikusoknak, hogy *Várady* L. Árpád címzetes püspök az ősz folyamán Amerikába érkezik, hogy személyesen ismerje meg az ottani viszonyokat s ennek alapján elgájtse ki a mutatkozó szükségleteket.

A miskolczi vándorgyűlés vége.

— Orvosok és természetvizsgálók. —

Budapest, augusztus 24.

Ma, az orvosok és természetvizsgálók vándorgyűlésének utolsó napján, elhatározták, hogy a jövő vándorgyűlés színhelye *Veszprém* városa lesz. Jövőre tehát ott fognak összegyűlni az orvosok és természetvizsgálók. A választás valóban szerencsés. *Veszprém* városa bizonyára éppen olyan vendégszeretettel fogadja majd falai közé a tudomány embereit, mint amilyen szépen fogadta őket Miskolc városa. Az egész országból összesereglett tudósok nem győzik magasztalni a miskolcziak kiváló vendégszeretét és előzékenységet. Ebben az irányban valóban példát mutatott Miskolc város lakossága és városi hatósága.

A mai utolsó nap eseményeiről az alábbiakban számolunk be:

Belgyógyászat.

A belgyógyászati szakcsoport előadásait dr. *Hasenfeld* Artur egyetemi magántanár, főorvos nyitotta meg s az érdekes és gyógykezelés körül tett tapasztalatairól számolt be. A syphilises eredésű érbajok korán támadják meg a szervezett és életveszélyes komplikációkat okoznak. Az eddigi terápia nem volt eléggé eredményes. Azt hiszi, hogy minden kezeléssel dacolva syphilises eredésű életveszélyes komplikációkat mutató eseteknél meg kell majd kísérteni a 606-ot. Nagy óvatosságra int. Egy súlyos szívbeteget igazán aggodalmak közepette megengedte a beoltást. Eddig hasonló esetben tudtával nem történt a 606-al való kezelés. Bajt nem okozott a befeccskendezés, sőt a befeccskendezést követő eddigi 3 nap és 4 éjszaka alatt szivégörös roham sem jelentkezett.

Dr. *Hegyi* Mózes máramaroszigeti elmefőorvos a denaturált alkoholizmus közgazdasági és közegészségügyi romboló következményeiről tartott előadást.

Dr. *Szendeffy* Aladár előadást tartott a „radioakció terének hatásáról a gümőkórban.“ Hosszabb ideig végzett állatkísérletei után tüdővészese embereknél alkalmazta radioakció peptonizált jódmenthollal a gyógyító eljárást. Rövid 2—3 hónapi kezelés után a subcután alkalmazott injekciók mind a várakozást felülmutatták. A cardialis asthma, mely a tuberculotikus toxinnal való injekció telítési tünete — s melyet az előadó a gyógyulás szempontjából a legfontosabbnak tart — feltűnően javult. A radioakció pept. jódmenthol localizáló hatását a tüdőben fejté ki s főleg a tuberculomokra hat. Megakadályozza azt, hogy a toxinok diffundálhassanak, miáltal a lymphpályán való széthúrozása a gümőkór meg van gátolva; a betegség nem válik általános infekcióvá, hanem lokalizálódik, így a gyógyulás lehetőségét biztosítja. Párisban dr. Bernheim S., a francia antituberculotikus küzdelem vezetője dr. *Szendeffy* új szerével a betegek százain véghez oltásokat, melynek eredményét a „Revue internat. de la Tuberculose“ folyóiratban fogja a tudományos világ tudomására hozni.

Tudományos előadásokat tartottak még dr. *Fürész* Jenő, dr. *Porosz* Mór, dr. *Aussterveit* László, dr. *Mátray* Gábor és dr. *Fereneczky* Sándor, aki a homoszexuális psychoanalitikus magyarázatát adta és annak gyógykezeléséről szökött.

Hulyra Ferenc udvari tanácsos a sertésvész szörnyűkezeléséről értekezett.

Dr. *Pfeiffer* Gyula nőorvos az *Ehrlich-féle szert* elsősül ajánlja oly esetekben, mikor luetikus alapon az anya többször halva szülöttet hozott a világra.

Ardos Frigyes tanár „Az iskolai közügyességi munkálatok a higiénia szolgálatában“ címmel tartott előadást.

Várhely-járvány esetén az iskolai torokvizsgálatok és öblögetések jelentőségét méltatta dr. *Ur-*

sziny Gyula járásorvos. Mivel nincs iskolai torokvizsgálat, mely körülbelül 200,000 gyermeknél felderítene az orrgarat-tularjadzásokat, évente 6—7000 gyermek hal meg diftériában. Ha az iskolai torokvizsgálat átmenő a gyakorlatba, jelentősen kisebb volna a halandóság. Ezt a hasznos és olcsó intézkedést kötelezővé kellene tenni az összes elemi iskolákban és ovodákban.

Sebészet.

A sebészeti szakcsoportban dr. *Widder* Bertalan műtőorvos egy igen ritka esetről értekezett, amikor a nyak első csigolyája eltört, még ritkább azonban az ilyen eset gyógyulása, úgy hogy a fej, illetőleg a nyak mozgása minden irányban megmaradjon. Az a malommunkás, akit ily baleset ért, a Röntgen-gép felvétele szerint is minden utókövetkezmény nélkül meggyógyult. Dr. *Balázs* Dezső az altatásról, dr. *Singer* Henrik, dr. *Rotter* Henrik előadásai után dr. *Polereczky* Ede a forrólegkezelésről szóló értekezésével fejezte be a szakosztály működését.

A többi szakosztály.

A természettudományi szakosztályban *Buday* József tanár Miskolc környékének és Borsod vármegye hegyvidékének edényes flórájáról, *Györffy* István a Magas-Tátra moháiról, *Vendl* Aladár műegyetemi asszisztens a homokok ásványtani vizsgálatáról értekeztek.

Dr. *Vendek* József „Adatok az Érmellék faunájához“, *Ardos* Frigyes pedig „Bereg megye ugynevezett havasairól“ címmel tartott előadást.

A társadalomtudományi szakosztályban dr. *Sugár* Ignác Miskolc város gazdasági fejlődéséről, dr. *Kovács* Gábor Miskolc város társadalmi rajzáról, dr. *Balázs* István A magyar középiskolai oktatás reformjáról, különös tekintettel a természettudomány-tantárgyakra, *Hulyák* Valér A középiskola reformja és a természettudományok ezimén, végül dr. *Turán* Géza Igazságok, melyeket kellemetlen meghallgatni és nem hasznos elmondani, *Geöcze* Sarolta Mai társadalomról tartott nagyszabású előadást.

Halotthamvasztás.

Ilosvay Lajos udvari tanácsos, a Közegészségi Egyesület elnöke, elnöki megnyitójában azt a tustát ismertette, melyet az utóbbi években a halotthamvasztás szószólói a temetkezés ellen folytatnak. Hivatkoznak rá, hogy a hulla bomlástermékei megfertőztetik a talajt, a talajvizet, a levegőt s ezek révén veszélyeztetik az egészségeseket. A temetkezés védelmére felhozni szokott azt az okot, hogy ez megkönnyíti mérgezési esetekben a bűnök kiderítését, elragadhatónak nem tartják, mert a kémiai vizsgálat módszerei sokszor elégtelenek az igazságot kideríteni; különben sokkal több gyanu fordul elő, mint amennyi a hulla kiásása után megállapítható mérgezés. Kétségbe vonják, hogy az eltemetett hullák bomlástermékeiből valami haszon háramlanék a növényzetre, ellenben sajnálják a temetkezésre lefoglalt nagy földterületeket. A hulla lassu bomlásakor keletkező termékek büzt, a hullán végbemenő változásokat undorítóknak tartják, azzal a gyors és tiszta folyamattal szemben, amelyet a hullahamvasztásnál tapasztalhatunk. A haladás elleni küzdelemnek mondják a temetés mellett nyilvánuló állhatatosságot.

Ilosvay példákkal bizonyítja, hogy a temetők talaja nem okvetlenül fertőzött. Tekintve a nálunk elég gyakori mérgezéseket, veszedelemnek tartandó, ha a mérgekverőket a hulla kideríthetőségét való félelemmel féken tartani nem lehetne. Szerinte a hulla bomlástermékei nagyon alkalmasak a növényzet táplálására, csak szükségesnek véli a kérdés tisztázása érdekében több bizonyítékot szereznit; ő nem tartja kizártnak, hogy amíg a hullából rothadás alkalmával ammonia származik, elégetésekor a nitrogén stidacziái termékek keletkeznek. Megengedi, hogy a hulla gyors elégetése kevésbé undorító folyamat, mint korhadása és rothadása; mint hogy azonban a nagyközönséget erről meggyőzni nehéz, alig hiszi, hogy ebben az ügyben az értelmi mozzanatok az érzelmek fölébe kerülhessenek. Különböző meggyőződése, hogy a halotthamvasztás ügyét a mi nagyobb városainkban csak a sírhelyek mérgezőgásága fogja napirendre hozni és napirenden tartani. És ha ez valamikor bekövetkezik, akkor talán még a közegészségügyi hasznát is segítséül veszik a halotthamvasztás életbeléptetésének siettetésére.

Berekesztés.

Gróf *Andrássy* Gyula, a vándorgyűlés elnöke táviratban jelentette, hogy meghülésre való tekintettel a befejező ülésen nem élnekölhet. Helyette *Szentpály* István polgármester délután 4 órakor nyitotta meg a záróülést a vármegyei ház dísztermében. Jelezte, hogy a vándorgyűlés programja ki van merítve s így eljutottak odáig, hogy bezárják a vándorgyűlést. Az ülést megnyitottnak jelentvén ki, *Biró* Lajos, a vándorgyűlés titkára fölolvasta mindenről tájékoztató magvas

jelentését, amelyből kitünik, hogy az egyes szakcsoportokban összesen 126 előadást tartottak, amelyekből 80 az orvostudományi, 25 a természettudományi és 21 a társadalomtudományi szakcsoportra jut. Végül jelenti, hogy a jövő vándorgyűlés helyül a nagyválasztmány *Veszprém* város meghívását fogadta el. A bejelentést a vándorgyűlés lelkes éljenzéssel vette tudomásul.

Schaechter Miksa egyetemi magántanár tartotta meg ezután rendkívül érdekes előadását „Az orvos a bíró előtt“ címmel. Az előadás bevezető részében megemlékezik dr. *Farkas* Jenő miskolczi származású kiváló orvosról, akinek sírját a vándorgyűlés meg is koszorúzta. Mint az orvos speciális hivatásának ritka képviselőjét állítja oda. De az orvosok nagy tömege erre a magasra nem emelkedhetik, mert a mindennapi élet az orvosi munkák kisgbb, de azért nem kiesnylendő terére szorítja.

Ruffy Pál miniszteri tanácsos nagy hatást keltő beszédben méltatta Miskolc város közönségének, a vármegye alispánjának, a város polgármesterének a vándorgyűlés sikere, nagyszabású munkássága érdekében kifejtett hathatós tevékenységét, amiért a vándorgyűlés tagjainak köszönetét tolmácsolta.

A város polgármestere köszönetet mondott a jöleső megemlékezésért és óhajtja, hogy a vándorgyűlés tagjai szeretettel gondoljanak az eltöltött napokra s annak a reményének adott kifejezést, hogy a népszerű tudományos előadások maradandó emléket hagynak a város társadalmában. Az ülésen résztvevők megjelenezték a polgármester szavait, mire az elnök még egyszer üdvözölve a jelenvoltaikat, az ülést bezárta.

A vándorgyűlés tagjainak egy része a mai napon az aggteleki barlanghoz, más része *Krasznahorkaváraljára* és a *Tátrába* rándult ki.

Jön a kolera!

— Ijedelem Bécsben és Budapesten. —

Budapest, augusztus 24.

A három oldalról lesben álló rém most már kikényszeríti az állandó érdeklődést. A kolera hírek új és új hír-hírekkel ijesztgetnek bennünket. Tegnap este nagy riadalmat okozott a keleti pályaudvaron egy beteg munkás, aki az olaszországi fertőzött vidékről érkezett *Budapestre*. Szerencsére a betegségről bizonyosodott, hogy az nem kolera, ez a példa azonban alkalmas arra, hogy a hatóságokat fokozottabb figyelemre ösztönözze, mert megmutatta azt, hogy milyen nagy a járvány behurcolásának a veszedelme. Már pedig két hivatalos jelentés, melyet alább leközölünk riasztó színekkel illusztrálja azt, hogy *Budapest* milyen pompás melegágya minden járványnak.

A fővárosban és a nagyobb vidéki városokban természetesen, ha a járványt illetőleg nem is, de az elővigyázatokat illetőleg nyugodtabbak lehetnek az emberek. A vidéki hatóságok azonban már most is kapkodást, fejtelenséget árulnak el, holott még csak a kezdeten vagyunk a veszedelemnek. Csacszán, az ottani állomásfőnök koleragyanus oroszokat fedezett fel és mégis a vonatra engedte őket, megengedte, hogy érintkezzenek az utasokkal, hogy ezáltal ki tudja hány embert inficizáljanak és beírte azzal, hogy a pesti és a lévai hatóságokat értesítve észleletéről. Ez az egy eset is ezer más esetnek lehet az előidézője, az ilyesminek pedig nem szabad előfordulni.

Bécsben állítólag két kolera-eset is fordult elő. Mind a kettőt Magyarországról, dunai vontatóhajókról hurcolták le. A magyar hatóságok jól tennék, ha tüzetesen megvizsgálnák ezeket a vontatóhajókat, amelyek ebben az esetben valószínűleg Románia felől hozták magukkal a pusztító járvány bacillusait. Két eset, mindenesetre elég ahhoz, hogy a hatóságok figyelmét a vontatóhajókra terelje. Ma egyébként a Galicziába befészkelődött járványt is megerősítették, ami azt jelenti, hogy az ellenség közeledik felénk. Jó lesz minden erőnkkel résen lenni. Oroszországban a kolera a pestis társaságában pusztítja az emberek ezreit, csupán Olaszországból érkeznek valamivel megnyugtatóbb hírek. Ezeket azonban nem szabad túlságosan optimisztikusan felfognunk. Huszon-

mérhetetlen kárára szociális és gazdasági életünknek, akkor ezt a fontos kérdést nem lehet egy bíróságnak elvi határozatával megoldani, hanem egy részletes, okos igazságos, méltányos törvény kell. Sztrájk-törvényt követelünk, nem a munkások ellen, hanem a dolgozni akaró munkások és a munkaadók védelmére s egy sztrájk-törvényt, amely a munkáskizárások ellen viszont a munkásságot védje. De a hatalmi erőszak, ha azt akar a munkások, akár a munkaadók gyakorolják jogosulatlanul brutálisan, a modern állam keretében ma már meg nem tűrhető. Hogy pedig ez az erőszak jogosan vagy jogosulatlanul gyakoroltatik-e, épen ennek eldöntése volna a törvény feladata.

A montenegrói ünnep.

Budapest, augusztus 24.

A montenegrói ünnepek már a befejezéshez közelednek. Az utolsó aktus tudvalevőleg a királyság proklamálása lesz, mely után Nikita fejedelem fejére teszi a királyi koronát. A fejedelmi vendégek közül a bolgár király már elutazott, míg Viktor Emánuel olasz király, a fejedelem veje feleségével, Heléna királynéval, néhány napig még Cetinijében maradnak.

Tegnap a vendégek tiszteletére katonai szemle volt, mely bizonyára szokatlan jelenség a jó Cetinjeieknek, akik ehhez hasonlót még nem igen láttak. A fejedelem ugyanis az utóbbi időben sokat tett a hadügyek terén és arra törekedett, hogy lehetőleg modern szervezetet adjon az eddigi keret-rendszernek. Az olasz király és az orosz cászár jóvoltából néhány teljesen új miniatűrű üteg felett is rendelkezik Montenegró; de eddig nem sok hasznát látta, mert hiányzott a kezeléshez szükséges emberanyag.

Ma a következő tudósítást kaptuk.

Az olasz királyi pár tiszteletére adott ebéden Miklós fejedelem a következő pohárköszöntőt mondotta:

— Sire! A megtiszteltetés, amelyben felséged országomat és miniket részesített, amidőn ily emlékeztető alkalmából Montenegróba jött, megörvendtetett és boldogsággal tölt el, hogy első érzelmem ezért felségednek legelőkelőbb örömet, valamint legmélyebb hálánkat kifejezni. Örömmel annál teljesebb, mert a királyné ő felségét láthatjuk felséged társaságában. Montenegró büszke gyermekére. A montenegróiak büszkeséggel látták, hogy a keresztényi jámborság és felebaráti szeretet utójain hálád, amiként esodálattal figyelték felséged bölcs működését, amely állandóan nagy népének javára irányul, melynek igazi érdekei a mi népünkkel, valamint a többi civilizált nép érdekeivel össze van kapcsolva. A népek szolidaritásának ez az ápolása felséged állandó gondja volt; különböző alkalmakkor az emberiség általános érdekei javára be is vált és ez nem az utolsó ama jogzímek között, amelyek alapján felséged igényt támaszthat a nagyvilág elismerésére, melyhez Montenegró örömmel csatlakozik. Emelem poharam felséged, leányom, a királyné ő felsége, a hercegek és hercegnők: unokáim, ő felsége Margit királyné és az egész királyi család egészségére, valamint Olaszország nagyságára és virágzására.

Viktor Emánuel király a következőleg válaszolt:

Királyi Fenség! Azok a kötelékek, amelyek engem királyi felséged fenkölt családjával összekapcsolnak és Olaszország szimpátiája a montenegrói nép iránt vezértek minket, amidőn e szép ország vendégszerető fővárosába jöttünk. Szerencsésnek éreztük magunkat, hogy ily ritka alkalmal itt lehetünk és amelyet felséged éppen az imént hozzánk intézett jóakaratu szavaival is kellemesebbé tett. Élénk hálával szívemben súlyt vetek arra, hogy a királyné nevében is melegen öhajtsuk királyi felséged családjának zavartalan boldogságát. Ez öszinte öhajtsuk mellett teljes szívvel kívánjuk a vitéz montenegrói nép dicső jövőjét bölcs uralkodójának még hosszú ideig tartó vezetés alatt. Emelem poharamat királyi felséged egészségére, valamint királyi felséged nevének és egész családjának egészségére és Montenegró üdvére.

Ferdinánd bolgár király hír szerint még ma Kattaron át utazik, ellenben Viktor Emánuel

olasz király még néhány napig Cetinijében marad. A két uralkodót a lakosság mindenütt, ahol megjelentek, meleg ovációban részesítette. Ma reggel nagy csapatszemle volt, amelyen mind a két király, Miklós fejedelem, Heléna királyné, Boris trónörökös, a fejedelmi család valamennyi tagja, továbbá a két király kísérete és az osztrák és magyar követ volt jelen. A csapatszemlén, amely az első nagyobb csapatszemle volt Montenegróban, háromezer gyalogos katoná, egy gépfegyverosztály, továbbá egy hegyi és egy tábortüreg vett részt. Az osztrák és magyar követ néhány nap múlva ünnepies audiencián jelenik meg Miklós fejedelem előtt és át fogja venni a fejedelemtől Ferenc József sajátkezű és rendkívül szíves és barátságos hangú üdvözlő levelét. A követ tegnap Milena fejedelemasszonynak két pompás paripát ajándékozott a kladrubi méntelepről, melyeket királyunk a fejedelmi pár aranylakodalmá alkalmából ajándékba küldött. Milena fejedelemasszony az ajándékot nagy köszönettel fogadta.

Péter szerb király Miklós montenegrói fejedelemet a szerb hadsereg tábornokává, Danilo herceget gyalogsági ezredessé, Mirko herceget gyalogsági kapitánnyá és Péter herceget tüzérségi hadnaggyá nevezte ki. Milena fejedelemasszony Péter királynak a Szent Száva rend nagykardóját a gyémántokkal adományozta.

Ferdinánd bolgár király dr. Tomanovics miniszterelnöknek az I. oszt. Sándor-rendet, Marinovics hadügyminiszternek, Vukotics dandárparancsnoknak és Boszkovics tábornoknak az I. osztályú katonai érdemrendet, valamint más méltóságoknak egyéb rendjeleket adományozott. Miklós fejedelem Markov és Kovacev, Ferdinánd király szárnysegédeknek, valamint Kolasev követnek az I. osztályú Danilo-rendet adományozta, valamint a királyi kíséret összes tagjait rendjelekkel tüntette ki. Ferdinánd király a cetinjei szegényeknek 3000 frankot, a cetinjei templomok és iskolák céljaira 2000 frankot és a rjekai, virpazari és antivarri templomok és iskolák javára 500—500 frankot adományozott. A király Boris trónörökösrel és kíséretével Cetinjéből jövet hajón ma délután inkognitó Zelenikába érkezett és különvonaton Szerajevóba utazott tovább.

Sándor szerb trónörökös kíséretével együtt csütörtök este Fiumébe érkeztek és az Európaszállón száll meg. Pénteken a trónörökös a Gődöllő gőzessel Cattaróba utazik, honnan automobilon Cetinjébe megy.

KÜLFÖLD.

Roosevelt agitációs körútja. Roosevelt Uticában tartotta még első nagy politikai beszédét agitációs körútján. Abból a tételből indult ki, hogy Amerikában és minden kulturálisan beállott a degeneráció korszaka. A veszedelemnek a városok rohamos növekedése az oka, amelylyel a vidék fejlődése nem képes lépést tartani. Pedig a farmerekre az államnak ugyanolyan gondot kellene fordítania, mint az ipari munkásokra. A legfontosabb kérdés, amely megoldásra vár, a nőkérdés és a cselédkérdés a vidéken. A parasztasszony az igazi Atlas, aki a nép jövőjét vállain hordozza.

A görög választások. A görög nemzetgyűlés tagjainak megválasztásáról még nem lehet a végleges eredményt megállapítani. A 374 mandátum közül eddig mintegy 240 dől el. *Mavromichalists*, a nemzetgyűlés eszméjének előharcosát és majdnem egész jelöltlistáját megválasztották. *Venizelos* pártívei kijelentik, hogy *Venizelos* haladéktalanul le fog mondani krétai állásairól.

Hír szerint a külügyminiszter a diplomaták tegnapelőtti fogadása alkalmával kijelentette, hogy a porta nem fog továbbmenő akciókat indítani, ha *Venizelos* lemond a krétai kormányelnökségről. A lapok szerint a minisztertanács elhatározta, hogy Athénben erőteljes lépéseket tesz, ha *Venizelos* és a többi megválasztott krétai felvételnek a nemzetgyűlésbe anélkül, hogy krétai állásaikról lemondanának. A *Yeni Gazetta* értesülése szerint a görög kabinet már a porta kívánságai méltánylásának szellemében

nyilatkozott a török kormány előtt. Az Ikdan szerint a porta ismét jelentést kapott a monasztiri és janinai váltól, hogy Görögország a csapatok koncentrációját, határsáncok emelését és határvidéki lakosság körében fegyverek kiosztását folytatja. A porta hír szerint megfelelő intézkedéseket tesz.

Konstantinápolyból jelentik: Portakörökből származó hírek szerint az athéni török ügyvivő értesítette kormányát, hogy *Venizelos* nem mond le kréta állásáról. Az ifju-török párt elnöke ma délután hosszas tanácskozott a külügyminiszterrel, majd a belügyminiszterrel. A szélső ifju-törökök lapja cikket közöl e címmel: Kréta Görögország sirja lesz és azt kívánja a kormánytól, hogy végre erőteljes lépéseket tegyen.

Korea annexiója. Pétervárról jelentik, hogy Japán az orosz kormányt követte utján idejében értesítette Koroának külsőben álló annexiójáról. A japán nagykövet szabadságról tért haza s nyomban megjelent az orosz külügyminisztériumban s hivatalos formában tudatta, hogy a japán kormány a koreai kormányval békésen megegyezett Korea annexiója tárgyában.

A japán belügyminisztérium kívánságára az összes lapok megegyeztek abban, hogy Koreára vonatkozó nem hivatalos jelentéseket nem közölnek az annexióra vonatkozó konvenczió kihirdetéséig, melyet e hó 29-ére várnak. A konvenczió szövegét ma közölték a hatalmak képviselőivel. A konvenczió augusztus 22-éről van kelteve.

Külföldön rendelt orosz tüzérségi anyag. Dumaképviselői körökben nagy feltűnést kelt egy moszkvai lapnak az a jelentése, hogy a tüzérség vezetősége a külföldi iparnak mintegy huszonöt millió rubelnyi megrendelést juttatott. Ez a hír annál nagyobb feltűnést kelt, mert a дума kifejezetten azzal az utasítással szavazta meg a tüzérség számára szükséges milliókat, hogy a megrendelést kizáróan az orosz iparnak kell megkapnia. A moszkvai lap szerint a külföldi megrendelés túlnyomó része a német iparnak jutott.

A forrongó Portugália. Lisszaboni táviratok szerint az anyakirályné csütörtökön elhagyja az országot. Lisszabonban napirenden vannak a rendőrök és katonai őrségek ellen intézett támadások, úgy, hogy a helyzet valóságosan fenyegetőnek mondható. A király három hónap óta nem lépett túl a királyi palota küszöbét. Vasárnap este egy több, mint ezer főből álló, fölfegyverzett tömeg kíséreltet tett, hogy a palotáig hatolhasson, de a katonaság meghiúsította a tervüket; a tömeg viaszszorítása közben nyolcz ember megsebesült és száznál több zavargót letartóztattak.

Vesztegető amerikai képviselő. Sibley József, a Kongresszus volt tagja, akit választók megvesztegetése miatt letartóztattak, kaucazió ellenében szabadlábra helyeztetett. Sibley visszavonta kongresszusi jelöltségét, miután köztudomásra jutott, hogy 42,500 dollárt adott ki megválasztásának céljaira.

EGYHÁZAK.

(A római katolikus egyház köréből.) A király a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére a nyitrai székeséptanácsban *Mihálik József* trencsényi főesperesnek a székeségházi főesperességre, *Kutvaszer István* zsolnai főesperesnek a trencsényi főesperességre, *Kondor István* gradnai főesperesnek a zsolnai főesperességre, dr. *Bartossik Antal* ifjabb mesterkanonoknak a gradnai főesperességre való fokozatos előléptetését jóváhagyván, az ekként megüresedő időben mesterkanonokságot *Moncsék József* címzetes prépost, kassai esperesplébánosnak s az ifjabb mesterkanonokságot *Gyurcsánsszky Demeter* címzetes prépost, dombelvi esperesplébánosnak adományozta, *Turcsok József* deményi esperesplébánost pedig a nyitrai székeségház tiszteletbeli kanonokjává nevezte ki.

(Egyházmegyei közgyűlés.) A felsőbaranyai református egyházmegye ma tartotta Harkányban évi rendes közgyűlését. A közgyűlésen Mándy Sámuel országgyűlési képviselő, egyházmegyei világi tanácsbíró indítványára elhatározták, hogy felirnak az egyházkerülethez, felkérve azt, hogy a Berromeus-encziklika tárgyában illetékes helyen óvással és tiltakozással éljen.

(Az amerikai magyar katolikus papok.) Magyar egyházi körökben a tavasz elején arról tanácskoztak, hogy Amerikából a magyar papok

kat vissza kell hívni, mert azért, ha olyan helyekre nem küldenek papokat, ahol kérik, eszükken-teni lehet a kivándorlást. Ennek a felfogásnak téves voltáról az amerikai magyar katolikusok Várady L. Árpád miniszteri tanácsos, címzetes püspökkel folytatott tanácskozásokon meggyőzték az illetékes köröket s ennek következtében elejtették a papok visszahívásának tervét. Erről a határozatról dr. Sebők Imre a budapesti érseki főgimnázium igazgatója személyesen értesítette az amerikaiakat július hó folyamán, mikor Amerikában járt. Amint az amerikai „Szabadság” című lap írja, Sebők igazgató bejelentette az amerikai magyar katolikusoknak, hogy Várady L. Árpád címzetes püspök az őz folyamán Amerikába érkezik, hogy személyesen ismerje meg az ottani viszonyokat s ennek alapján elgájtse ki a mutatkozó szükségleteket.

A miskolczi vándorgyűlés vége.

— Orvosok és természetvizsgálók. —

Budapest, augusztus 24.

Ma, az orvosok és természetvizsgálók vándorgyűlésének utolsó napján, elhatározták, hogy a jövő vándorgyűlés színhelye Veszprém városa lesz. Jövőre tehát ott fognak összegyűlni az orvosok és természetvizsgálók. A választás valóban szerencsés. Veszprém város bizonyára éppen olyan vendégszeretettel fogadja majd falai közé a tudomány embereit, mint amilyen szépen fogadta őket Miskolc városa. Az egész országból összesereglett tudósok nem győzik magasztalni a miskolcziak kiváló vendégszeretét és előzékenységét. Ebben az irányban valóban példát mutatott Miskolc város lakossága és városi hatósága.

A mai utolsó nap eseményeiről az alábbiakban számolunk be:

Belgyógyászat.

A belgyógyászati szakcsoport előadásait dr. Hasenfeld Artur egyetemi magántanár, főorvos nyitotta meg s az érdekes és gyógykezelése körül tett tapasztalatairól számolt be. A syphilitikus eredésű érbajok korán támadják meg a szervezetet és életveszélyes komplikációkat okoznak. Az eddigi terápia nem volt eléggé eredményes. Azt hiszi, hogy minden kezeléssel dacolva syphilitikus eredésű életveszélyes komplikációkat mutató eseteknél még kell majd kísérteni a 606-ot. Nagy óvatosságra int. Egy súlyos szívbeteget igazán aggodalmak közepette megengedte a beoltást. Eddig hasonló esetben tudtával nem történt a 606-al való kezelés. Bajt nem okozott a befoeszkendezés, sőt a befoeszkendezést követő eddigi 3 nap és 4 éjszaka alatt szivgyöres roham sem jelentkezett.

Dr. Hegyi Mózes máramaroszigeti elsőfőorvos a denaturált alkoholizmus közgazdasági és közegészségügyi romboló következményeiről tartott előadást.

Dr. Szendeffy Aladár előadást tartott a „radioakció terének hatásáról a gümőkórban”. Hosszabb ideig végzett állatkísérletei után tüdővész embereknél alkalmazta radioakció peptonizált jódmenthollal a gyógyító eljárást. Rövid 2—3 hónapi kezelés után a szeptán alkalmazott injekciók mindegyike vártakozást felülmutat. A cardialis asthenia, mely a tuberculotikus toxinnal való injekció telítési tünete — s melyet az előadó a gyógyulás szempontjából a legfontosabbnak tart — feltűnően javult. A radioakció pept. jódmenthol localizáló hatását a tüdőben fejté ki s főleg a tuberculomokra hat. Megakadályozza azt, hogy a toxinok diffundálhassanak, miáltal a lymphapályán való széthurcolása a gümőkór meg van gátolva; a betegség nem válik általános infekcióvá, hanem lokalizálódik, így a gyógyulás lehetőségét biztosítja. Párisban dr. Bernheim S., a francia antituberculotikus küzdelem vezetője dr. Szendeffy új szerével a betegek százain végez oltásokat, melynek eredményét a „Revue internat. de la Tuberculose” folyóiratban fogja a tudományos világ tudomására hozni.

Tudományos előadásokat tartottak még dr. Fűrész Jenő, dr. Porosz Mór, dr. Auszterveil László, dr. Mátyás Gábor és dr. Ferenczy Sándor, aki a homoszexuális psychoanalitikus magyarázatát adta és annak gyógykezeléséről szólt.

Hulyra Ferenc udvari tanácsos a sertésvész szőrüm-kezeléséről értekezett.

Dr. Pfeiffer Gyula nőorvos az Ehrlich-féle szert elsősorban ajánlja oly esetekben, mikor lueticus alapon az anya többször halva született hozott a világra.

Ardos Frigyes tanár „Az iskolai kézügyességi munkálatok a higiénia szolgálatában” címmel tartott előadást.

Vörheny-járvány esetéről az iskolai torokvizsgálatok és öblögetések jelentőségét méltatta dr. Ur-

sziny Gyula járásorvos. Mivel nincs iskolai torokvizsgálat, mely körülbelül 200,000 gyermeknél felderítene az orrgarat-tulszajzadásokat, évente 6—7000 gyermek hal meg diftériában. Ha az iskolai torokvizsgálat átmenne a gyakorlatba, jelentősen kisebb volna a halandóság. Ezt a hasznos és olcsó intézkedést kötelezővé kellene tenni az összes elemi iskolákban és óvodákban.

Sebészet.

A sebészeti szakcsoportban dr. Widder Bertalan műtőorvos egy igen ritka esetről értekezett, amikor a nyak első csigolyája eltört, még ritkább azonban az ilyen eset gyógyulása, úgy hogy a fej, illetőleg a nyak mozgása minden irányban megmarad. Az a malommunkás, akit ily baleset ért, a Röntgen-gép felvétele szerint is minden utókövetkezmény nélkül meggyógyult. Dr. Balázs Dezső az altatásról, dr. Singer Henrik, dr. Rotter Henrik előadásai után dr. Polereczky Ede a forrólegkezelésről szóló értekezésével fejezte be a szakosztály működését.

A többi szakosztály.

A természettudományi szakosztályban Buday József tanár Miskolc környékének és Borsod vármegye hegyvidékének odényes flórájáról, Györffy István a Magas-Tátra moháiról, Vendl Aladár műgyemeter asszisztens a homokok ásványtani vizsgálatáról értekeztek.

Dr. Vendek József „Adatok az Érmellék faunájához”, Ardos Frigyes pedig „Bereg megye ugynevezett havasairól” címen tartott előadást.

A társadalomtudományi szakosztályban dr. Sugár Ignác Miskolc város gazdasági fejlődéséről, dr. Kovács Gábor Miskolc város társadalmi rajzáról, dr. Balázs István A magyar középiskolai oktatás reformjáról, különös tekintettel a természettudomány-tantárgyakra, Hulyák Valér A középiskola reformja és a természettudományok ezimén, végül dr. Turán Géza Igazságok, melyeket kellemetlen meghallgatni és nem hasznos elmondani, Geöcze Sarolta Mai társadalomról tartott nagyszabású előadást.

Halotthamvasztás.

Hosvay Lajos udvari tanácsos, a Közegészségi Egyesület elnöke, elnöki megnyitójában azt a túsát ismertette, melyet az utóbbi években a halotthamvasztás szószólói a temetkezés ellen folytatnak. Hivatkoznak rá, hogy a hulla bomlástermékei megfertőztetik a talajt, a talajvizet, a levegőt s ezek révén veszélyeztetik az egészségeseket. A temetkezés védelmére felhozni szokott azt az okot, hogy ez megkönnyíti mérgezési esetekben a bűnök kiderítését, előadhatónak nem tartják, mert a kémiai vizsgálat módszerei sokszor elégtelenek az igazságot kideríteni; különben sokkal több gyanu fordul elő, mint amennyi a hulla kiásása után megállapítható mérgezés. Kétségsébe vonják, hogy az eltemetett hullák bomlástermékeiből valami haszon háramlanék a növényzetre, ellenben sajnálják a temetkezésre lefoglalt nagy földterületeket. A hulla lassu bomlások keletkező termékei büzt, a hullán végbemenő változásokat undorítónak tartják, azzal a gyors és tiszta folyamattal szemben, amelyet a hullahamvasztással tapasztalhatunk. A haladás elleni küzdelemnek mondják a temetés mellett nyilvánuló állhatatosságot.

Hosvay példákkel bizonyítja, hogy a temetők talaja nem okvetlenül fertőzött. Tekintve a nálunk elég gyakori mérgezéseket, veszedelmek tartanak, ha a mérgekeveréket a bűn kideríthetőségétől való féltélemmel féken tartani nem lehetne. Szerinte a hulla bomlástermékei nagyon alkalmasak a növényzet táplálására, csak szükségesnek véli a kérdés tisztázása érdekében több bizonyítékot szerezni; ő nem tartja kizártnak, hogy amíg a hullából rothadás alkalmával ammonia származik, elégetésekor a nitrogén stidacziái termék keletkezik. Megengedi, hogy a hulla gyors elégetése kevésbé undorító folyamat, mint korhadása és rothadása; mint hogy azonban a nagyközönséget erről meggyőzni nehéz, alig hiszi, hogy ebben az ügyben az értelem mezzanatok az érzelmi felébe kerekedhessenek. Különben meggyőződése, hogy a halotthamvasztás ügyét a mi nagyobb városainkban csak a sírhelyek méregdrágasága fogja napirendre hozni és napirenden tartani. És ha ez valamikor bekövetkezik, akkor talán még a közegészségügyi hasznát is segítséggel veszik a halotthamvasztás életbeléptetésének siettetésére.

Borokészítés.

Gróf Andrassy Gyula, a vándorgyűlés elnöke táviratban jelentette, hogy meghülésére való tekintettel a befejező ülésen nem elnökölhet. Helyette Szentpály István polgármester délután 4 órakor nyitotta meg a zárülést a vármegyéhez díszteremben. Jelezte, hogy a vándorgyűlés programja ki van merítve s így eljutottak odáig, hogy bezárják a vándorgyűlést. Az ülést megnyitottnak jelentvén ki, Bíró Lajos, a vándorgyűlés titkára fölvasta mindenről tájékoztató magvas

jelentését, amelyből kitűnik, hogy az egyes szakcsoportokban összesen 126 előadást tartottak, amelyekből 80 az orvostudományi, 25 a természettudományi és 21 a társadalomtudományi szakcsoportra jut. Végül jelenti, hogy a jövő vándorgyűlés helyül a nagyválasztmány Veszprém város meghívását fogadta el. A bejelentést a vándorgyűlés lelkes éljenzéssel vette tudomásul.

Schaechter Miksa egyetemi magántanár tartotta meg ezután rendkívül érdekes előadását „Az orvos a bíró előtt” címmel. Az előadás bevezető részében megemlékezik dr. Farkas Jenő miskolczi származású kiváló orvosról, akinek sírját a vándorgyűlés meg is koszorúzta. Mint az orvos speciális hivatásának ritka képviselőjét állítja oda. De az orvosok nagy tömege erre a magasra nem emelkedhetik, mert a mindennapi élet az orvosi munkák kisebb, de azért nem kiesnylendő terére szorítja.

Ruffy Pál miniszteri tanácsos nagy hatást keltő beszédben méltatta Miskolc város közönségének, a vármegye alispánjának, a város polgármesterének a vándorgyűlés sikere, nagyszabású munkássága érdekében kifejtett hathatós tevékenységét, amiért a vándorgyűlés tagjainak köszönetét tolmácsolta.

A város polgármestere köszönetet mondott a jöleső megemlékezésért és óhajtja, hogy a vándorgyűlés tagjai szeretettel gondoljanak az eltöltött napokra s annak a reményének adott kifejezést, hogy a népszerű tudományos előadások maradandó emléket hagynak a város társadalmában. Az ülésen résztvevők megéljenezték a polgármester szavait, mire az elnök még egyszer üdvözölve a jelenvolgatókat, az ülést bezárta.

A vándorgyűlés tagjainak egy része a mai napon az aggteleki barlanghoz, más része Krasznahorkaváraljára és a Tátrába rándult ki.

Jön a kolera!

— Ijedelem Bécsben és Budapesten. —

Budapest, augusztus 24.

A három oldalról lesben álló rém most már kikényszeríti az állandó érdeklődést. A kolera hírek új és új hírékkel ijesztenek bennünket. Tegnap este nagy riadalmat okozott a keleti pályaudvaron egy beteg munkás, aki az olaszországi fertőzött vidékről érkezett Budapestre. Szerencsére a betegségéről bizonyosodott, hogy az nem kolera, ez a példa azonban alkalmas arra, hogy a hatóságokat fokozottabb figyelemre ösztönözze, mert megmutatta azt, hogy milyen nagy a járvány behurcolásának a veszedelme. Már pedig két hivatalos jelentés, melyet alább leközölünk riasztó színekkel illusztrálja azt, hogy Budapest milyen pompás melegágya minden járványnak.

A fővárosban és a nagyobb vidéki városokban természetesen, ha a járványt illetőleg nem is, de az elővigyázatokat illetőleg nyugodtabbak lehetnek az emberek. A vidéki hatóságok azonban már most is kapkodást, fejtelenséget árulnak el, holott még csak a kezdetén vagyunk a veszedelemnek. Csakán, az ottani állomásfőnök koleragyanus oroszokat fedezett fel és mégis a vonatra engedte őket, megengedte, hogy érintkezzenek az utasokkal, hogy ezáltal ki tudja hány embert inficiáljanak és beérte azzal, hogy a pesti és a lévai hatóságokat értesítse észleletéről. Ez az egy eset is ezer más esetnek lehet az előidézője, az ilyesminek pedig nem szabad előfordulni.

Bécsben állítólag két kolera-eset is fordult elő. Mind a kettőt Magyarországról, dunai vontatóhajókról hurezolták le. A magyar hatóságok jól tennék, ha tüzetesen megvizsgálnák ezeket a vontatóhajókat, amelyek ebben az esetben valószínűleg Románia felől hozták magukkal a pusztító járvány bacillusait. Két eset, mindenesetre elég ahhoz, hogy a hatóságok figyelmét a vontatóhajókra terelje. Ma egyébként a Galiciába befészkelődött járványt is megerősítették, ami azt jelenti, hogy az ellenség közeledik felénk. Jó lesz minden erőnkkel résen lenni. Oroszországban a kolera a pestis társaságában pusztítja az emberek ezreit, csupán Olaszországból érkeznek valamivel megnyugtatóbb hírek. Ezeket azonban nem szabad túlságosan optimiztikusan felfognunk. Huszon-

négy órán belül történt lokális megfigyelések akkor, amikor egy egész Európát fenyegető járványról van szó, nem változtathatják meg az internacionális remület irányát.

A magyar hatóságok igenis jól teszik, ha erélyes intézkedésekkel akarják meggátolni a járvány elterjedését és a belügyminisztérium, valamint a főváros intézkedéseit is csak megnyugvással fogadhatja a közönség. Széleskörű intézkedéseket tett a MÁV, is, amelyeket, mint jó példát az ország egyéb intézményei is, gyárak, műhelyek, üzletek, raktárak, színházak és egyéb helyek, ahol közönség fordul, elfogadhatnak és követhetnek. Mert az elővigyázat nemcsak az állam és a főváros kötelessége, hanem a magánosoké is.

A mai nap eseményeiről a következő tudósítást adjuk:

Kolerariadalom Budapesten.

Ma reggel egy újság híradása, hogy Budapesten egy koleragyanus beteget vittek be a kórházba, nagy mértékben megdöbbentette a főváros közönségét. Szerencsére a dologból egy betű sem igaz. Mindössze egy bádogoslegény érkezett tegnap Fiuméből beteg Budapestre, akit nyomban megvizsgált a tiszti főorvos s a járványkórház főorvosa és minden kétséget kizáróan megállapították, hogy a beteg legény nem kolerás.

A riadalmat a következő távirat okozta, melyet a budapesti főkapitányság tegnap délelőtt kapott Fiuméből, a határrendőrségtől:

Főkapitányság Budapest.

Néhai Princz Károly Emil nevű budapesti illetőségű 45 éves fia és Lichtwerk István József nevű 20 éves fia ma este az 1009-es személyvonattal kényszerutlevéllel Budapestre utaznak. Minthogy nevezettek kolerás vidékekről jönnek, kérjük velük szemben a szükséges óvintézkedések megtételét.

Rendőrkapitányság.

A főkapitányság a távirat vétele után nyomban értesítette a keleti pályaudvari rendőri kirendeltséget, hogy a Fiuméből érkező s a táviratban megnevezett két utast tartóztatassák fel. Egyidejűleg közölték a fiumei táviratot a VII. kerületi tiszti orvossal is. A tiszti orvosi hivatal a két utas megvizsgálása végett nyomban intézkedett, hogy dr. Hollós Gábor tiszti orvos menjen ki az utasok elé a pályaudvarra.

Tegnap este 9 óra 15 perczkor a fiumei személyvonattal tényleg megérkezett Princz Manó (és nem Emil, amint a távirat írta) bádogoslegény és Lichtwerk István esztergályoslegény, akik Bari érintésével jutottak Fiuméba. Hollós Gábor tiszti orvos megvizsgálta a kolerás vidékekről érkező utasokat, de egyiket sem találta koleragyanusnak. Mint hogy azonban Lichtwerk Pereczes községi illetőségű és kényszerutlevele is oda szól, utjára eresztették és értesítették az ottani szolgabírórságot, hogy a további megfigyeléseket rendelje el vele szemben.

A másik, Princz Manó lázas volt ugyan, de nem koleragyanus, minthogy azonban sem lakása, sem foglalkozása nincsen, a további intézkedések megtételéig bevitték a Szt. Gellért járványkórházba. Ott ma reggel dr. Magyarevits Mladen tiszti főorvos és dr. Ángyán egyetemi tanár megvizsgálták, de egyáltalán nem észleltek rajta koleragyanus tüneteket. Azt megállapították, hogy érelmeszesedése van és átszállították a Szt. István-kórházba.

A rendőri sajtóiroda hivatalosan a következő nyilatkozatot adta ki:

„Egyik reggeli lap mai számában „Kolera Budapesten“ czimű hosszabb közleményt hozott, mely egyrészt igen alkalmas arra, hogy a közönséget ok nélkül megriassza, másrészt pedig a hatóságokat is ferde világitásba helyezze. A közlemény bevezető részében hat koleragyanus vidékekről érkezett román földmivesszéről tesz említést, akik Budapestet át minden hatósági figyelés és intézkedés nélkül akadálytalanul tovább utaztak. Ez valótlan, ilyen utasokról a rendőrség egyáltalán nem tud. Folytatólag a közlemény szerint Fiuméből is érkezett két koleragyanus helyről jött munkás. Az egyiket a tiszti orvos, miután koleragyanus tünetek mutatkoztak rajta, a közlemény szerint a Gel-

lért-kórházba internáltatta, a másikat azonban tovább engedte. A közleménynek ez a része is teljes rektifikálásra szorul. A tény az, hogy a rendőrség tegnap távirati értesítést kapott, hogy két koleragyanus helyről hazautasított munkás, érkezik az este jövő személyvonattal. Kéri a fiumei rendőrség, hogy a megfelelő óvintézkedések megtételest.

A rendőrség erről szabályszerűen értesítette a VII. kerületi tisztiorvost, a két kényszerutast átadta a keleti pályaudvaron a már rájuk várakozó tisztiorvosnak. Ezzel a rendőrség a maga hatáskörében az előirt követelményeknek eleget tett. A további teendők az illetékes közegészségügyi hatósághoz tartoznak. A tisztiorvos mindkét kényszerutast a fertőtlenítőbe vitette, az egyiket azután utnak bocsátotta, a másikat pedig a Gellért-kórházba utalta át, ahonnan az ma az István-kórházba átküldetett. Megjegyezzük és hangsúlyozzuk, hogy a főváros főorvosi hivatalától nyert értesülés szerint a szóban forgó két kényszerutas egyáltalán nem találtatott koleragyanusnak.

Ezt a kommunikét kiegészítik még a következő nyilatkozatok:

Vasilevits János helyettes polgármester ezt a hivatalos kommunikét adta ki:

Egy fővárosi napilap 1910. augusztus 24-én megjelent számában „Kolera Budapesten“ czimű közlemény jelent meg, amely szerint a kolerát behurcolták volna Budapestre. Ez nem felel meg a valóságnak. Brincz (és nem Frink) Emil nevű bádogos érkezett ugyan tegnap este Fiuméből, ahová Bari érintésével jutott és erről a körülményről a fiumei hatóság kötelesszerűen értesítette is a székesfőváros rendőrségét. A nevezett egyént a főorvos és a kórházigazgató megvizsgálták, akik Brinczet sem kolerásnak, de még koleragyanusnak sem találták.

A Máv. ezt a hivatalos kommunikét teszi közzé:

A Magyar Királyság Államvasutak igazgatósága egyik budapesti napilapnak ama közleményével szemben, hogy a keleti pályaudvaron a kedd este érkezett fiumei vonattal két koleragyanus ember érkezett Budapestre, megállapítja, hogy érkezett ugyan a szóban levő vonattal két utas megfigyelés alatt Budapestre, azonban az illetők nem kolerá, hanem tifuszgyanusok voltak. Az orvosi vizsgálat az egyik utast egészségesnek találta, a másikon hiányos táplálkozás okozta tifózus megbetegedés jelei mutatkoztak.

A hatóságok intézkedései.

Ez ideig tehát szerencsésen elkerültük a veszedelmet s Budapesten még gyanus beteg sem volt. A hatóságok is megmozdulnak végre és többrendbeli nyilatkozatban nyugtatják meg a publikumot, hogy ők megtették minden lehető óvintézkedést. Dr. Magyarevits Mladen tiszti főorvos a tegnapi kolerariadalommal kapcsolatban ezt a kijelentést tette:

— Nem tudom, mit siettetik a dolgot, miért akarnak mindenáron koleragyanus beteget Budapesten, amikor még szerencsére nincsen. Hogy lesz-e, azt ember előre meg nem tudja mondani. Az állam is, mi is megteszünk minden óvintézkedést, hogy a baj behurcolását megakadályozzuk. De természetesen védekezünk arra az esetre is, ha minden óvintézkedés ellenére mégis behurcolnák a bajt. A Szent Gellért-kórházat felszereltük, a fertőtlenítő-intézet mögött barakkokat építettünk a gyanus betegek megfigyelésére, felszereltük a bakteológiai intézetet, gondoskodtunk az esetleges beteg sürgős ápolásáról és ellátásáról. Mondhatom, hogy megtettünk mindent, amit az orvosi tudomány mai fejlettsége mellett ember megtehet, hogy a kolera behurcolását megakadályozzuk s ha mégis behurcolják, készületlenül ne találjon bennünket.

Tegnap a belügyminisztériumban Jakabffy Imre államtitkár elnöklésével értekezlet volt, melyen a védekezés módjait vitatták meg. Az értekezleten részt vettek Böles Gyula miniszteri tanácsos, Frank Ödön közegészségügyi főfelügyelő, báró Wimmersperg Frigyes osztálytanácsos.

Jakabffy Imre államtitkár a kolera dolgában a következő nyilatkozatot tette:

— A koleraveszedelem dolgában a helyzet semmiesetre sem olyan fenyegető, mint sokan föltűntetik. Északon még Ausztriától is messze van a kolera, mert hiszen még az orosz Galiciában sem fordult elő megbetegedés, innen pedig még nagyon messze van az a hely, ahol az oroszországi kolera járványszerűen pusztít. A déli részről fenyegető veszedelem is nagyon

messze van még, mivel Olaszországnak csak a déli részében, a pugliai tartomány nyugati részében lépett föl a kolera s ettől a tenger is elválaszt. Fiumében azonban a legszélesebbkörű intézkedések történtek máris s a közegészségügyi felügyelő a helyszínére megy. A kormány egyebekben is megteszi a szükséges óvintézkedéseket s a kereskedelemügyi minisztériummal egyetértőleg intézkedett a belügyminisztérium, hogy a párisi nemzetközi egészségügyi egyezmény szerint kitiltható tárgyak behozatala megakadályoztassék. A belügyminisztérium intézkedett arra nézve is, hogy az óvintézkedések a legszigorúbban ellenőriztessenek s e czélból mindenekelőtt kirendelte a közegészségügyi felügyelőket azokra a helyekre, ahol a kolera behurcolása elsősorban fenyeget. A felügyelőknél elsősorban kötelessége a köztiutasokra vonatkozó intézkedések végrehajtását ellenőrizni. Azt az utasítást, amelyet a kolera elleni védekezés módjairól a belügyminisztérium már régebben kiadott, a minisztérium most sok ezer példányban sokszorosítottatta s az intelligensebb közönség között szétosztatja: készül azonkívül ennek az utasításnak egy népszerűbb kiadása is a nagy tömeg számára. Fölkérte a kormány a Vöröskereszt-egyesületet is, hogy amint ez Ausztriában történt, a veszedelmezett vidékek számára a szükséges barakkanyagot bocsássa a kormány rendelkezésére. Az államtitkár végül megcáfolt néhány mai reggeli lapnak azt a híret, hogy Budapesten is történt volna gyanus megbetegedés.

Feltűnő azonban, hogy a kórházak a kolera ügyében megtagadták minden felvilágosítást, mert a 10.834. számú polgármesteri rendelet első pontja értelmében a kolerás esetekre vonatkozólag csak a tiszti főorvosi hivatal adhat felvilágosítást. Azt hisszük, hogy ez az intézkedés tuljó a czélon, mert felesleges titkolózással kár megrendíteni a hatóságok igazmondásába vetett hitet.

A magyar kormány egyébként — így értesítenek bennünket — már hetekkel ezelőtt, amikor először érkezett híre, hogy a kolera Oroszországban nagyobb arányokat ölt, a legszélesebb óvintézkedéseket tette, most pedig, hogy a római osztrák-magyar nagykövet révén az Olaszországban fellépett kolerajárványról érkezett értesítés, az egészségügyi felügyelők kiküldésével és egyéb intézkedésekkel gondoskodott annak szigorú ellenőrzéséről, vajjon az előírt óvintézkedések végrehajthatnak-e? A belügyminisztérium a csacza-orsovai, valamint a fiume-gyékyenes-fehring-gyanafalvai vonalra egészségügyi felügyelőket küldött ki. A párisi nemzetközi közegészségügyi egyezmény értelmében kitiltható áruknak a járványos országok területéről való behozatalának megakadályozására a magyar kormány az osztrák kormányval együtt jár el; ugyancsak egyetértően jár el a két szerződésnek erre vonatkozó pontja értelmében, hogy a kolerajárvány ideje alatt Olaszországból a gyümölcsbehozatal megakadályoztassék. Egységesen jár el a két kormány az ügyben avégből, hogy az olasz gyümölcsbehozatalnak Fiumében történt eltiltása mellett Triszten át ne hurcoltassék be a járvány.

Amikor az olaszországi koleráról az első hír érkezett Magyarországra, a belügyminiszter a következő körrendeletet bocsátotta ki valamennyi vármegyei és városi törvényhatóság első tisztviselőjéhez:

Hivatalos közlésekből arról értesültem, hogy Olaszország déli részében a barlettai kerületben számos kolerás megbetegedés, sőt több haláleset is történt. Értesülésem szerint a gyanu az, hogy a betegséget orosz cigányok hurcolták be. Kérem, hogy június 24-én 86919. szám alatt kelt rendeletem kapcsán ezuttal is felhívom a czimet, hogy a legszigorúbb felügyelettel legyen arra, hogy a most már az országot Olaszország felől is fenyegető koleraveszély elhárítása érdekében a 113234/1908. szám alatt kiadott körrendeletben meghagyott intézkedések a törvényhatóság területére pontosan és gondosan foganatosítottassanak. Egyben figyelemmel arra, hogy a pestis és a kolera elleni védekezés tárgyában Párisban kötött nemzetközi egyezmény beczikkelyezéséről szóló 1909. évi XXI. t.-cz. 1. szakasza I. czim II. fejezet 40. czikke értelmében a kolerával fertőzött helyről jövő utasok öt napi megfigyelésnek vethetők alá, amidőn megjegyzem, hogy a kereskedelemügyi miniszter urat egyidejűleg jelen szám alatt kelt átiratommal felkértem arra, hogy haladék nélkül intézkedni sziveskedjék az iránt, hogy az Olaszország kolerával fertőzött

vidékről a törvényhatóság területére utazó egyének érkezését az illetékes vasuti közegek úgy a czímmel, mint az illető község (város) előljáróságával, illetve hatóságával azonnal közölnék, egyszersmind felhívom a czímet, hogy a most szóban levő utasok egészségi állapotát is öt napon át szigorú orvosi vizsgálattal ellenőriztesse. Budapest, 1910. évi augusztus hó 22-én. A miniszter megbízásából: Böles s. k. min. tanácsos.

A belügyminisztérium egyúttal átiratban kereste meg a kereskedelemügyi minisztériumot, amelyben kijelenti, hogy indokoltnak látja, hogy a Galicziával határos vasuti belépő állomásokon az utasok orvosi ellenőrzése szerveztessék. A belügyminisztérium közegészségügyi felügyelőit e pontokra már kiküldötte, a további intézkedések megtételéig azonban kéri a kereskedelemügyi minisztériumot, hogy sürgősen utasítsa a Galicziával határos vasuti állomásokon bejövő személyszállító vonatok kísérő személyzetét, hogy az Oroszországból Magyarországra érkező utasok kilétéről, utazásuk végcélpontjáról tüzetesen tájékoztassák az illető utasok nevét, nemét, korát, foglalkozását és utazásuk magyarországi célpontjait feljegyezve, a legközelebbi magyarországi állomásfőnökségnek szolgáltatassák át. Az érdekelt határszéli állomások főnökeit pedig utasítani kéri a belügyminiszter, hogy a jegyzék alapján táviratban értesítsék ama községek vagy városok előljáróságát, valamint az illető törvényhatóság első tisztviselőjét, ahova valamely Oroszországból érkező utas, mint utazása végcélpontjára utazik.

A kereskedelemügyi minisztérium ez átirat vétele után az idevágó intézkedéseket azonnal megtette.

Fiumében a hatóságokkal egyöntetűen az államvasutak is intézkednek a kolera behurcolásának megakadályozására. Pénteken a fiúmei állomáson értekeztet lesz, amelyen a vasut, a tengerészeti hatóság, a város és a susáki kerületi hatóság képviselői és a zágrábi üzletvezetőség kiküldöttei vesznek részt.

Járványfészek Budapest.

A fővárosi vízművek igazgatósága most adott ki jelentést március és április hónapról. A jelentés borzalmas világot vet a pesti köztisztaságra és arra a botrányos hanyagságra, amely minden pesti lakót pusztulással és megfertőzéssel fenyeget, ha mostanában valami tömegjárvány terjed el Budapesten. A hivatalos jelentés szerint márciusban megvizsgálták 640 ház belső berendezését: rendtelenséget találtak 394 házban. A rendetlen házakban találtak 933 rossz klozetet. Áprilisban 455 házban jártak a hatóságok emberek, kifogásoltak közülük háromszázhuszonnyolcat és ezekben nem kevesebb, mint 765 rossz klozet volt. A háztulajdonosokat szigorú rendelettel kötelezték a bajok sürgős javítására, de az ellenőrzés munkája ropant nehéz és lassan halad.

Ezt a képet kiegészíti a tisztí főorvosi hivatal a következő adatokkal:

A múlt év első nyolcz hónapjában nyolcezer-kilencszáz ragályos beteg volt Budapesten, — az ideán ez a szám fölszökött tizenháromezerszázra. Az év eleje óta hési tifuszban 647, kiütéses tifuszban 224 ember betegedett meg, ami egyszerűen rémítő szám, ha összevetjük vele a múlt esztendő, amikor hési tifusztól 217, kiütéses tifusztól 3 ember betegedett meg.

Hogy hozzák be a kolera Magyarországra.

A közigazgatás fejvesztettségére és a kolera-rendeletek félreértésére vagy egyáltalában meg nem értésére mutat a következő eset. Purg, a csaczi állomásfőnök táviratot küldött a budapesti rendőrkapitányságnak, hogy a 7—1405. számú vonattal három orosz család utazik Budapest felé. Hasonló értesítést küldött Lévára is s hozzátette, hogy az illető utasok jegyeit látta el.

A vonat háromnegyedik órákor érkezett be s az inspeksiós ellenőr megvizsgálta az összes utasokat, de sem jelzett jegyet, sem orosz embereket nem talált. Valószínűleg — mondja a rendőrség — már Léván feltartóztatták őket.

A koleraától rettegő Magyarországnak tehát meg kell nyugodnia egy lebizonyítatlan

valószínűségben és örülni kell, hogy már Léván feltartóztatták az állítólagos oroszokat. Ez az eljárás tökéletesen jellemző arra, hogy értelmezik nálunk a kolera elleni védekezést. Ha Purg állomásfőnök Csaczián tudta, hogy oroszok utaznak át, ott kellett volna feltartóztatnia őket, nem pedig megengedni, hogy kolera-gyanus vidékről érkező egyének a vonaton lévő embereket inficiálják, vagy hogy a baj csiráját Lévára hurcolják el. Ilyen körülmények között maga a község nem nagy bizalommal tekinthet a hatóságok védműködésére el.

A felültetett pesti rendőrség.

Ma délután megszólalt a főkapitányság telefonja. Egy ismeretlen kívánt az inspeksiós tisztviselővel beszélni. Schober kapitány vette át a telefonkagylót. Egy magát, Heszmann Jánosnak mondó idegen jelentette, a Thököly-ut 39. szám alól, hogy ugyanezen ut 46. számú házában lévő fagyaltárusítói helyiségben naponta 60—70 munkás szokott tartózkodni. Tegnap ött három, kolera-gyanus vidékről érkezett olasz munkás érkezett.

Schober kapitány erre tudtára akarta adni a tisztiorvosoknak. Keresett is vagy hatot, de egyik se volt sem a hivatalában, sem a lakásán. Holott mindig — de különösen járvány idejében — kötelesek hátrahagyni, hogy hol találhatók. A kötelesség tudásnak ezt hiányát megjegyezve, végre sikerült Schober kapitánynak Szalay tiszti főorvos helyett megtalálni. Dr. Szalay kiment a mondott helyre, de ott mit se tudnak olasz munkásokról, a Thököly-ut 39. szám alatt pedig Heszmann nevű embert nem ismernek. Az ilyen eljárások és faragatlan tréfák, amikor a hatóságoknak amugy is elég munkájuk van és a körülmények kényszerítik, hogy a hatóságok az éretlen ötleteknek felüljenek — a legszigorubb eljárást követelik.

A MÁV. óvintézkedései.

Hegyeshalmy Lajos miniszteri tanácsos, a magyar kir. államvasutak elnöközigazgató-helyettese, a mai napon a kolera behurcolása ellen való védekezés tárgyában a következő rendeletet intézte valamennyi üzletvezetőséghez:

A szomszédos országok némelyikében fellépett kolera-járványok az ország területéről való távortartása céljából ezennel elrendeljük, hogy a fennálló tisztasági és egészségügyi szabályok a legnagyobb szigorúsággal végrehajtassanak és a további szükséges intézkedések az alább részletezett utasítások figyelembevételével haladéktalanul megtéteszenek.

1. Különösen gond fordítandó a személykocsik tisztogatása tárgyában kiadott határozmányok elkiismeretes végrehajtására és a kocsik belső mosásának mentől gyakrabban való megismétlésére.

2. A személykocsi-klozetek minden ut elött a mellékelt eljárás szerint szublimátoldattal fertőtlenítenendők.

3. Abban az esetben, ha valamely kocsiiban kolera-gyanus megbetegedés észleltetnék, az a kocsi a forgalomból azonnal kivonandó, félreállítandó és leolmozandó, hogy az ugyanacsak mellékelt utmutatás szerint szénkénnel fertőtleníthető legyen. A forgalomból kivont ezen kocsik fertőtlenítéséről egyelőre a Budapest keleti-pályaudvari műszaki kocsihivatal fog gondoskodni, miért is az a kocsi számának megjelölésével erre táviratilag felhívandó.

4. A tömeges katonai vagy munkásszállítások céljaira berendezett teherkocsik használat után azonnal alapos kimosás végett a teherkocsik fertőtlenítésére berendezett állomásokra küldendők.

5. A személykocsikból a nyári idény alatt amugy is kiszertelt lábszönyegek további rendelkezésünkig a kocsiiba vissza nem helyezendők.

6. A közönség által használt állomási helyiségeknek tisztántartására a legnagyobb gond fordítandó. A helyiségek padló mentől gyakrabban forró lúzzal mosandók fel. A piszoárok és klozetcsészék hetenkint legalább kétszer 20 százalékos mésztéj-oldattal bevonandók, más (nem vízből) készített árnyékszék, pöczegödörök csatornák és személerakó helyek pedig tartalmuknak megfelelő mennyiségű mésztéj-oldattal fertőtlenítenendők.

7. Megjegyezzük, hogy 1000 darab szublimát pasztilla egy grammos adagolásban 10 korona 80 fillér. Egyszerre legalább 10.000 darab rendelendő.

8. Különös gond fordítandó a laktanyák padozatára, gyakori felmosására és az ágynemű felszerelésére.

9. A személyzet mértékletes életmódra figyelmeztetendő és e részben kellőleg ellenőrizendő.

10. A vendéglők tisztántartása ellenőrizendő, nemkülönben az is, hogy a kiszolgáltatót ételek és italok az egészségügyi követelményeknek megfelelően legyenek.

11. Hasonlóképpen ellenőrizendő az állomásokon elárúsításra kerülő ivóvíz és gyümölcs. A víz egészségügyileg megbízható helyről szerzendő be, mindenkor friss legyen és a használt ivóedények tiszták legyenek. A kutakon alkalmazott közös ivóedények azonnal eltávolítandók. Éretlen, rothadt és tisztátlan gyümölcsöt árúsítani nem szabad és az ilyen gyümölcsöt azonnal el kell kobozni.

12. A vonatkísérő személyzet kioktatandó, hogy ha az utasok valamelyikén kolera-gyanus betegség jelei: mint hányás, hasmenés és hirtelen összeesés mutatkozik, erről a legközelebbi állomáson jelentést tegyen, hol a beteg elkülönített orvosi vizsgálatig visszatartandó.

13. Határállomásokon az utazó község megfigyelése és rosszullet esetén való elkülönítése fokozott figyelemmel hajtandó végre.

14. A pályatorvosok a személyzet egészségi állapotának szigorú megfigyelésére és a 10. számú utasításban előirt kötelemeik pontos végrehajtására utasítandók.

Elvárjuk az üzletvezetőségektől, hogy a szükséges intézkedéseket, melyeknek végrehajtásáért az üzletvezető urakat személyesen tesszük felelősekké, a legnagyobb lelkiismeretességgel haladéktalanul megteszik és mindent elkövetnek, hogy a fenyegető veszély behurcolása lehetőleg megakadályozassék. Ha az intézkedések végrehajtása daczára az üzletvezetőségek idevonatkozó hitekének túllépését idéznél elő, a túllépés annak idején a jelen rendeletre való hivatkozással lesz igazolandó.

Ha a helyzet változásából kifolyólag az illetékes hatóságok messzebbmenő rendelkezéseket tennének, egyidejű bejelentésük mellett azoknak haladéktalan pontos végrehajtását szintén elvárjuk. Budapest, 1910. augusztus hó 24-én.

Hegyeshalmy Lajos,
elnököhelyettes.

Az igazgatóság ezenkívül még két rendeletet adott le az illemhelyek tisztántartása és a fertőzött személykocsik szénkénnel való kezelésére nézve.

Koleraeset Bécsben és Galicziában.

A kolera-nak, úgy látszik, Bécsben is van már egy áldozata. A Ferencz József-kórházból ugyanis azt jelentik, hogy ott kolera-gyanus tünetek között megbetegedett leányt vettek föl, sőt az egyik verzió szerint a leány tegnap este már meg is halt. Bizonyosat természetesen csak akkor lehet majd megtudni, ha a bakteriológiai vizsgálat megtörtént és megállapította a jellegzetes bacillusok jelenlétét, amelyek a berzasztó betegség okozói. A leány aki állítólag koleraiban megbetegedett Hoffmann Magdaléna husz esztendő és hir szerint egy uszályhajón Budapestről érkezett Bécsbe. A bécsi rendőrségen az egész dologról nem tudnak még semmit sem s ezért nem is valószínű, hogy a beteg leány már tegnap este meghalt volna. Az alsó-ausztriai helytartóságon erősen titkolóznak, de azért elismerik, hogy kolera-gyanus tünetek között megbetegedett leányt szállították a kórházba. A helytartóságon elterjedt verzió szerint a leányt csak másfél órával ezelőtt szállították a kórházba s arról, hogy meghalt volna, semmit sem tudnak. Egy más értesülés szerint Bécsben két koleraeset fordult elő. Az egyik beteg egy Budapestről ma reggel Bécsbe érkezett uszályhajó kormányosának a felesége, akit a kórházba szállítottak ahol csakhamar meghalt. A másik beteg Hoffman Magdaléna husz esztendő leány, akit másfél órával ezelőtt szállították a kórházba, Hoffman Magdaléna, aki szintén kolera-gyanus tünetek között betegedett meg, még él.

A két esettel kapcsolatban a Wiener Rathauskorrespondenz a magisztrátusnak a következő kommunikációt közli:

Tegnap és ma azon személyek között, kik hajón Budapestről vagy Pozsonyból jöttek, két súlyos természetű diarhoe-megbetegedést figyeltek meg. Tekintettel a betegségek ezen tünetmaira, a két személyt a Ferencz József-kórházban izolálták. Itt Held Magdolna, a 806 sz. vonatátjáró kormányosának 45 éves felesége még a tegnapi napon súlyos diarhoe tünetei és göresük között meghalt. A bakteriológiai vizsgálat még nincs lefejezve. A másik beteg, a Régensurg nevű vonatohajó kapitányának Hofman nevű 20 éves eselédje, már két nap

őta a hajón hányás és diarrhoe betegségben szenvedett és tegnap este a II. körületben lévő ismerőseikhez vitték, alonnan súlyos beteg állapotban ma délelőtt a Ferencz József kórházba szállították. — Daczára, hogy a betegek közül egyik sem jön olyan vidékről, amely koleragyanusnak van minősítve, tehát aggodalomra nincsen ok, széleskörű intézkedések történtek annak kiderítésére, hogy a betegek hol tartózkodtak és milyen személyekkel jöttek érintkezésbe.

Éjjel érkező jelentések szerint a Ferencz József-kórházban a két gyanus esetet nem tartják kolerának, sőt a jelekből következtetve, a kolera-nostras esete sem látszik valószínűnek. Az igaz, hogy tegnap behozták a kórházba *Held* dunagőzhajózási kormányos 45 éves feleségét, aki még este meghalt. A másik beteg *Hoffmann* Teréz, a Regensburg nevű dunai uszályhajó kapitányának 20 éves cselédje. Mind a kettőn tegnap érkeztek hajón Magyarországból és mind a kettő azért volt gyanus, mert folyvást hánytak. *Hoffmann* Teréz állapota súlyos, de még él. Most folyik a bakteriológiai vizsgálat, amelynek eredményét még nem tudják. Noha alaposnak látszik az a feltevés, hogy a két esetben nincs szó koleráról, a belügyminisztérium mégis szigorú intézkedéseket rendelt el és ennek következtében elkülönítették mindazokat, akikkel a két beteg érintkezett és fertőtlenítették azokat a helyeket, ahol megfordultak. A hatósági orvosok egyébként megvizsgálják a vendégfogadókban minden érkezőt, aki Olaszországból vagy Oroszországból jött. Egyébként biztosan még mindig nem lehet tudni, vajjon a két eset kolera-e. A bakteriológiai vizsgálat 8 órát vesz igénybe.

Kolera és pestis Oroszországban.

Félhivatalosan beismerik, hogy Oroszországban eddig 50 ezer koleramegbetegedés fordult elő. *Saboltny* tanár, aki a koleras súlyos vidékek lakosságának életmódját tanulmányozta, arra az eredményre jutott, hogy a járvány nagyon sokáig nem lesz leküzdhető. Végzetes szerepet játszik az alkohol. A lakosság pálinkát iszik orosság gyanút. A munkások tömegesen menekülnek a bányákból.

A kolera egyébként egyre terjed. Minden nap sok új megbetegedés és haláleset van. A vidéki lakosság rossz szemmel nézi az egészségügyi hatóságok alkalmazottait, sok helyütt lerombolással fenyegeti a kolera-barakkokat s egyes községekből a babonás nép kikergette az orvosokat. *Odesszából* jelentik, hogy újabban 4 ember betegedett meg pestisben és a környékbeli falvakban is több pestiseset fordult elő.

Olaszországban enyhül a járvány.

Az elmúlt 24 órában *Cerignolában* egy kolera-gyanus megbetegedés és egy haláleset, *Margueritában* egy megbetegedés, *Barlettában* tizenegy megbetegedés és hét haláleset, *Traniban* négy megbetegedés és négy haláleset, *Andriában* négy megbetegedés és két haláleset, *Kanossában* négy megbetegedés és *Ruvóban* egy megbetegedés fordult elő. Egyszerűen nem történt újabb megbetegedés. E hírek alaposabbá teszik azt a reményt, hogy a járvány szűnőfélben van.

Gorio főorvos a következőket jelenti Traniból:

A tengerparton elszigetelt cigányokat megvizsgálták, mert azt hitték, hogy azok huzelták be a kolera-t. A cigányok egészségesek; véruket górosóval megvizsgálták; nem találtak benne bacillusokat. A cigányok életmódja sokkal jobb, mint az apuliai parasztoké és munkásoké. Tejvel, hussal, kenyérral, főtt főzelékkel, fűgével, nyers főzelékkel és borral táplálkoznak. A kolera-t alkalmasint a Fekete tengerről jövő gabonahajók huzelták be.

Apuliából ma megnagyobb hírek érkeztek. A püspökök pásztorleveleket bocsájtottak ki, amelyekben intették a népet, hogy lelkiismeretesen engedelmeskedjenek a hatósági intézkedéseknek és ne titkolják el a betegségeket.

Lembergben a hivatalos vizsgálat kétségtelenül megállapította, hogy *Tomasowban*, az orosz határ közelében tényleg fellépett a kolera és hogy *Saratowból* érkezett kozákok huzelták be a veszedelmet. Tegnapig *Tomasowban* egy és ugyanazon városrészben tíz koleraeset fordult elő. Nagy

a veszedelem, hogy a járványt minden óvintézkedés ellenére is behuzelták Galicziába, mivel ezen a helyen nagy a forgalom a határon át és *Tomasow* mindössze 10 kilométer távolságra fekszik. Legalább 500 szekér lépi át a határt itt. Tegnap este *Lembergben* egy gyanus megbetegedés fordult elő. Egy kömüves betegedett meg s félóra múltán meghalt az országos járványkórházban, ahová be-szállították. A boncolás akut bélgyuladást konstatalt és most folyik a bakteriológiai vizsgálat.

John D. Rockefeller.

Berlin, augusztus 24.
(Saját tudósítónktól.)

A tözsden ma azt híresztelték, hogy Rockefeller meghalt. Nem lehet tudni, igaz-e a hír, de nem lehetetlen, mert a petróleumkirály a napokban súlyosan megbetegedett.

E hír szerint, mely megerősítésre vár, *John D. Rockefeller*, a világ leggazdagabb embere, az Unio legbefolyásosabb politikusa, meghalt. Hogy az olajkirály halála Amerikában mit jelent, arról nekünk, akik háromezer mértföldnyire élünk az Uniótól, vajmi kevés fogalmunk van. Ugy tűnik *John D. Rockefeller* alakja azok előtt, akik őt csak a lapok hirdásaiból és cikkeiből ismerték, mint egy dúsgazdag nábob, aki, bár milliárdok felett rendelkezett, mégis a világ legboldogtalanabb embere volt, mivel évtizedek óta súlyos betegséggel küzdött. Boldogtalan ember is volt. Sokszor mondta ő maga, hogy az ifjúságért és az egészségért feláldozná az egész vagyonát. Gyakran foglalkoztak e gondjával az amerikai lapok, és akadt olyan is, amely kétségbe vonta a nagy yankee ez állítását, mondván, hogy *Mr. John D.*, mivel röviden így hívják *Mr. Rockefeller* Amerikában, egy-két milliót lealkudna az ifjúság és az egészség árából.

Tipikus yankee volt *Mr. John D.* Egyszerű farmernek a fia, aki tizenhétéves korában heti hét dollár fizetésért kezdett dolgozni egy newyorki fűszerkereskedőnél. „Self made man”, jobban mondva self made millionair, mivel Amerikában ma már a legtöbb milliomos örökölte a millióit. *Mr. Rockefeller* azonban maga szerezte. Husz évvel ezelőtt már milliomos volt és politikai vezére az Unio demokrata pártjának. Hogy mi módon szerezte a millióit, arról különböző verziók vannak forgalomban. Könyveket irtak Amerikában *Rockefeller* millióiról, ezerszámra jelentek meg intervjúk a lapok ünnepi számaiban, de a nagyközönség még ma sem tudja, hogy mint iett a hédolláros könyvelőből az orosz csár után a világ leggazdagabb embere.

Amikor az amerikai *Standard Oil Company* megalakult, ott látjuk *Mr. John D. Rockefeller* az igazgatóság élén, horribilis fizetéses állásban. — A társaság egymásután vásárolja össze az amerikai olajföldeket és csakhamar a kezükben van a pennsylvaniai, az indianai, az ohioi és maini petróleumforrások. *John D. Rockefeller* egyedül intézi már a társaság ügyeit, megteremtí az Unio legnagyobb trustját, a *Standard Oil Trust Company*-t.

Grover Cleveland elnökválasztását 1892-ben már *Mr. Rockefeller* irányítja. A *Standard Oil* milliókat utalványoz választási czélokra 1897-ben, amikor *Mc. Kinley* elbuktatja először a demokrata pártot. Azóta *John D. Rockefeller* nem politizált. *Mc. Kinley* mint nobilis ellenfél nem dolgozott *Rockefeller* ellen, de amikor *Roosevelt* került az elnöki székbe, lépten-nyomon hirdeti, hogy politikájának legsarkalatosabb pontját *Mr. Rockefeller* és a trustok elleni küzdelem képezi.

Rockefeller nem válaszolt reá, csak csendesen dolgozott mindaddig, amíg az 1908. év októberében *Roosevelt* akarata szerint a washingtoni legfelsőbb bíróság milliós pénzbírsággal sújtotta a *Standard Oil Trust Company*-t. *Rockefeller* ekkor válaszolt először, de ez a válasz felborította az Egyesült Államok pénzügyi egyensúlyát.

Mr. Rockefeller egy szavára bevonták a forgalomba levő arany és ezüst pénzeket. Bevonta a *Standard Oil* a bankokban elhelyezett tőkét és egy szép napon száz és száz bank be-szüntette a fizetéseit. Nem volt pénz Amerikában. A gyárak nem tudták a munkásaikat fizetni. Megszűntek a rendelések és egy hónap múlva már megállott a munka az Unióban. Százerezzel hagyták el az idegenek Amerikát és *Mr. Roosevelt* egy csapásra elvesztette a négy éven át szerzett népszerűségét. Ez volt *Mr. Rockefeller* válasza.

Roosevelt nagyon elkeserítette a Trust ellenállása és ebben keresendő annak az oka, hogy az újabb elnöki jelöltséget nem vállalta és átadta helyét *Mr. Taft*nak.

Mr. Rockefeller következetes maradt, csak *Roosevelt* távozása után nyitotta meg a pénzzsilipeket és azóta ismét szakadatlanul folyik a munka. *Roosevelt* a kisemberek előtt nagyobb lett, mint valaha, mivel azt hiszik róla, hogy a kisemberek érdekében dolgozott a trösztök ellen. A nagykereskedők és gyárosok ellenben azt állítják, hogy *Roosevelt* pusztán személyi hiúságát kielégítendő, a pénzkirályok ellen dolgozott és eszeágában sem volt a kisembereken segíteni.

Mr. Rockefeller mint győztes került ki a *Roosevelt* elleni harcából, bár *Mr. Roosevelt* nyíltan hazaárulónak nevezte, aki önérdékből arra is képes, hogy hazáját a tönk szélére juttassa.

Mr. Rockefeller közvetlenül a politikában soha sem vett részt. Nem vállalt mandátumot sem a kongresszusban, sem a szenátusban, de mindkét házban nagy pártja volt. A múlt évben betegsége annyira elharapódzott, hogy teljesen visszavonult egy a politikától, mint az üzleti élettől. *Cleveland*ban lakott egy kis egyemeletes palotában. Onnan kerültek a hírek a nagyvilágba. A newyorki és chicagói tözsden valóságos pánikot idézett elő egy rossz hír, amelyet azonban az érdekeltek siettek le-czáfolni. *Harriman* vasutkirály temetésére nagybeteg ment el *Rockefeller*, de betegsége nem gátolta abban, hogy szót emeljen *Harriman* mai utóda érdekében.

Ez volt Rockefeller.

Üzlet és politika után a családjának élte. Takarékos volt a fukarságig. Számítalan anekdota él az amerikai nép száján *John D. Rockefeller* kocsiságáról. Másfél évvel ezelőtt *New-Brunswick*ban magam is hallottam egyet. A szállodában, ahol lakott, mesélték, hogy a kocsisnak csak tíz cent borraalót adott, amikor a vasuti állomáshoz kivitte. A kocsis panaszkodott:

— A fiatal *Mr. Rockefeller* mindig egy dollár borraalót kapok. *Rockefeller* nem hagyta szó nélkül a panaszt:

— Könnyű annak, az *John D. Rockefeller*nek a fia, az teheti. — Ilyen volt *Mr. Rockefeller* egész élete. Nem vonhatjuk le *Mr. Rockefeller*nek a jótékonyaság terén szerzett érdemeit, de jellemző volt az öreg urra, hogy minden adományát a nagy nyilvánosság elé hozta. Nemrégben a newyorki rikkancsok részére küldött huszezer dollárt, a *New-York World* szerkesztőségét levélben kérte az összeg szétosztására, de egyszersmind a lapban való közlésére is.

A hédolláros könyvelőből lett milliomos így osztotta ki jótékonyaságra a millióit.

KÖZIGAZGATÁS.

Felozlatják a szegedi kincstári ügyészséget. Szegedről jelentik: A volt kormány igazságügyminisztere elrendelte a szegedi kincstári ügyészség felozlatását. A kincstári ügyészség november 1-én beszünteti működését és a Szeged város és Csongrád vármegye területén levő kincstári birtokokat a Zomborban levő kincstári ügyészség területéhez csatolják.

Százalék-kulcs jegyzők számára. Szász Ferencz buni körjegyző megrendelési felhívást bocsájtott ki egy nagyon praktikus százalékkiszámítási kulcsra, melyet Kisküküllőmegye jegyzői egylete megvizsgált és huzagpótlónak s kiadásra alkalmasnak minősített. E műnek különösen a községi és körjegyzők vehetik hasznát. Megrendelhető Szász Ferencz körjegyzőnél, Bun, u. p. Héjjasfalva, ára kemény vászonkötésben, merített papíron nyomtatva 4 korona 50 fillér.

Nietzsche.

— Halálának tizedik évfordulóján. —

Budapest, augusztus 24.

Ma tíz év előtt, 1900. augusztus 25-én, egy ünnepélyesen csendes éjszakán meghalt Nietzsche. Tíz év előtt... Azóta százszor és százszor felfedezték „a minden értékek átértékelőjét“, azt akit a halála pillanatában is csak egyoldalú és természetellen polémiák, teljes meg nem értés követtek. Azóta megértették őt, sőt újabb szempontokat is találtak, hogy félreértsék; felfedezni ma már nem szükséges. Csak néhány gondolatot és emléket jegyezzünk fel, amelyek ilyenkor aktuálisak és közelebb visznek ahhoz, aki a maga gondolataival keresztülvilágít az emlékeinken.

Megható, felejthetetlen pillanat lehetett, amikor tíz év előtt Nietzsche Frigyes nyílt sírjánál egy fiatal, ismeretlen, messziről érkezett diákember jelent meg, hogy a német fiatalság nevében üdvözlje a halottat. Új idők beharangozása volt ez. A nagy tömegnek azonban még ez a szó, hogy Nietzsche csak üres frázis volt, mely félelmet és aggodalmat keltett olyan dolgok előtt, amelyeket meg nem értettek. Akkor még, sajnos jórészt még ma is, félig képzett pszichiáterek akkor beszéltek Nietzsche-ről, ha valamilyen büntényt akartak megértetni.

Igy lépett Nietzsche az örökkévalóság útján, mint a fiatalság megrontója fel. Talán szerencse, hogy még ekkor is háttérben maradt. Hiszen egyelőre még mindig Hauptmann Bockeral Jánosával foglalkoztak, a nyolcvanas-kilencvenes éveknél ez a tipikus képviselőjével, Darwinnal és Haekkel, akikben az idők kirologos előfutárjait látják. Amint Nietzsche a Darwin teoriájából, ezt geniózisan továbbépítve, kikerült, úgy a tömegnek is egy új Lajnalpirkadásra volt szüksége, arra az új időre, mely Nietzsche-ben a maga vezetőjét felismerje. És felismerte.

Egy sereg nagy költő támadt, akik ajkukra vették Nietzsche nevét, a németek közül pedig egy Georg, Dehmel és Eulenberg álltak be Nietzsche uttorójának. Sikeresen.

Ibsen után, aki a leszámazási teóriát viszi a drámába és Schopenhauer után, aki az életzölökbe vetett hitünket rombolta le, egyszerre csak megjelenik Nietzsche. A „memento mori“ helyett, ajkán az új jelszóval: „memento vivere“,: „Fogadjátok meg, testvéreim; maradjatok hívői a földnek és ne higgyetek azoknak, akik a földöntúli reményekről beszélnek. Méregkeverők ezek, ha tudják, ha nem. Megvetői az életnek ezek, elhalóak és önmagukat mérgezők, akik belefáradtak a földbe: menjenek hát oda. Egykor az Isten káromlása volt a legnagyobb bűn, de Isten meghalt és ezzel megölték ezek a bűnösök is. A földet káromolni ma a legborzasztóbb és a kifürkészhetetlen bűneid út-atni többre becsült, mint a föld értelme.“ Ezeket mondta Nietzsche és ezzel megtanított bennünket ismét az élet örömeire és egyuttal a lét értelmére. Darwin felfedezése lett az ő filozófiájának alapja: „Ti megtettétek az utat a kukacztól az emberig és sok még ma is kukac bennetek. Egykor majmok voltatok és még ma is inkább majom az ember, mint egynéhány majom... Eddig minden lény magán fölül is teremtett valamit: és ti apája akarotok lenni ennek a nagy dagálynak és inkább visztamennétek az állathoz, semmint tulmennétek az emberen... Én az „Uebermensch“-re tanítalak benneteket: az ember valami, amin túl kell menni.“

Nietzsche összetörte az erkölcs és a vallás régi tábláit és újakat állított fel. Ő megtanított bennünket az értékek aránylagosságára és új kötelességek új szabadságával ajándékozott meg, melyekkel azonban már nem másoknak, hanem önmagunknak tartozunk. Ő ültette el lelkünkben ezt a büszke mondást: — „Amit az élet igaz nékünk, azt meg kell tartanunk — az életnek!“ Így adta vissza nekünk Nietzsche a hitünket önmagunkba, az életfeladatunkba, a munkához való erőt és az igazsághoz való bátorságot.

A bensejében elhagyottan élt Nietzsche, és elhagyottan halt meg. Mindig egyedül volt, akkor is, amikor a bázeli székesegyházról lenézett a Rajnába, amikor St. Moricz jégesuesain a „Zarathustrát“-t megírta, amikor Turin utcáján szellemi ájulásban összeesett, abban a városban, ahol egyetlen ember sem ismerte. A halál csak megváltás lehetett ránézve, aki véges-végig szenvedte életét. Ha emberek meghalnak, akik egyebek se voltak, mint apák és anyák, a gyermekeik zokogva állnak a sírnál és még az unokák visszaemlékezéseibe is halk bánat szűrődik, ha évekkal később a szeretett ösre vissza-visszagondol. De, ha művészek azok, akik elmennek, akik a munkájukat elvégezték, akkor minden gyásznál erősebben és szenvedélyesebben fog el a tudat, hogy egyszer, egykor a miénk voltak ők. A büszkeségnek és a halálnak ebben az érzésében emlékezünk Nietzsche Frigyesre.

Védekezés

a

kolera ellen.

Az 1886-iki nagy kolera idején élt egy kitünő barátom, akit rendkívül óvatos embernek ismertek. Alig hogy híre szaladt az első koleraesetnek, kitünő barátom beszerzett egy csomó orvosi könyvet és abból kitanulta, hogy kell védekezni a rettenetes baj ellen. Barátom összefoglalta ezeket a rendszabályokat és így most abban a helyzetben vagyok, hogy a gyűjteményt átadhatom a használatnak.

A kávéházban lehet leginkább kolerát szerezni — írja kitünő barátom — ezért követelni kell, hogy a tulajdonos az összes pinczéreket kifőzesse, szublimáthoz megmosdassa és a borralaló elfogadásától eltiltsa, mert a piszkos pénz a fertőtlenített pinczéreket újra inficiálja.

Csak drága ételeket és italokat kérj, mert az olcsó holmi rossz és könnyen bajt okozhat.

Szívtart csak egész dobozzal fogadj el, mert a főpinczér tárcájában busuló szivarokat úgy szereti a bacillus, mint te az őszi barackot.

A czechedet ne fizesd ki, mert ha pénzt veszel a kezébe: elvesztél. Távozz „majd a kolera után“ kiállításal.

A vendéglőre ugyancsak a rendszabályok állanak.

Az utcán kerülj az érintkezést az emberekkel. Az emberek közé számít ezuttal a szabód, a susztered és a divatárusod is.

A lakásadókkal se érintkezz és különösen elsején jelentsd ki fölötté gyanusnak.

Hivatalos semmiesetre se járj, mert a munka gyöngit és a gyöngö embert könnyebben legyüri a betegség.

Szakíts az egyéves terminussal és fürödj gyakrabban. Kétszer, esetleg háromszor.

Imádkozz naponta a jó Istenhez, nemcsak azért, hogy téged védjen, hanem hogy védje meg a szövetkezeti igazgatót és a zsiránaidat is. Ezáltal észébe juttatod a jó Istennek, hogy ezek az emberek is élnek és hátha...

Körülbelül ennyit tanult ki kitünő barátom a sok orvosi könyvből. Nem is ártott neki a kolera, mert még a járvány kitörése előtt — agyonütötte egy téglá. És miután így ez is hathatós védekező eszköznek bizonyult, kibővitem barátom gyűjteményét és fölhevom a hatóságok s a közönség figyelmét erre a védekezési módra is.

Ray.

TÁVIRATOK.

A nagyvezér Vilmos császárnai.

Konstantinápoly, augusztus 24. Itt elterjedt hírek szerint Halki bég nagyvezért berlini látogatása alkalmával Vilmos császár kihallgatáson fogja fogadni.

Brazília elnöke a német hadgyakorlatokon.

Páris, augusztus 24. Hermes de Fonseca marsall, Brazília ujonnan megválasztott elnöke, aki

azonban még nem foglalta el hivatalát, Vichyből ideérkezett és innen Vilmos császár meghívására a danzigi nagygyakorlatokra utazik.

A bécsi orosz katonai attasé.

Bécs, augusztus 24. (Saját tudósítónktól.) A legnagyobb esendben érkezett meg és foglalta el állását az új orosz katonai attasé, Peterski ezredes. Marcsenko ezredest váltotta fel az attasé állásban, akinek helyzete tudvalevőleg tarthatatlanná vált egy leleplezett kémkedés következtében.

Nikaragua új elnöke.

Newyork, augusztus 24. Managuai távirat szerint Estrada Jozé dekrétumban elismeri Estrada Juan tábornokot ideiglenes elnöknek, de hozzát teszi, hogy a végleges elnökválasztásnak hat hónapon belül meg kell történnie.

A francia miniszterelnök San Sebastianban.

Páris, augusztus 24. (Saját tudósítónktól.) San-Sebastianból táviratozzák, hogy oda várják Briand miniszterelnököt. Ugyanakkor Canalejas is San-Sebastianban lesz, és a két államférfiu tanácskozni fog egymással.

A macedonai bolgár emigránsok.

Szófia, augusztus 24. Assim bey török követ ma fogadta a macedonai emigránsok küldöttségét és biztosította őket, hogy bántatlanul visszatérhetnek hazájukba.

A görög trónörökös otthon.

Athén, augusztus 24. Konstantin trónörökös ma ideérkezett. A pályaudvaron a király és a miniszterelnök fogadták.

Közgazdasági táviratok.

Amerikai tőzsdék zárata.

Newyork:		aug. 24.	aug. 23.	aug. 22.
Buza	helyben	107	107 $\frac{1}{2}$	106 $\frac{1}{2}$
	szeptemberre	105 $\frac{7}{8}$	106 $\frac{3}{4}$	106
	decemberre	109 $\frac{7}{8}$	110 $\frac{3}{4}$	109 $\frac{3}{4}$
Tengeri	decemberre	69	68 $\frac{3}{4}$	68
	decemberre	67	66 $\frac{3}{4}$	—
Chicago:				
Buza	szeptemberre	98 $\frac{3}{4}$	99 $\frac{3}{4}$	99 $\frac{3}{4}$
	decemberre	102 $\frac{3}{4}$	104	103
Tengeri	szeptemberre	60 $\frac{3}{4}$	60 $\frac{3}{4}$	60

Newyork, augusztus 24. Gyapot New-Yorkban helyben 16.50 (16.48). Gyapot szeptemberre 14.37 (14.36). Gyapot novemberre 13.51 (13.54). Gyapot New-Orleansban helyben 15.— (15.—). Petroleum Stand white New-Yorkban 7.65 (7.65). Petroleum Stand white Philadelphianban 7.65 (7.65). Petroleum Refined in Cases 10.05 (10.05). Petroleum Credit Blancas at Oil City 1.30 (1.30). Zsir Wes. tern steam 12.40 (12.50). Zsir Rohe és Brothas 12.75 (12.75).

Chicago, december 24. Zsir decemberre 11.90 (11.92). Zsir októberre 11.90 (11.92). Szalouna short clear 12.62 (12.37). Sertéshus októberre 20.57 (20.60).

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár: csütörtök, augusztus 25. — Róm. kath.: Lajos kir. — Prot.: Lajos. — Görög-orosz: augusztus 12. Anicet Fot. — Zsidó: Ab. 20. — A nap két reggel 5 óra 8 perczkor, nyugszik este 6 óra 55 perczkor. — A hold két este 9 óra 17 perczkor, nyugszik reggel 10 óra 35 perczkor.

Az igazságügyminiszter fogad délelben 12 órakor. Petöfi-ház (ereklje-muzeum) Bajza-utca 21. sz. Nyitva 10—2-ig. Belépődíj 1 korona, keddi napokon ingyenes. $\frac{1}{2}$ A Nemzeti Szalon svájci kiállítása, Nyitva 9—6-ig. Belépődíj 1 korona. — A Művészház nyári képvisára. (Váci-utca 9. sz.) Nyitva 10—1-ig és 3—6-ig. Belépődíj 40 fillér. — A Könyves Kálmán nyári kiállítása. (Nagymező-utca 37—39.) Nyitva hétköznap 9—6-ig. Belépődíj nincs. — Az Uránia kiállítása. (Kigyó-tér 1. szám.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — A Házipari Szövetség kiállítása. (Kigyó-tér 1. szám.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincs.

Nyitvalevő muzeumok: A Nemzeti Muzeum állatára 9—2-ig. — A Szépművészeti Muzeum 9—2-ig. — A Mezőgazdasági Muzeum 10—1-ig. — Az Iparművészeti Muzeum 9—1-ig. — A Földtani Intézet Muzeuma 10—1-ig. — A Szechenyi Muzeum 10—12-ig. — Az Aquincumi Muzeum egész nap. — A Ráth György Muzeum 10—4-ig. — Az Erzsébet Muzeum 9-től fél 1-ig és 3—4-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: A Nemzeti Muzeum könyvtára 9—1-ig. — Az Egyetemi Könyvtár 9—12-ig. — A Fővárosi Könyvtár 9—2-ig. — A Kereskedelmi Muzeum könyvtára 9—2-ig. — A pedagógiai könyvtár és tanszerkiállítás 3—6-ig.

Félelem.

* * *

Nincs természetesebb dolog a világon, mint az a félelem, mely a közös veszedelem közeledésekor megszállja a lelkeket. Első sorban mindenki önmagát és családját tagjait féli a közeledő rémtől. Azután félti embertársait, de ez sem altruisztikus forrásból ered mindig.

A kolerától például az egyes individuum azért és főleg azért félti embertársait, mert tudja, hogy abban az esetben, ha járványnya lesz, egyik ember a másiktól is megkaphatja. A félelem ilyenkor emberszeretetté válik. Mindenki azt kívánja másoktól, hogy higiénikus életet éljen; vigyázzon magára és óvakodjék minden néven nevezendő káros befolyástól. Mert ha te vigyázol önmagadra, akkor vigyázol egyszersmind rám is. S ha mindenki önmagát óvja a veszélytől, akkor mindenkinek megvan a garanciája, hogy a veszedelem elkerül. És elvégre is ez a fődolog.

A félelem tehát amilyen nyugtalanító, éppen olyan szükséges is.

Most is sokan félnek. A határon ott kovályog valahol az ázsiai kolera. Igen nagy ur a maga rettenetes mivoltában. És ma már az a félelem is vert tanyát itt a fővárosban, hogy ide is eljutott valahogy.

Akárhogy nyugtatják is meg hivatalos és félhivatalos uton a közönséget, a félelem ott kotlik a levegőben és megszállva tartja a lelkeket. A kérdés pedig igen egyszerű és nyílt: mit kell tennünk, hogyan kell élnünk, hogy a veszedelem elkerüljön bennünket s nevezetesen, mi az első jele annak, ha a rém kinyújtja felénk iszonyu karmait?

A kolera idejében a legtöbb ember irtózatossan megjéj, ha csikarása van. Az orvoshoz szalad sápadozva, mert az hiszi, hogy koleras. Az orvos pedig ilyenkor mosolyog. Sohasem kezdődik ez a betegség csikarással. A szívtől legtávolabb eső testrészekben ugyanis a vér besűrűsödik, ha igazi kolera rohanja meg az embert. Ez a besűrűsödés igen nagy fájdalommal jár. Tehát a fájdalom leginkább a lábikrákban lép fel. Kolera idejében az orvos csak akkor lát komoly kolera-tünetet, ha a beteg igen heves ikrafájdalmakról panaszkodik. Azonkívül a szemek beesnek gödrökbe; az arc el-kékül és cianotikussá válik, a hang elveszti érzését, ami a hangszalagok meglazulásának a következménye. Heves hányás és ürülés áll be.

Ezek a külső tünetek. Semmielő más fájás, vagy csikarás nem jelenti a kolera kezdetét.

Ami pedig azt a kérdést illeti, hogy miképpen óvakodjunk, illetve, hogy védekezzék az egyes és a család a veszélytől, arra vonatkozólag csak egy törvény mérvadó: a tisztaság. A tisztaság a legnagyobb óvszer. Lakást, ruházatot, fehérneműt, konyhát, éléskamrát, ágyneműt tisztán kell tartani. Sem szemetet, sem port nem szabad a házban megtűrni.

De nagy fontossága a gyomor rendben tartása. Vannak emberek, akik semmivel sem követnek el annyi visszaélést, mint a saját gyomrukkal. Tuldoltatják és mindenféle emészthető, vagy emészthetetlen ételekkel tömik tele, ami kolera-járvány idejében a legnagyobb veszedelem.

Orvosilag tapasztalt dolog is, hogy a jó és egészséges gyomor megóvja az embert a kolerától. Még akkor sem betegedik meg az ember, ha a tiszta kolera-bacillus jut a gyomrába, mert éppen úgy megemészteti azt is, mint a többi eledelt. Annak idejében egy jó gyomor angol orvos megivott egy egész palack kolera-bacillust tartalmazó folyadékot, csak azért, mert be akarta bizonyítani, hogy jó gyomru embernek nem árt a kolera-méreg. És nem is esett semmi baja.

Hogyan tartsuk rendbe tehát a gyomrot? Az is igen egyszerű. Az ember sohasem egyék annyit, hogy utána ne tudjon egy falatot se lenyelni. Mindig akkor kell abba hagyni az evést, amikor még kívánunk egy-két falatot.

Ez a legjobb preventív eljárás. S ha valaki

ezt szem előtt tartja, az nemcsak magára vigyáz, hanem embertársaira is. Az önzés ilyenkor valóban emberszeretetté változik át.

(t.)

— **Személyi hírek.** Szilassy Aladár, a közigazgatási bíróság másodelnöke, megkezdte nyári szabadságát és elutazott Tátrafüredre. — **Darányi Ignác** volt földmívelésügyi miniszter külföldi uraja után a napokban a Tátrába utazik és ott tölti az egész szeptember hónapot. — **Dr. Bárczy István** székesfővárosi polgármester a svájci Tarrasban tölti nyári szabadságidejét.

— **A király részvéte.** Herceg Esterházy Miklós elhalálása alkalmából a király a következő sürgönyben fejezte ki részvétét a gyászoló családnek Paar hadsegéd által:

— **Ő felségét** legfájdalmasabban érintette Hercegséged gyászírada Margit hercegnő váratlan elhalálásától, aki az évek virágában Főméltóságodtól és még oly zsenge korban levő gyermekeitől oly hirtelen elszakított és **Ő felsége** Főméltóságodat teljes szívből legbensőbb és legmelegebb részvétéről a pótolhatatlan veszteség fölött, amely Hercegségedet ezáltal érte, legkegyelmesebben biztosítja, amidőn **Ő felsége** egyuttal ezekért a Mindenhatóhoz esedezik Hercegséged számára, hogy ily súlyos megpróbáltatást lelki erővel elviselhesen. Paar, lovassági tábornok.

Szombat reggel óta egymást érik a résztvevő sürgönyök, melyek eddig **háromezerre** szaporodtak. Eszterházy nem győzték már a táviratokat levenni és most javarészüket Sopronon keresztül, ajánlott levélben küldik Eszterházyra; így érkezett a hercegnének Amerikában időző öccsének, gróf **Czirák László** megható sürgönye is. A világ minden részéből érkeztek részvételtáviratok, melyekből csak a következőket soroljuk fel: Windischgraetz Ottó herceg és Erzsébet hercegné, a király unokája, Samassa bíbornok-érsek, Mária Jozefa főhercegné, Ottó főherceg özvegye, Ferdinánd bolgár király, Ferenc Ferdinánd trónörökös, Klotild főhercegnő, Vaszary Kólos hercegprímás, gróf Lónyay Elemér és neje, József főherceg, Gabriella, Izabella és Albrecht herceg, Frigyes főherceg és neje, továbbá majdnem minden magyar mánás család, meg az Eszterházyak és Czirák nagy rokonsága.

— **Frigyes főherceg Győrben.** Frigyes főherceg kedden este nyolc órakor Esztergomból Győrbe érkezett. Este tíz órakor díszlakomát adott, amelyen a város intelligenciája vett részt. A főherceg ma délelőtt nagy katonai szemlét tartott és délután tovább utazott Komáromba.

— **Klementina hercegnő esküvője.** Brüsszelből jelentik. Most már véglegesen meg van állapítva, hogy Klementina hercegnő és Napoleon Viktor herceg esküvőjét októberben tartják meg.

— **Uj nemes.** A király dr. Flittner Frigyesnek, az Osztrák-Magyar Bank volt titkárnak és a bank budapesti főintézete volt főnökének, valamint törvényes utódainak buzgó és sikeres szolgálatai elismerésül: a magyar nemességét „szepesszombati” előnévvel díjmentesen adományozta.

— **A jövő évi nagygyakorlatok színhelye.** Bécsi értesítés szerint: a hadvezetés már elhatározta, hogy a jövő évi nagygyakorlatokat ugyanazon a vidéken fogják megtartani, ahol az idén akarták, vagyis Galiciában és Északmagyarországon. Előzőleg Észak- és Délmagyarországon nagyobb gyakorlatok lesznek, melyeken valószínűleg a trónörökös is jelen lesz.

Ezzel szemben Bécsből a következőket jelentik nekünk: Jól értesült körökben azt állítják, hogy a jövő évi nagygyakorlatok a monarchia déli részén lesznek és nem Észak-Magyarországon, ahol az ideai nagygyakorlatokat tervezték. Már ebben az évben akarták délen megtartani a manővereket, azonban elállottak ettől a tervtől a külpolitikai helyzetre való tekintettel, nehogy tüntetést lássanak a manőverek helyének megválasztásában. Bár jövőre semmi sem fogja akadályozni, hogy délen legyenek a nagygyakorlatok.

— **Elhunyt főispán.** Georgievics Tivadár, Kőrös-Belovár vármegye főispánja ma 61 éves korában elhunyt. Georgievics a hó 18-án érkezett Zágrábba, ahol mint virilista résztvett a tartománygyűlés ünnepélyes záróülésén. Eszéken született, 1877-ben lépett közigazgatási szolgálatba, melynek egyik legügyesebb hivatalnokja volt. Különös érdemeket nemzetgazdasági téren szerzett. Temetése holnap lesz.

— **Leleplezték a király vadász-szobrát.** Ischlben ma leleplezték le a király vadászszobrát, amely születése évfordulója alkalmából vadász-alattvalói emeltek. Az ünnep helyén délelőtt tíz órakor dr. **Hirtmayer Rudolf** ischli püspök misét mondott, azután a hercegek és hercegnők, valamint igen nagy közönség jelenlétében a laufeni erdőben megtörtént a szobor leleplezése. Gróf **Wurmbbrand-Stuppach** elnök ünnepi beszéde után **Ferenc Szalvátor** herceg védő megadta a jelet a leleplezésre. Az elnök ezután fölkérte Ischl polgármesterét a szobor átvételére. **Leithner** polgármester beszéddel átvette a szobrot. A leleplezés után **Ferenc Szalvátor** herceg több előkelőség kíséretében az uralkodó villájába látogatott, ahol átnyújtotta a királynak az emlékkönyvet, amely azoknak a vadászoknak a neveit tartalmazza, huszonegzen vannak, akik a szoborra adakoztak. A király átvette az albumot és röviddel tizenkettő előtt, vadászruhába öltözve, a szobor megtekintésére indult. Az uton, amerre kocsija elhaladt, mindenütt ovációban köszöntették. A szobornál három leány bokrétát adott át a királynak, akihez gróf **Wurmbbrand-Stuppach** elnök hódoló beszédet intézett. A király messze hallhatóan válaszolt a hódoló szavakra.

— **Örömtől áthatva** jöttem ide, ugymond, hogy megtekintsem ama szobrot, amelyet Ausztria vadászai hűségük, ragaszkodásuk és szeretetük kifejezésül nyolczvandsdik születésnapjára ünnepem alkalmából állítottak. A vadászat nemes mestersége mindig üdítő pihenés volt számomra, amelyet ok-szor és szívesen gyakoroltam a munka fáradalmait után és amely iránt meg fogom őrizni rokonzésemet és támogatásomat. Köszönetet mondok önöknek ezért a hódolatért és mélyen meghatva önöknek a legszívélyesebb vadászköszönetemet fejezem ki.

Válasza után a király alaposan megszemlélte a szobrot. Eközben a Schubertbund ünnepi himnuszot adott elő. **Trauttmansdorff** herceg a királynak átnyújtotta a szobor reliefjét tartalmazó plaquettet, melyet a király köszönettel fogadott. Ezután több személyiséget mutattak be. A cercle után a vadászok, erdészek, tüzoltók, hadastyánok vonultak el a király előtt. Röviddel a felvonulás megkezdése után szakadó eső kezdett esni. Ennek daczára a király felsőkabát nélkül, szabad ég alatt az uralkodóház tagjaitól körülvéve állott és köszönetet intett az előtte négyes sorokban, hajadon fölvel elvonuló vadászoknak. Miután a király ismételen elismerését fejezte ki a tömeg viharos ovációja közben visszatért a császári nyaralóba. Délután fél 4 órakor a Schubert-Bund tagjai a császári nyaraló előtt több dalt adottak elő. A király az uralkodóház itt időző tagjaitól körülvéve, az erkélyről hallgatta az éneket és végül a karmesternek, valamint a dalszövetség elnökének kegyes szavakkal köszönetet mondott.

Az ünnepségek hivatalos befejezésül a győzsalonban banket volt, amelyen **Ferenc Szalvátor** főherceg, védnök, mint díszelnök szerepelt. A főherceg a toaszok sorát **Ő felségére** mondott pohárköszöntővel nyitotta meg, amelynek végén a jelenlévők lelkesen éltették az uralkodót. Ezután **Wurmbbrand-Stuppach** gróf pohárköszöntőt mondott a főhercegi védnökre és mély köszönetet mondott neki a szobor ügyének állandó előmozdításáért. **Ferenc Szalvátor** főherceg válaszában köszönetet mondott mindazoknak, akik odaadással és áldozatkészséggel közreműködtek a szobor létrehozásán.

— **Pörölik Lipót király hagyatékát.** A boldogult Lipót király hagyatékát sok vizálykodásra szolgáltatott anyagot. Legujabban a belga kormány elhatározta, hogy pört indít Lipót király leányai, első sorban **Lujza** kőburgi hercegné és **Stefánia** főhercegnő, gróf **Lónyay Elemér** ellen — időközben Klementina hercegnővel létrejött az egyezés — hét millió frank erejű. Mint Párisból jelentik: A belga kormány fenyegetőzködésével szemben gróf **Lónyainé** kinyilatkoztatja, hogy **Lujza** belga hercegnővel együttesen be fogja bizonyítani, hogy **Lipót** király különböző vállalatait a saját pénzéből alapította és így tarthatatlan a belga kormány az az állítása, hogy a kőburgi alapítás a belga állam pénzével történt és hogy ezért ennek az alapításnak milliói a belga államot illetik meg.

— Székely Bertalan temetése. A Gödöllő melletti Szada községben ma délután kísérték örök nyughelyére Székely Bertalant, a vasárnap elhunyt nagy festőművészt. A végtisztességre Szadára jött Budapestről a magyar művészvilág számos tagja, a nagy mester hívei és tanítványai. A magyar kormányt Molnár Viktor kultuszminiszteri államtitkár, a minisztérium művészeti osztályát Majovszky Pál dr. osztálytanácsos képviselte. Megjelentek még a gyászszónál a többi között az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat, a Nemzeti Szalon, a Képzőművészek Egyesülete, a Fészek, a II. számú festészeti mesteriskola tanárai és növendékei és az epreskerthi mesteriskolák küldöttei, továbbá az öregebb és ifjabb művészek közül százan. Molnár Viktor államtitkár elsőben a magyar kormány részvétét tolmácsolta a gyászoló családnak, azután a ravatal tekintette meg. A családi ház nagy kertjének közepén épült s fekete drapériába burkolt műterem-házban állott a ravatal, ahonnan a koporsót kivitték a kertbe, s ott a szabad ég alatt egy óriási akácfa árnyékában, az agy művész kedves pihenőhelyén bucsuztatták el a halottat. *Haypál* Benő budai református lelkész a gyászszertartás befejeztével szép beszédben rajzolta meg Székely Bertalan lelki nagyságát. Az egyes beszédek között az Operaház énekkara gyászdalokat énekelt. A bucsuztatás végeztével megindult a gyászmenet. Elöl nyolcvan szadai koszoruleány kettős sorban vitte a koszorukat. Utánuk husz szadai polgár zsoldárokat énekelve. Nyomukban hat szadai polgár vitte a súlyos koporsót, melyet a család tagjai, *Molnár* Viktor államtitkár, az összes budapesti résztvevők és Szada minden népe, apraja, nagyja, megkapón szép menetben kísért végig a falu hosszú utcáján fenn a magaslaton fekvő temetőbe. A merre a menet elhagyta, a házakon gyászlobogó híján a falu asszonyainak fekete keszkenőit és kendőit tüzte ki Szada kegyeletes népe. Itt *Matos* szadai lelkész egyszerű és meleg szavai után *Strobl* Alajos, a mesteriskolák igazgatói nevében beszélt a nyitott sír mellett: *Kőrösfői* Krisch Aladár festőművész a tanítványok nevében bucsuztatta a nagy halottat. Majd *Kovács Géza*, a Képzőművészeti Főiskola és a Rajztanárok Országos Egyesületének nevében mondott beszédet. Este hét óra volt, mire a gyásznap véget ért s a gyülekezet széjjeloszlott. A szép végtisztességadást *Várdai* Szilárd, a Képzőművészeti Főiskola igazgatója rendezte a kultuszminisztérium megbízásából. A gyászoló gyülekezet visszament Kocsikon Gödöllőre, onnan vasúton bejöttek a fővárosba.

— Afrikában meggyilkolt magyar mérnök. Marokkói rövid távirat után megírtuk, hogy az Eksáthól Fezbe vezető úton meggyilkolva találtak egy *Lusztig* nevű magyar mérnököt. *Lusztig* Csap községben, Ungmegyében született. A kaposi főszolgabíró, akit először értesítettek a gyilkosságról, ezt mondta a meggyilkolt felől:

— *Lusztig* pár évvel ezelőtt kért utlevelet Afrikába. Egy vállalkozó társaság szerződtette igen magas fizetéssel. Amint mondják, igen zseniális építésmérnök volt.

*Lusztig*nek egyik ungmegyei községben él egy bátyja, akit szintén értesítettek a fiatal mérnök tragikus végéről.

— Harez a rablók. Varsóból jelentik nekünk, hogy tizennyolcz bandita megtámadott egy karavánt, melyben sok kereskedő kocsi vonult Kébelbe. A kereskedők kétségbeesetten védekeztek. Egyet közülük a rablók megölték, tizet megsebesítettek, a többieknek sikerült vagyonuk hátrahagyásával elmenekülni. A rablók 125.000 rubelt zsákmányoltak.

— A sikkasztók Eldorádója. Ismét csak Oroszországról van szó, ahol az állami alkalmazottak közt most végzik a kiküldött szenátorok a nagy tisztogatást. Pétervárról jelentik, hogy a kormány meglepetésszerűen kiküldötte gróf *Medem* szenátort a szibériai vasutak ügyeinek felülvizsgálatára. Gróf *Medem* váratlanul jelent meg Irkutskban, lefoglalta az iratokat és rövid vizsgálat után kiderítette, hogy ötvenmillió rubelnél többet sikkasztottak el. A sikkasztást fuvarek megállításával követték el. Az üzletvezetőknél és más főbb tisztviselőknél tartott házkutatás folytan számos letartóztatás történt.

— A véres sztrájk. A spanyolországi Bilbao közelében sztrájkoló bányamunkások és sztrájkőrök között véres összeütközés történt, úgy, hogy a csendőrségnek és katonaságnak kellett közbelépnie. A sztrájkolók behatoltak a pályaudvarra s ott egy vasuti vonatot kövel megdöbölték. A zavargás Bilbao-ban folytatódott, ahol még egyre tart.

— Nagy tüzek az országban. Arad megyében a Forrai-Nagyiratos község körül levő tanyákon folyó cséplési munkálatoknál hétfőn délután — eddig ismeretlen okból — nagy tűz támadt, mely a hirtelen kerekedett szélviharban a falura is átcsapott és három utcát teljesen elhamvasztott. A tűz délután egy órakor ütött ki a község határában. A falubeli riadant futottak elő, de alig hogy a tűz színhelyére érkeztek, a veszedelem már a falu felé tartott. Három mellékutcának két-két háza fogott egyszerre tüzet és mielőtt még hozzá foghattak volna az oltáshoz, lángban állottak az egész utcák. Jajveszélve, sirva menekültek a lakók, kis gyermekeket vittek a karjukon, a holmikat azonban megmenteni nem lehetett. A tüzvész következtében ugyszólván a félfa *koldusbotra jutott*. Súlyosította a helyzetet, hogy Forrai-Nagyiratoson egy szivattyúnál nem találtak többet és vízzel telt vedrekkel láttak hozzá az oltási munkához. Csak amikor a tűz egyre terjedt s már-már az egész falut a teljes pusztulás fenyegette, akkor telefonáltak *Kurticsra* segítségért, ahonnan az önkéntes tüzoltók teljes felszereléssel vonultak ki s hatalmas erővel láttak hozzá az oltáshoz. A tüzoltókkal együtt kiment dr. *Ferenczy* kurticsi orvos is, hogy az esetleges balesetknél jelen legyen. Hogy emberéletben esett-e kár, azt még nem tudják, mert a tűz még este is tartott, a kár pedig olyan nagy, hogy ezideig fölbecsülhető még nem volt, annyit azonban már megállapítottak, hogy háromezer kereszt buza a lángok martaléka. — Nagy és pusztító lefolyású tüzvész híret jelentik *Tarcsa-fürdő*ről is. *Tarcsa-fürdő*n e hó 19-én eddig még ki nem derített okból kigyuladt a gyógytérren lévő nagy vendéglő és teljesen leégett. A vendéglő, amely 200 személy befogadására volt berendezve, a fürdőigazgatóság tulajdona volt. A kár igen nagy, de biztosítás révén megtérül. Emberéletben nem esett kár. Mivel a leégett vendéglőn kívül a fürdőnek még két modern berendezésű vendéglője van, a fürdővendégeket az egyik vendéglő pusztulásával nem érte kollektív kár.

A sok fürdő- és szállodaágés alkalmából figyelemre méltó bennünket, hogy az *Európai Utipodgyász Biztosító Részvénytársaságnál* biztosított utipodgyászunk nemcsak a vasúton minden vasuti szerencsétlenség és vasuti kár esetére, hanem tűzkár ellen is van biztosítva azon időre, míg szállodákban, vagy egyéb szállóhelyiségekben, u. m. vendéghelyiségekben, magánzállásokon, gyógyházakban, szanatóriumokban, pensiókban, nyaralókban, vagy idegen magánlakásokban tartózkodunk.

Nagyatpolcsányból jelentik: Nagybelio községben tűz támadt és a nagy szélvészben nyolcz ház és több melléképület elhamvadt. A kár 80.000 korona.

— Gróf, portás és kocsi. A Hungária-szálló előtt nagy verekedést rendezett tegnap este: *Bosdari* Sándor gróf, olasz főkonczul, a szálló termetes portása és *Grossmann* Vilmos, a 99. számú kétfogatu bérkocsi tulajdonosa. A gróf éjjel tizenkét órakor kikocsikázott Budára, a Győri-utca 17. szám alatt lévő Vöröskereszt Erzsébet-kórházba. Egy óra elmult, amikor visszahajtatott a szállóba. Ezért a kettős utért a főkonczul három koronát adott a bérkocsinak, aki keveselte ezt az összeget. *Grossmann* gróf botjával hatalmas ütést mért a kocsisra. *Grossmann* a főkonczul után sietett, újból követelte a kocsihasználati díjat, ami a tarifa szerint négy korona husz fillért tett ki. A gróf ismét megbotozta a bérkocsist. A nagy botránynak a portás közbelépése vetett véget. A bérkocsi *De Bosdari* gróftól feljelentette a járásbírósnál.

— Malommunkások sztrájkja. A malommunkások sztrájkjában változás ma sem állott be. A munkások már kora reggel összegyűltek a *Palatinus*-kertben, ahol nagy lelkesedéssel fogadták azt a hírt, hogy a mai nap folyamán több nagyobb pénzsegély érkezett a sztrájkolók támogatására. A sztrájkbizottság akkora tökével rendelkezik, hogy betekik képes segélyvel ellátni a sztrájkolókat. Sem a munkások, sem a munkaadók részéről nem történt lépés a békés megoldásra. Mind a két fél a várakozás állásponjtján van és a munkások erősen bizakodnak a győzelmükben.

— Az erzerumi meteor. Konstantinápolyból jelentik, hogy Erzerumban tegnap korán reggel hatalmas meteor hullott a földre. Oly nagy dörrenéssel zuhant a földre, hogy belerengett a város minden háza.

— *Polit Mihály* Cettinében. Cettinéből jelentik: *Nikita* fejedelem, a királylány proklamálás ünnepségeire meghívta *Polit* Mihály volt országgyűlési képviselőt, aki ötven évvel ezelőtt titkára volt a meggyilkolt *Danilo* fejedelemnek. *Polit*, mióta titkári állásától megvált, azóta nem volt Cettinében és most *Nikita* egyenes kívánságára utazott oda. *Nikita* trónörökös korában nagyon szerette *Polit*ot és vele a legjobb barátságban volt.

— A „Karl VI.” hadihajó rémségei. A „Karl VI.” hadihajóról — miat megírtuk — 60 császári és királyi matróz szökött el, körutján, Argentínába? Most a hadihajó rémségeiről lerántja a leplet az egyik szökésbe üldözött szerencsétlen magyar matrózfiú édes anyjának *Clemen* Károlyné, budapesti lakosnőnek nyilvánosságra jutott következő levele:

— Én is a szegény anyák közé tartozom, akiknek fia ott maradt Argentínában. Augusztus elseje óta kétségbe vagyok esve, amióta egymásután jöttek vissza fiamhoz írott leveleim. Nyolczadikán kaptam Cartagenából egy levelezőlapot, amelyben tudatták velem, hogy fiam Délamerikában megszökött a hajóról. Négy nap mulva jött a fiam levele. Bocsanatot kér, hogy szökésre adta fejét, de nem bírta tovább a kínzást. Két évig volt Pólában, az alatt semmi büntetése nem volt s most a *Lajón* nem tudott ebből kifogyni. Egyik héten kidobták az ágyát a deckre, a másik héten naponta 12 órai *bandarrest*-et kapott. Így voltak a többike is, hát kettő öngyilkos lett, ők hatvanan pedig összebeszéltek, hogy megszöknek, pedig csak három hónapi szolgálati idejük volt hátra. A szökevényeket üldözték a hajóról és ötven pesot ígérték annak, aki egy matrózt visszajuttat a *Karl VI.*-ra. Ez a fiam szomorú sorsa, amennyit most tudok, hogy még mit fogok hallani, a jó isten tudja.

— Szanatórium a jégmezőkön. Berlinből jelentik nekünk: A *Spitzberg*ákról jön a hír, hogy a *Zeppelin*-expedíció a *Kings-bay*ben gazdátlan területet foglalt el s elnevezte *Zeppelin*-öbölnek. Az expedíció orvosa, dr. *Stüsz* azt tervezi, hogy a *Kings-bay*ben szanatóriumot fog létesíteni. A *Virgo-bay*ben az expedíció találkozott a *Frammel*, *Nansen* hajójával és személyzetétől tudta meg, hogy *Höl* geologus a *Weed-bay*ben a legutolsó expedíció alkalmával hamu és lávarétegeken indulva egy még működésben lévő vulkán, egy glecsert és egy gezárt fedezett föl. *Brunsbüttel*krögből jelentik: A *Mains* gőzös, mely *Henrik* herczeggel, *Zeppelin* gróffal, *Hergesel* tanárral és a *Zeppelin*-expedíció más tagjaival fedélzetén ma délben ideérkezett, miután fedélzetére vette *Henrik* herczeg nejét és *Valdemar* herczegét, folytatta útját a kieli csatornában.

— Magyar művésznövendék öngyilkossága Rómában. A római magyar művészeti akadémia palotájában tegnap éjjel izgalmas és rejtélyes eset történt, amely az olasz fővárosban élő magyarok között érthetően nagy feltűnést keltett. Éjjel tizenkét óra felé lövés dördült el az akadémia társalgótermében és rögtön utána *Mikó* *Endre* nagyszombeni huszonhárom éves művésznövendék támolgyó, ingadozó léptekkel elhagyta a társalgótermet s a földszintre vándorolt. Értésítették a rendőrséget, amely a társalgóban megtöltött *Browning*-revolvert és *Mikó*nak egy hátrahagyott levelét találta. *Mikó* azt írta a levélben, hogy öngyilkos lesz, de mivel az akadémiai helyiségekben nem akarja magát agyonlőni, kéri a rendőrséget, hogy holttestét a szomszédos üres telken keresse. Kutattak az akadémia környékén, de az állítólagos öngyilkost sehol sem találták meg. Nyomtalanul eltűnt.

— Háborúság a bécsi szocialisták között. A bécsi német és cseh szocialisták között az utóbbi időben éles háborúság ütött ki. Mióta a *Kommenszky*-féle iskolaegyesület ügyében a csehek és németek ellentétes állásponjtot foglaltak el, azóta állandó a polémia a cseh és német szocialisták között. Az ellentétek most annyira kiélesedtek, hogy előreláthatólag teljes szakadásra fognak vezetni.

— Házasság. *Blitz* Sándor, a *Könyves* Kálmán magyar műkiadó-részvénytársaság bécsi fiókintézetének vezetője eljegyezte *Spitzer* Rózsikát, *Spitzer* Adolf malaczka földbirtokos leányát. (Minden külön értesítés helyett.)

Des Echerolles *Kruspér* Sándor földbirtokos ma tartotta Nagyváradon esküvőjét *Bánffy* Ilonkával, *Bánffy* Zsigmond hadapródkolai parancsnok leányával.

— Az expresszvonat balesete. Belgrádból jelentik: Tegnap este hat órakor *Korman* állomás a konstantinápolyi expresszvonat összeütközött egy tehervonattal és ennek mozdonyát igen erősen megrongálta. Az expresszvonat négy óra mulva folytatta útját. Egy ember könnyen megsebesült.

— **Tűzvész az őserdőben.** Az amerikai őserdőkben támadt tűzvész 2293 emberáldozatot követelt és négyszáz ember még hiányzik. Az erdőségekben az eddigi kárt tizenkétmillióra becsülik. Sok farm teljesen menthetetlen, mert a lángok bekerítik. Husznál több helység eltűnt a föld színéről. Misesulákba mindennap seregostől érkeznek a menekültek, akik annyira ki vannak merülve, hogy az uton rognak össze. Legnagyobb részük megsebesült a tűzben. A Northern Pacific igazgatósága megrósi az a hírt, hogy egy vonatról nem jött hír, amely tegnap délután negyvenkét meneküléssel és tizenkilenc apézával Waljaosból Missula felé indult. Valószínűleg az égő erdőben pusztult el az egész személyvonat. Sok községben halomszámra hevernek a megszenesedett holttestek. Dyke szövetségi erdész 65 társával együtt besorult a lángok közé és eddig sorsukról semmi hír sincsen. Libby város lakossága a Flower Creek részére új medret ás, hogy a tüzet feltartóztassa. Spokaneból jelentik, hogy Taft elnök kezdeményezésére az idahói kormányzó az összes rendelkezésre álló katonaságot a szövetségi csapatok támogatására kiküldötte az északi Idahóban pusztító erdőség elfojtására. Wallacebe hivatalos helyre érkezett értesülés szerint Murraytól északra (Idaho) 56 hullát találtak. Háromszáz ember, aki a Weymut melletti fenytserdőben dolgozott, valószínűleg szintén életét vesztette.

— **Hadgyakorlat monitorokkal a Dunán.** Augusztus utolsó napjaiban a második (bécsi) hadtest csapatai a korneuburgi vasúti és távíró-vezeték mellett a „Dunán való erőszakolt átkelés” gyakorlatát fogja végezni. A gyakorlaton a dunai hajóhad Szamos és Körös monitorjai és több járőr-naszád is részt vesz. A gyakorlatok, amelyek most először lesznek ilyen nagy méretűek, az e helyen háromszáz méter széles Dunán „ellenesleges viszonyban” fognak lefolyni.

— **A zátonyra jutott angol hadihajó sorsa.** Megirtuk, hogy a Bedford angol páncélos cirkáló Vej-Háj-Váj környéken a tengeri gyakorlat közben zátonyra jutott. Ma azt táviratozzák Londonból, hogy a Bedford menthetetlen. Japán hadihajók mentek a brit cirkáló segítségére, de a sziklaktól kiszabadítani nem lehet, mert még mindig nagy a vihar.

— **A koronaország tolvaja.** A hadbírósg megszakítás nélkül folytatja a kihallgatásokkal kapcsolatos nyomozást, hogy kérekerítsék a koronaország pénztárának fosztogatóját. Annyi bizonyos, hogy a lopást csak a kasszárnya lakói közül valaki követhette el. A hadbírósg a kasszárnyában elszállítását honvéd-mechanikusokat is kihallgatta már. A rendőrségnek és a hadbírósgnak az a véleménye, hogy a tolvaj a koronaország tisztjeitől, akikre a kasszákat kulcsai voltak bízva, ellopta a kulcsokat. Ezzel szemben a koronaország tisztjei azt állítják, hogy a tettes kulcs nélkül nyitotta fel a vasszekrényeket, oly ügyesen, hogy az erőszaknak nyoma sem maradt, sőt az egyik szekrényt újra bezárta. A vaskasszáknak három zárjuk van. Előbb az elsőben és harmadikban kell megforgatni kétszer a kulcsot, azután a másodikban egyszer, majd az elsőben és harmadikban még egyszer. A kulcsokat két tiszt között osztották fel és csak ketten együtt nyithatják fel a szekrényeket. A rendőrség lehetetlenné tartja, hogy ily simán, nyom nélkül, másként, mint a kulcsokkal nyithatták fel a kasszákat. Valaki ellopta a kulcsokat és aztán visszallopta őket. A koronaországnek három tisztje van. Anders Emil őrnagy, parancsnok, Halász Gyula százados és Vágó János főhadnagy. Anders 10-én, az utolsó zsoldfizetéskor átadta a parancsnokságot és vele a kasszákat Halász századosnak, mert szabadságra készült. A kulcsok, amelyek addig Andersnél és Halásznál voltak, most Halászhoz és Vágóhoz kerültek. A következő zsoldfizetéskor, 19-én már hiányzott a pénz. Anders őrnagy, bár szabadságon van, a fővárosban tartózkodik, mert itt, a Rudas-fürdőben használatos kurát reumája ellen. Az őrnagy szerint nem kulccsal nyitották fel azt a kasszát. Ma délelőtt kihallgatták a koronaország-kasszárnyában azokat az őrmester-koronaőröket, akik 10. és 19-ike között az elsőemeleti folyosón teljesítettek szolgálatot. Ezután következik annak a nyomozása, hogy ezeken a napokon, a hivatalos órán túl, déli 12 óra után, ki tartózkodott az első emeleti folyosón.

— **A rágalom halottja.** Ma este a Dunába ugrott egy fiatal lány. Az Erzsébet-hidról vetette le magát és eltűnt a habokban. Két levelet hagyott hátra. Az egyiket a rendőrséghez intézte; csak ennyi állt benne: „A rágalom miatt halok meg. Kis Margit.”

— **Ügyilkos katonai kormányzó.** Az oroszországi Tsitában agyonlőtte magát báró Dusterloh tábornok, a transbaikáliai katonai kerület kormányzója. Az eset nagy feltűnést keltett pétérvári katonai körökben. Most derült ki, hogy báró Dusterloh ellen Glicsinszki szenátor éppen kiadta az elfogatási parancsot, mert a vizsgálat rábizonyította, hogy a tábornok nagy sikasztásokat követett el a katonai szállítások körül.

— **Ujabb katonai brutalitás.** A komáromi pinczérberetválás után Kaposvár a legújabb katonai botrány színhelye. A 8. huszárezred vasárnap reggel indult el Pécsről Kaposvár felé, ahonnan Lengyelőre kellett mennie gyakorlatozni. Mielőtt a nagy utnak nekivágtak volna, az ezredparancsnok kiadta a szigorú parancsot, hogy utközben senkinek sem szabad elmaradni a meencitől vagy a lóról leszállni. Már korán reggel óriási hőség volt. Alig értek ki Pécs határából. Virág János közhuszár hírtelen rosszul lett. Odarugtatott a század élén lovagló Riemer István kapitányhoz és engedélyt kért arra, hogy néhány percre leszállhasson lováról. A kapitány a kérést megtagadta. Tíz perccel később Virág újból jelentkezett a kapitánynál, de ez most már haragosan kiáltott a huszárra:

— Nincs leszállás! A parancs — parancs! Mars vissza a helyedre!

Virág János megfeszítette minden erejét, hogy megmaradhasson a nyeregben, de öt percen belül nem bírta tovább. Most már nem lovagolt oda Riemer kapitányhoz, hanem szó nélkül kiált a sorból. Szinte szédülten csuszolt le a nyeregből s leült a földre. De nem volt arra sem ideje, hogy kábultságából magához térhessen, amikor Riemer kapitány vágatva érkezett oda s kirántva hüvelyéből a kardját, élével végigvágott a huszár czombjában. A huszár rémülten sikoltott fel, czombjából pedig vér buggyant elő. A kapitány megvadult a vér látásától. Még egyszer ráfőrdött a katonára, hogy álljon fel, de mert az erre képtelen volt, újból fel-emelte a kardját s lesújtott Virág János fejére. Az első vágásra a fület vágta le, a másodikra a homlokát sebesítette meg, a harmadik vágás volt azonban a legszörnyűsebb, mert azzal a szó szoros értelmében keltette a huszár fejét. Ekkor már félholtan feküdt előtte a katona. Czombjából, fejből dült a vér, melytől hatalmas vértócsa támadt az országút porában. Riemer István ezúttal felpattant a lovára, elvágatott a századhoz s parancsot adott két közlegénynek, hogy a halok katonát vigyék vissza egy kocsiú Pécse. A kapitány a végrehajtás után cigarettára gyújtott, újból elére állt a századnak s masirozott tovább, gögösen, feszesen, mintha semmi sem történt volna.

— **Szélhámos tolvaj.** Grossmann Ármán üzletvezető Izabella-utca 39. számú lakásába beállított egy 28 év körüli, munkás kinézésű, magát „Justus” czégg alkalmazottjának mondó ismeretlen ember, ki a törött rolló megjavítására ajánkozott. A munka elvégzése után azonban magával vitte a panaszosnak a szőpajzóra felakasztott 80 korona értékű duplafedelű aranyóráját. A Justus czégnél nyert felvilágosítás szerint körülbelül két évvel ezelőtt volt ott egy hasonló személyleírás alkalmazott, valami Mayer néven, ki hasonló módoz szokott lopást elkövetni. A rendőrség nyomozza.

— **Gyilkosság a bál után.** Fonyódon a napokban nagy bál volt és a bál után László István és Kocsis Gábor legények egy szép lány miatt összevesztek. A verekedőket Zsinkai Lajos szabadságot matroz szét akarta választani, ekkor azonban László kést rántott és Zsinkát agyonszúrta. A gyilkost letartóztatták.

— **Házasságvedelő pinczér.** Holzer Jolán varrónő, aki a Dohány-utca 88. szám alatt lakik, feljelentést tett a rendőrségen Szilavek Károly, a Francis kávéház pinczére ellen. Szilavek házasságot ígért neki és azzal az ürügygel, hogy a vidéken üzletre kell a pénz, 1105 koronát esalt ki tőle. Zálogul átadta a házassághoz szükséges okmányait. Közben Holzer Jolán megtudta, hogy Szilaveknek felesége van. A pinczér legyintett a kezével s megígérte, hogy elvált a feleségétől s aztán elveszi Holzer Jolánt. Elkérte a váláshoz szükséges okiratot s azóta nem mulatkozott. Erre feljelentették s a rendőrség megindította ellene az eljárást.

— **Sztrájk a kalocsai ércsek birtokán.** A kalocsai ércsek Dunavese melletti birtokán a eséplést végző munkások követelésekkel állottak elő és minthogy azokat az intézkedést nem akarta teljesíteni, sztrájkba léptek. A munkások oly fenyegetőleg viselkedtek, hogy Roméncz Vilmos főszolgabíró nagy esendőri fedezettel kiszállt a helyszínre és ott 23 munkást letartóztatta, Dunavésre kísértetett és őket egy-két heti elzárásra ítélte. A többi munkás erre újra munkába állott.

— **Leégett német város.** Németország Alt-Strelitz városát óriási tűz pusztította el. Ötvenkilenc ház egy tömbben leégett, sok család minden vagyona odavesztett.

— **Letartóztatott kereskedő.** Trieszben ügyészség intézkedésére a rendőrség letartóztatta Vámos Zsigmond kereskedőt. Vámos a múlt hónapban mintegy hatszáz ezer koronás passzívával csödbe ment, de azóta körülbelül kétszáz ezer korona értékű árut titokban eladott.

— **Pornográfikus munkák terjesztője.** A linzi országos törvényszék átiratban értesítette a budapesti főkapitányságot, hogy Linz környékét egy budapesti könyvkereskedő prospektusokkal árasztja el, amelyekben erotikus rümkéket kínál megvételre. A rendőrség az értesítés alapján nyomozást indított és megállapította, hogy a budapesti könyvkereskedő Martos Adolf, akinek a Váci-kört 14. számú házában „Universum” című könyvkereskedése van. Tegenap házkutatást tartottak a könyvkereskedésben és száz egy néhány pornográfikus könyvet foglaltak le. A könyveket művészeti rajzok, rézmetszetek és aquarellék gazdagon illusztrálják és rendkívül díszesen vannak kiállítva. A legkisebb könyv eladási ára 25 korona, de voltak 100—120 koronát érő munkák is. A rendőrség Martos Adolft a büntető járásbírósgon feljelentette.

— **Pusztító vihar.** Nagyváradról jelentik: Bihar megyén ma nagy vihar vonult keresztül. Nagyvárad és Belényes környékén a felhőszakadás igen nagy károkat okozott. A viharban a villám több helyen lesújtott s nagy károkat okozott.

— **Csendőr és katona harca.** Alsógyertyáms községben nagy riadalom támadt a cigánysoron. Összevesztek a cigányok. A helyszínrre kisetett csendőrvezető, midőn a cigányok kihallgatásával vesződött, odavetődött egy szabadságos katona, aki beleavatkozott a csendőr dolgába és elkezdett a csendőrrel kötekedni. A csendőr felszólította a katonát, hogy ne avatkozzék az ő dolgába, de mivel a katona akadályozta a csendőrt kötelessége teljesítésében, kijelentette a csendőr, hogy letartóztatja. A katona ekkor kirántotta oldalfegyverét és a csendőrrre rohant. Mire a csendőr is kardot rántott és a feléje rohanó katona elé tartotta kardját. A katona szíven találva rogyott össze, a halállal vívódik.

— **Gyilkos dinnemag.** Ma délen Weisz Márton harminczöt éves gyümölcsáros a Széna-téren dinnét eszedelt. Közben egy mag a torkán megakadt és néhány perc múlva Weisz Márton megfuladt. Holttestét a törvényszéki boncztoni intézetbe vitték.

— **Herczegné a Jardin de Parisban.** E gyönyörű nyári mulatónak néhány hét óta egy ritka nevezetessége van. A kabaret-színpadon egy eleven herczegné lejt a legesbobbast hástánczot. A szöke csuda Ujvov herczeg elvált felesége, művész néven Nina Barkis, valóperéről néhány hónap előtt sokat írtak a magyar lapok is. A program másik nagy száma Schneider der Dunker, Németország legnépszerűbb kabaré-énekeseinek egyike. Megy az egész augusztusi műsor is, amely Keleti Juliskával gazdagodott. A Jardin már csak néhány napig lesz nyitva s jó lesz mindenkinek, aki a nyáron még egy kellemes estét kíván eltölteni, ha ellátogat az európai stílus mulatóba.

— **Beketow-cirkusz.** A Beketow-cirkuszban semmiféle mutatványnak még olyan nagy sikere nem volt, mint a most színre kerülő látványos vízi-néma-játéknak. Magda, a hablény óriási közönséget vonz a cirkuszba, mely mindennap megtelik. A gyönyörű látványosság különben csak ráadás, mert előtte a nagy augusztusi műsor látható. Ugy a műsor, mint a néma-játék, rövidítés nélkül kerül színre a csütörtök délutáni előadáson félhétárak mellett.

— **Halálozás.** Legidősebb Diénes József, alsó-békényi református pap, a görögnyelvi egyházmegye volt számvevője, a szabadságharc agg őrmestere, munkás életének 77-ik évében elhunyt Alsó-békényben.

— A hivatali világ impozáns részvéte mellett temették el Forster Kálmán földművelésügyi miniszteri tanácsost a Mária Valéria-utca 10. szám alatti gyászházban. A gyászszertartás délután fél 5 órakor kezdődött. A ravatal mellett álltak az özvegy, az elhunyt két fia és sógora és a rokonság. A földművelésügyi minisztérium tisztikara tjes számban jelent meg Ottlik Iván államtitkárral az élén, valamint elfjöttek a többi minisztériumok képviselői is. A gyászszertartást Kovács Kálmán lipótvárosi plébános végezte. A szertartás alatt az egyházi énekhar gyászadalokat adott elő. Beszentelés után a halottat hatfogatu gyászhintón helyezték el, míg a koszorúkat külön koszorus kocsikra rakták. Ezután hosszú kocsisorban Forstert kikísérték a kerepesi-úti temetőbe, hol a pap még egyszer beszélt és ezután átadták az anyaföldnek.

— **Önkéntesek esküi.** Hirsch egyenruházati intézetében, Budapest, IV. ker., Dorottya-utca 11. sz. rezek be felszerelésüket.

— **x Ha őszül a haja,** használja a Stella-vizet. Ara 2 K. Kapható egyedül Zoltán B. gyógytárban, Budapest, V., Szabadság-ter.

— **x Fodor-féle vívóterem** a Koronaherczegné-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobb felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítottak a gyermektorna- és vívásra.

x Szép a bajusz Hajdusági pedróvel.
 x Bob hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.
 x Keleti J. orvosi műszer- és sérvkötő-gyára (Budapest, IV., Koronaherezeg-utca 17.) a legjobb hírvéneket örvendő cég hazánkban, amelynek szabadalmazott sérvkötői teljes bizalmat érdemelnek.
 x Royal-Orfeum, Budapest, Erzsébet-körút 31.

Felgyújtotta a lakását.

— Letartóztatott varrónő. —

Budapest, augusztus 24.

A rendőrség ma egy ravasz öreg lányt tartóztatott le, aki, hogy jó biztosítási összeghez jusson, felgyújtotta a lakását. Vasárnap a délutáni órákban a Váci-utcában posztoló rendőr észrevette, hogy a hatvanhatodik számú ház egyik földszinti ablakából füst szállingózik ki a réseken. A rendőr besietett a házba s ott a viczházmesternét, *Janics Miklósnét* figyelmeztette a veszedelemre. A házmesterné és a rendőr be akartak menni a lakásba, de zárva találták és a kopogtatásra sem jelentkezett senki.

A lakást, amelynek ablakából a füst kiszivárgott, *Adelmann Emilia* harminczhat éves leány bérlő, aki *Adelmann* nővérek czimvel varrónőzetet rendezett be a három szobában. Állandóan több leány dolgozik ott, de vasárnap üres volt a varróiskola s a háziak is elmentek hazulról.

A rendőr végül is betörtette az ajtót. A szobákban nagy füst gomolygott. Értésítették a tűzörséget, de közben a házmesterné is hozzáfogott többek segítségével az oltáshoz és szerencsésen el is fojtották a tüzet, amelynek még akkor nagyobb volt a füstje, mint a lángja. Jöttek a tűzoltók is s amint egy kissé kitisztult a szobákban a levegő s jobban körülnézhetek, gyanus dolgokat találtak. Így egy szekrény alatt több kiégett gyertyadarab volt, mellettük néhány *szeszszel leöntött fadarab*. A szoba négy sarkában *literszámba* állott üvegekben a *denaturált szesz*, középen pedig egy tepsiben füstölő kéndarabokat találtak.

Mindez azt a gyanút ébresztette föl, hogy a lakást szándékosan akarta valaki felgyújtani. A rendőr lezárta a szobát, azután megtette a jelentést. Másnap délelőtt vizsgálatot tartott a tűzrendészeti bizottság és szintén arra a föltevésre jutott, hogy *gyújtogatás történt*. Erre aztán a főkapitányságon megindult a nyomozás.

Mindenekelőtt *Janics Miklósnét*, a viczházmesternét hallgatták ki. Elmondotta, hogy a lakás bérlője, *Adelmann Emilia* vasárnap délelőtt tíz óra tájban távozott hazulról. Vele volt a nagynénje, *Adelmann Ágostonné* és egy hetvenesztendős *öregesszony* is. Amikor hazulról elmentek, bezárták a lakást, *Adelmann Emilia* távozás előtt még fölkeresté *Janicsnét* s így szól hozzá:

— Viczené, mi most egy *hétre* átmegyünk Budára lakni. Ha a lakásból valahol füstöt látna kijönni, ne gondoljon vele, mert a poloskákat irtjuk, azért füstölünk.

Ezzel elmentek. A nyomozást vezető rendőr-ísztvéselő ekkor megidézte *Adelmann Emiliát* és a nagynénjét is. Az *idézésre* nem jöttek, mire mind a kettőjüket detektívekkel kísértették be ma délelőtt. A kihallgatás alkalmával *Adelmann Emilia* tiltakozott az ellen, mintha lakásán ő vagy hozzátartozói közül valaki gyújtogatott volna. Ők, ugymond, azért rakták ki a ként s a többi holmit, hogy alapos poloskairást rendezzenek.

— Hát a denaturált szesz minek volt ott *literszámba* a szobában? Kérdezték tőle.

— Azt *véletlenül* ott felejtettem — válaszolta a varrónő.

Tiltakozott a gyújtogatás gyanúja ellen *Adelmann Ágostonné* is s megerősítette unokahúgának azt a vallomását, hogy ők csak a férget akarták kiirtani a veszedelmes manipulációval. A nyomozás során kiderült, hogy a lakás berendezését egy biztosító társaságnál huszonhét ezer koronára biztosították. Föltűnt az is, hogy az értékebb tiszta fehérnemű hiányzott a lakásból; a szekrényekben csupán szennyes holmit találtak. *Adelmann Emilia* makaesul megmaradt a tagadás mellett, de a rendőrség a gyanúkok alapján ma délben *letartóztatla*.

Nyíltter.

Elrovatban közzétételért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

PESTI MAGYAR KERESKEDELMI BANK.

HIRDETMEY.

A f. é. augusztus 24-én tartott rendkívüli közgyűlésen elhatározott, hogy a bank részvénytőkéje 8000 drb új részvény kibocsátása által nyolczmillió koronával felemeltessék és hogy ezen új részvényekből, melyek 1911. január 1-től részesednek az üzleteredményben, 7000 drb a régi részvények birtokosainak átvételre felajánlatsák.

Ezen határozat alapján a régi részvények birtokosainak a fent említett 7000 drb részvényt a következő feltételek mellett ajánljuk fel átvételre:

1. Hat-hat régi részvény alapján egy új részvény vehető át.

2. Az átvételi árfolyam 3200 koronában állapítatik meg, melyből 1000 korona a részvénytőkére, 2200 korona pedig a tartalékalapok javára fog iratni.

3. Az átvételi jog, különbeni elenyészésének terhe alatt, 1910. augusztus 25-étől kezdve 1910. szeptember 5-éig bezárólag hétköznapokon a rendes hivatalos pénztári órák alatt értékpapírpénztárunknál gyakorolható. Ezen határidő leteltével az átvételi jog megszűnik.

Aki átvételi jogával élni kíván, tartozik a régi részvényeket szelvényív nélkül, jegyzék kíséretében, melynek úrlapja a bank értékpapírpénztáránál rendelkezésre áll, lebélyegzés végéig ugyanott benyújtani és egyidejűleg az első részletfizetést, valamint az öt koronát kitevő fokozatos bélyegilleték lefizetését készpénzben teljesíteni.

4. A benyújtott régi részvények azonnal lebélyegzetnek és visszaadnak, tiz nap leteltével pedig az első befizetésről szóló elismervény visszaadása ellenében ideiglenes elismervény, illetőleg igazolvány (lásd a 7. pontot) szolgáltatják ki, melyeken ugy a lebélyegzés alkalmával eszközölt, mint a későbbi befizetések nyugtáztatnak.

5. A befizetések következőkép teljesítendők:

	800.— K
Fokozatos bélyegill. czimén	5.— K összesen tehát
1910. szept. 5-ig bezárólag	805.— K
1910. okt. 15-éig	800.— „
1910. nov. 15-éig	800.— „
1910. decz. 15-éig	800.— „

Szabadságában áll azonban a részvényeseknek több részletet vagy valamennyit egyszerre a kitűzött határidő előtt is befizetni.

A bank a teljesített befizetések után a befizetés napjától 1911. évi január 1-éig számított 5 százalékos kamatot fog a befizetések alkalmával megtéríteni.

Részletfizetések késedelmessége vagy elmulasztása az alapszabályok 8. és 9. §§. alkalmazását vonja maga után.*)

*) 8. §. Minden, az esedékesség napján nem teljesített befizetés után 6 százalékos késedelmi kamatot jár.

9. §. Az ideiglenes elismervények számai, melyekre a befizetés az esedékesség napján nem teljesített, a fizetés elmulasztásának az alapszabályokban foglalt következményeire való utalás mellett három ízben közzétetnek. (Alapsz. 70. §.) Hat héttel az utolsó közzététel után joga van a társaságnak kijelenteni, miszerint a késedelmes részvényesek társasági jogait, az illető ideiglenes elismervények pedig érvényüket elvesztették és fel van jogcsúva az utóbbiak helyett ugyanazon számmal ellátott új elismervényeket tőzsdeileg eladni. Ezen határozomány az ideiglenes elismervények kinttartandó.

6. Valamennyi részlet befizetése után, de nem 1911. április 1-e előtt, az ideiglenes elismervények teljesen befizetett részvényekre fognak átcsereleltetni.

7. Hatodrészvényre szóló ideiglenes elismervények nem adatnak ki, ha azonban oly részvénybirtokos, kinek hatnál kevesebb részvénye van, átvételi jogát gyakorolni kívánna, úgy minden régi részvény után egy, az átvételi jog gyakorlását tanúsító igazolvány adatik neki.

A teljes befizetés után hat ily igazolvány 1911. április 1-től kezdve egy teljesen befizetett részvényre átcserelelhető.

Budapest, 1910. augusztus 24-én.

Az igazgatóság.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

© Léghajó és repülőgép a hadgyakorlatokon. Párisból jelentik: Tegnap reggel Verdun környékén megkezdődtek a francia nagy hadgyakorlatok. Reggel öt órakor a verduni erődítmények ellen támadást intéztek. A védelemhez egy aeroplán osztottak be Sidro hadnagygyal, mint pilótával és egy kormányozható léghajót, a Ville de Paris-t; a felderítő szolgálata. Ugy az aeroplán, mint a léghajó az ellenség hadállását pontosan meg tudta állapítani és a védelem számára igen értékes adatokat tudott meg.

© Léghajó a virágkorzón. A Baden-Badenben állomásozó Zeppelin VI. léghajó tegnap Strassburgig röpi, ahol a lakosság viharosan üdvözölte. A Z. VI. résztvesz a baden-badeni nagy virágkorzón. A léghajóval felszálló utasok menetdíja fejenként négyszáz márka.

© Léghajón az északi sarkra. Kielet jelentés szerint gróf *Zeppelin* előzetes expedíciója, amelynek az volt a feladata, hogy az északsarki léghajó-utrá megtegye a szükséges előtanulmányokat, a Mainz gözös fedélzetén Brunsbüttel közelébe érkezett. Henrik herceget és az expedíció többi tagjait német földön elcsönk a herceg neje üdvözölte.

© Deficites repülőversenyek. A külföldi nagy repülőversenyek, csak úgy, mint a budapesti, mind nagy anyagi veszteséggel zárulnak; ez a szomorú eredmény rehabilitálja a budapesti verseny rendezőségét, amelyet ezek után már nem lehet joggal okolni a nagy deficitért. A sporteredmények szempontjából legjelentősebb versenyek jártak különösen nagy anyagi veszteséggel. Angolországban legutóbb három helyen rendeztek repülőversenyeket: Lanark, Bournemouth és Blackpool városában. Mind a három deficittel záródott. Blackpoolban 620,000 koronát fizettek rá a versenyekre. Még ennél is nagyobb a rheimsi repülőversenyek deficítje: 960,000 frank, a nizzai versenyek vesztesége pedig meghaladja az egymilliót. A nagy veszteségek oka a rendezés fölöttébb költséges voltában rejlik. Még azután az aviatikusokat is drága pénzen kell szerződtetni.

© Francia repülőverseny és a német ezredes. A legutóbbi francia repülőversenyt a hadsereg körében hadászati szempontból is fontos eseménynek tartották s katonai körökben nagy érdeklődéssel kísérték annak lefolyását. Nancyban az aviatikusokat váró közönség között számos katonatiszt várta a repülőgépek érkezését. A nancy-i ötödik huszárezred parancsnoka, Faullieb ezredes egyszerre csak lejött a tribünről és a tribünön kívül álló közönség között megszólított egy civilt férfit:

— Bajtárs, önnek nem itt van a helye, jöjjön fel, kérem, velem a tribünre!

A megszólított meglepetve tiltakozott a szives udvariasság ellen, hangoztatva, hogy az ezredes valakivel összetéveszti.

— Nem tévedek — nyugtatja meg az ezredes bemutatkozás után — ön Falkenhayn ezredes, a tizenhatodik német hadtest vezérkari főnöke.

— Honnan tudja? — kérdezte a meglepett civilt.

— Tudom, mert én a német határszálen állomásozó ezred ezredese vagyok — válaszolt a francia ezredes.

Erre a német ezredes, aki civiltben akarta tanulmányozni titokban a francia repülőversenyt, megadta magát és kénytelen-kelletlen követte francia bajtársát a tribünre.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Budai Szinkör. Zilahyné Singhoffter Vilma ma folytatta vendégszerelését a Budai Szinkörben. Ezuttal Az erdészleányban Jánisi szerepét játszotta, a tegnapihoz hasonló sikerrel. A közönség igen meleg fogadtatásban részesítette alakítását és a felvonások után többször a kúmpák elé hívta.

(*) Vigszínház. A Vigszínházban holnap, csütörtökön, az „Ördög”, Molnár Ferencz nagyhirű vígjátéka kerül színpadra, amely már közel van a századik előadáshoz. A czimszerepet Hegedüs Gyula játssza. Jólant pedig Varsányi Irén személyesíti. Holnapután, pénteken, az „Amor, a pénzügynök” című jókedvű bohózatot ismétlik.

(*) Leoneavallo új operettje. Leoneavallo brisgói nyaralójában ez idő szerint új operetten dolgozik, amelynek „Foscarina” a címe. A szövegkönyvet Nessi és Macchi olasz librettisták írták.

(*) Budai Szinkör. A Budai Nyári Színházban holnap, csütörtökön Zilahyné Singhoffter Vilma harmadik, utolsó vendégjátékául Az elvált asszony operett kerül színpadra. Szombaton lesz a bemutatás előadása Sztójánovits Jenő A szími herceg című új daljátékának, amelyből napról-napra folynak a színpadi próbák. Szombat délután a karszemélyzet jutalomjátékául nagy kabaret-előadás lesz rendes helyarákkal.

(*) A Városligeti Színház új tagja. Feld Zsigmond igazgató szeptember elsejétől a Városligeti Színház tagjai sorába szerződtette: Hidy Irén szubrettet, Molnár Margit színésznőt, Jávor Ernő szerelmes színészt, Katók Győző és Győző Alfréd komikusokat, továbbá több segédszínészt és színésznőt.

(*) A Szemere József államilag képesített okleveles zenetanár igazgatása alatt álló országos zeneakadémiára előkészítő tanfolyamon a beiratások megkezdődtek és naponta délelőtt és délután eszközöltetnek az intézet titkári hivatalában: VI., Király-utca 60, I. em. ajtó 7. Az intézetbe kizárólag határozott zenei képességgel bíró növendékek vétetnek fel, kik a zenét komoly alapossággal akarják tanulni.

FŐVÁROS.

(*) A VI. ker. felsőkereskedelmi iskola elhelyezése. A fővárosi közgyűlés tudvalevőleg elhatározta, hogy a VI. ker. felső kereskedelmi iskola végleges elhelyezése céljából a Izaabella-utczában 170.000 koronáért telket vásárol. A belügyminiszter ma értesítette a fővárost, hogy ezt a telekvásárlást jóváhagyja.

(*) Villamos vasut a Margitszigeten. A fővárosi közmunkák tanácsa, amely tudvalevőleg a Margitsziget kezelésével van megbízva, azon törekszik, hogy a szigetet fejlesztse és az idegenek részére vonzóvá tegye. A közmunkák tanácsa most azon van, hogy a sziget lovasutját a villamos izemre átálakítsa. Kérelmet intézett a kereskedelemügyi miniszterhez a közigazgatási eljárás megtarthatása végett, felterjesztvén egyúttal a villamos vasut terveit is. A közmunkák tanácsa ezeket a terveket a főváros hatóságának is megküldötte. A tervek ez idő szerint a mérnöki hivatalban vannak. Nemsokára a közlekedési bizottság is fog velük foglalkozni.

(*) Népszámlálás. A fővárosi statisztikai hivatal igazgatója előterjesztést tett a tanácsnak az iránt, hogy a küszöbön álló népszámlálás előkészítése, valamint annak ellenőrzése és anyagának feldolgozásának céljaira megfelelő gondoskodás történjen. A központi népszámlálási iroda eddig célszerűségi okokból mindig a statisztikai hivatal közvetlen szomszédságában volt elhelyezve, azonban a központi városi hivatal erre a célra megfelelő helyiség nem áll rendelkezésre, miért is a tanács az iroda céljaira a Vigadó IV. emeletén levő két nagy termet jelölte ki.

Előkelő hölgyek

amerikai porcellán porcelánt használhatnak.

Az amerikai doboz letéjen a Yes szövege áll.

Kapható a világon mindenütt. Egy doboz ára K nagy doboz ára K 5.—

EGYESÜLETEK.

A FMKE közgyűlése.

Érsekújvárról jelentik: A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület ma tartotta 28-ik évi közgyűlését mintegy 500 egyesületi tag részvétele mellett, kik a Felvidék 11 vármegyéjéből gyűltek össze. Miután gróf Desseffy Emil elnököt betegség gátolja a megjelenésben, az igazgató-választmány főiskérésére Crausz István Nyitra vármegye főispánja, tb. elnök vezette a közgyűlést, melyet az ujonnan épült főgimnázium tornacsarnokában tartottak meg.

Crausz István mint a miniszterelnök és a kultuszminiszter képviselője üdvözi a megjelenteket. Lelke egész melegével ragaszkodik az egyesülethez, mely a Felvidék egyik legsikerültebb alkotása. Működése pedig eredményes. Régebben ő is résztvett az egyesület hazafias munkájában, abban az elszánt nemzeti küzdelemben, mely körömszadka táig védi határait és a nemzeti presztígit. Ellenlége minden jogosulatlan nemzetiségi aspirációnak s ha kell, harcra száll. Mereven kell ragaszkodnunk az állameszméhez, mint dogmához s a magyar nyelv jogából sem engedünk. A hazafiság csak egy lehet, mely teljes és tiszta és minden kétértelműséget kizár. A nemzetiségi törekvések ujabban alattomban vették fel a küzdelmet ellenünk községekben, képviselőtestületekben, egyházi gyülekezetekben és a szószéken, mint Szakoleza példája is mutatja, ahol töt könyveket követelnek. Pusztá agitációval ezt már ellensúlyozni nem lehet, itt tenni kell gyorsan és erőlyesen. Búszkéséggel üdvözi a felvidéki magyarság alkotását, a F. M. K. E.-t Érsekújvár történeti tradíciója városban. A beszédet éljenzéssel fogadták. Indítványára a gyűlés szeretettel és ragaszkodással üdvözölte gróf Desseffy Emil elnököt. A közgyűlést írásban üdvözölték gróf Khuen-Héderváry miniszterelnök, Hieronymi, Lukács, Hazai, Székely és Serényi miniszterek, Jászenszky, Kálmán, Návay Szabó, Molnár és Bartóky államtitkárok, gróf Csáky Albin főrendiházi és Berzeviczy Albert képviselőházi elnökök, gróf Tisza István és neje, gróf Batthyány Vilmos nyitrai püspök, Angyal József, Münnich Kálmán, Görgey László, Keltz Gyula, Skrovina Mátyás képviselők, gróf Wilezek Frigyes honti főispán. Baross Jusztin treneséni alispán és még számosan.

Dr. Gyurky Géza tb. elnök, ügyvezető alelnök részletesen beszámol czután az egyesület múlt évi tevékenységéről. Megállapítja, hogy az elnökség fentartotta és fejlesztette az egyesület intézményeit, megerősítette vagyoni viszonyait, a háztartásban rendet és konszolidált állapotokat teremtett. Munkásságának gyakorlati eredményéről hisded-óvi, könyvtárai, analfabéta tanfolyamai, ifjusági és daloskörei, istentiszteletek fokozatos magyarosodása és más, a magyar nyelv és hazafias szellem terjesztése érdekében tett intézkedései tanuskodnak. 28 éves fennállása alatt az egyesületnek sokat kellett megküzdnie az elforgulással és nem ritkán még rosszakarattal is. Ügyünk igaz barátainak az egyesület jövőjébe vetett hitét azonban mindez nem tudta megingatni, sőt ellenkezőleg, újabb barátokat és lelkes barátot szeroztünk azok között, akik alapos tájékozódást szeroztek működésünkről. Ennek bizonyossága az a 177.000 koronás alapítvány, amelyet az elhunyt Repesik János nyug. tanfelügyelőtől legutóbb örököltünk. Még-éppil nemsokára a nyitrai kulturpalota is, melyet a vallás- és közoktatásügyi miniszter 300.000 korona költséggel épít egyesületünknek.

Az előzések elhangzása után Clair Vilmos főtitkár előadása alapján tárgyalták az évi jelentést, mely megállapítja, hogy az egyesületnek az összes közművelődési egyesületek közül a legtöbb látható intézménye van. Fentart 34 övodát, 157 könyvtárt és más közművelődési intézmények egész sorozatát évi 84.000 korona költséggel. Huszonnyolcz év alatt az egyesület másfél milliót fordított magyar közművelődési célokra. Égész vagyonra 330.000 korona.

A közgyűlés az évi jelentést egyhangulag tudomásul vette és elhatározta, hogy a kormánytól hat óvi személyi költségeink átvételt kéri, első sorban a radványi óvi államosítását, hogy így a felszabadult tőkét óvodák és iskolák mellett napközi otthonok létesítésére fordíthassa. A könyvtári államszégélyből a nyelvhatár községekben a felekezeti iskolákat látja el ifjusági könyvtárakkal. Kísérletet tesz munkásgimnáziumok létesítésére. A 200 koronás Thuróczy Vilmos jutalomdíjat a közgyűlés Frimmel Jakab brusznojaleveczi, a 120 koronás Nemzeti Kaszinó jutalomdíjat Nedeczky Ferencz honiszántói, a 80 koronás Benda-juzalmat Markovits István vágegyházi, Szlusny Emil oláhdubovai, Schich Károly szepesválygyesi és Schwarz Rezső cserpataki tanítóknak szavazta meg, azonkívül husz kiváló tanerő az egyesület dícsérő

oklevelét kapta. A közgyűlés még több katolikus és evangélikus hitközségnek szavazott meg magyar istentiszteletek céljaira magyar énekes- és imakönyveket és elhatározta, hogy Léva városban tartja jövő évi közgyűlését.

Délben társasébed volt, melyen Crausz főispán a 80 éves királyra, gróf Teleky József orsz. képviselő József főherceg védnökre, Rudnay Alajos bajmoezi prépost a miniszterelnökre, Czobor László Érsekújvár közönségére és Miklóská Aladár polgármester gróf Desseffy Emil elnökre mondtak pohárköszöntöket.

(—) Tanítók gyűlése. A Magyarországi Tanítóegyesületek Országos Szövetsége holnap délelőtt tartja meg ez évi közgyűlését. Ezt megelőzőleg a szövetség ma délelőtt elnökségi ülést tartott Mousson György elnöklésével. A gyűlés előkészítette a holnapi közgyűlés tárgyait és megvitatta a közgyűlés elé terjesztett indítványokat. Simon Lajos főtitkár bejelentette, hogy a szövetségbe eddig már nyolczvankét tanítóegyesület belepett és tagjainak száma mintegy 13.000-re rug. Az általános megyei tanítóegyesületek közül negyven csatlakoztak a szövetséghez, huszonnyolcnek a lelépése az öszre várható. Az elnök bejelentette azután, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter a szövetség közgyűlésére Radnay Rezső miniszteri tanácsost küldötte ki. Elhatározta az elnökségi gyűlés, hogy legközelebb szövetségi helilapot indít, amely a tanítók társadalmi kérdésein kívül a pedagógia összes kérdéseivel is fog foglalkozni és így ki fogja egészíteni a tanítók hivatalos közlönyét. Az elnökségi ülés után a szövetségi közgyűlésre Budapestre érkezett tanítók ebédre gyűltek össze. Délután 2 órakor a tanítók megtekintették az országos papiros-, tanszer- és iskolaszar-kiállítását a városligeti Ipaesarnokban, délután 5 órakor pedig igazgatószági ülést tartott a szövetség. A holnapi szövetségi tanácsai közgyűlésen a rendes tárgyakon kívül három érdekes előadás lesz. Sinkó Endre, Ember Sándor és Hadasz Adolf értekeznek egy-egy aktuális pedagógiai kérdésről. Az Eötvös-alap országos tanítói segélyegyesület közgyűlése e hó 26-án, pénteken lesz. Ezt megelőzőleg augusztus 25-én, csütörtökön, délután öt órakor az ösztö-bizottság tart ülést. Szombaton, e hónap 27-én az országos katolikus tanítói segélyalap központi bizottsága tartja meg ez évi közgyűlését.

A református tanítók orsz. egyesülete tegnap kezdte meg közgyűlését a Lónyay-utczai főgimnázium dísztermében Simon Károly hajduhadházi tanító elnökletével. A közgyűlésen az egyházmegyei tanítóegyesületi képviselők igen szép számban jelentek meg. A közgyűlésen foglalkoztak azon kérdéssel, hogy a ref. tanítók fizetése az állami tanítók fizetésével egyenlő legyen, majd azután a népiskolai szervezettel. A gyűlést holnap folytatják.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Szökés a robogó vonatról. A kaposvári törvényszék fogházában mint vizsgálati fogoly volt letartóztatva Balogh András Farik cigány, akit a nyiregyházi törvényszék vizsgálóbírája is körözött lopás miatt. Amikor a nyiregyházi ügyész meg tudta, hogy a cigány a kaposvári törvényszék fogházában van, megkereste a törvényszéket, hogy kihallgatás céljából kísértesse át a rabot a nyiregyházi törvényszékhez. A kaposvári törvényszék eleget is tett ennek a kérelemnek és tegnap két fegyveres börtönőrrel át akarta szállíttatni Baloghot Nyiregyházra. Amikor a vonat Budapestre látván felé haladt, az Isaszeg állomás előtt levő kanyarulatnál a cigány a vonat ablakán kiugrott. A börtönőrök nyomban meghuzták a vészféket, mire a vonat megállt és a cigányt a töltésen találták eszméletlen állapotban. Esés közben eltörte a bal bokáját. A súlyosan sérült cigányt azután beszállították az isaszegi állomásra, ahonnan még a tegnapi nap folyamán behozták a fővárosba és itt a rabkórházban helyezték el.

§ A gépirónó drámája. A budapesti büntető-törvényszék esküdttörőse az év tavaszán tárgyalta Iványi (Kohn) Margit gépirónó szándékos emberölés kísérleti bűnyügyét. Iványi Margit a múlt év november havában revolverrel rálőtt Vermes Dezső bankhivatalnokra és súlyos sebet ejtett rajta. A büntető törvényszék esküdttörőse a bűnösnek mondotta ki Iványi Margitot az erős felindulásban elkövetett szándékos emberölés bűnfettének kísérletében s ezért a törvényt alkalmazó bíróság a gépirónó lányt egy évi börtönre ítélte, amelyből négy hónapot a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek veti. Az ítélet ellen bejelentett semmisségi panaszokat a kir. Kuria elutasította. A büntető törvényszéken ma hirdette ki dr. Makucz bíró tanácselnök a kir. Kuria ítéletét a gyűjtőfogházból elővezetett Iványi Margit előtt. Iványi Margit elegáns fekete ruhában jelent meg börtönőr kíséretében a törvényszék előtt. Némár hallgatta végig a kir. Kuria ítéletének közlését. Ezután dr. Aranyicsky kir. ügyész tett indítványt a vizsgálati fogság beszállítása tekintetében. A bíróság ugy döntött, hogy a Kuria ítéletének keltéig, azaz július 19-ig, Iványi Margit bűntetéséből hét hónapot és két hetet kitöltöttnek vesz. Az ítélet kihirdetése után Iványi Margitot visszazállították a gyűjtőfogházba, ahonnan három és fél hónap múlva fog kiszabadulni.

leend, minthogy figyelembe nem véve a bank kezelésként bízott mintegy 300 millióra rugó idegen pénzeket, részvénytörkéje és kimutatott tartalékai (nem számítva a folyó üzlet-évtől várható tartalékdotációt) meg fogják haladni a 120 millió koronát.

Az OMGE a husrágaságról.

Budapest, augusztus 24.

Még csak Ausztriában folyik érdemleges akció a husrágaság ellen, a magyar agráriusok már is megfújják a harezit minden olyan törekvés ellen, melynek célja a magyar husrágaság csökkentése. Megszólal ma az OMGE, egyik igazgatója, Rubinek Gyula és a gazdák álláspontját a következőképpen körvonalozza:

Nincs észrevétel az ellen, hogy a román szerződésben biztosított huszhozatal megkönnyítése érdekében intézkedések tétessenek. Köztudomású ugyanis, hogy a román szarvasmarhaállomány sokkal gyengébb, minthogy szolgáltatná a szerződéses huskontingenst, csakis a sertéshuszuhozatalról lehet szó, amely azonban olyan gyenge minőségű, hogy a magasabb igényeket ki nem elégítheti. Terve az osztrák kormány, hogy a szerb kereskedelmi szerződés már október elsején életbe léptetessék, még akkor is, ha ez a szerződés addig parlamentileg el nem intézték is. E terv ellen a leghatározottabban állást kell foglalnunk s nem kételkedünk abban, hogy a magyar kormány, amint nem volt kapható a román szerződésnek törvényes felhatalmazás nélkül való életbevitelére: ugyan-ezen szempontból vissza fogja utasítani az osztrák kormány a szerb kereskedelmi szerződésnek idő előtti életbevitelére vonatkozó minden törvényes jogelvet nélkülöző kívánságát is.

Ami a szerb állat-, illetve huszhozatal lehetőségét illeti, erre nézve már most jó számolni az a bécsi újsághírrel, amely belgrádi értesülés alapján azt közli, hogy az olaszok a szerb marhát elősúlyban 70—85 dináron vásárolják per mm. élő súly. Ez a vásárlás a Szalonikihez közelebb eső területeken történik s azt mondja a belgrádi híradás, hogy azóta a belgrádi piacra marha nem is jön s amennyiben Ausztria és Magyarország szarvasmarhát vásárolni óhajtanak, úgy ez Belgrádban csak 95 dináron kapható mm. élő súlyban. Ha most már tekintetbe vesszük, hogy a másodrendű magyar hizott ökor Bécsben 78—80 K-án jegyeztetik, mivel szemben a sokkal silányabb szerb ökor métermázsája ugyancsak élő súlyban 76 K, mihez hozzászámítva a vámot és a szállítást, a szerb marha métermázsája Bécsben 89—93 koronába kerülne. Szerb marha behozataláról ez idő szerint tehát álmódolni sem lehet, s több mint bizonyos, hogy így állunk a román marhahus behozatalával is.

A sertéshusznál egészen más az eset: A vágott sertés Bécsben mmázsánként 140 korona, Szerbiában ugyancsak a belgrádi hírforrás szerint természetesen a mi közpertségünkkel sokkalta silányabb minőségben átlag 88 K, amihez a 22 K vámot, s, illetve 4 K szállítási díjat hozzászámítva 114—118 K métermázsánként vágott súlyban. Nem szabad azonban figyelmen kívül hagynunk, hogy amint az osztrák és a magyar kereslet Szerbiában megindul, az árak ott jelentősen emelkedni fognak s nem a bécsi fogyasztó fogja a szerb sertéshuszt olcsón kapni, hanem majd a szerb fogyasztó fogja azt drágán megfizetni. Ezekből világos, hogy a szerb és a román kereskedelmi szerződések életbevitelétől nem remélheti az osztrák kormány a husrák csökkentését.

Különböző intézkedésekkel elő akarja mozdítani az osztrák kormány a boszniai állat- és huszhozatal. Ez ellen nem lehet észrevételünk. De már annál több szó fér az argentinai fagyasztott husz behozatalához, amelynek terve ott felmerült. Gondunk lesz reá, hogy ez a terv a vizsgálat és tapogatózás mai stádiumából ki ne bontakozzék s nem is hihetjük, hogy a magyar kormány az argentinai huszhozatal tervének meggyerhelő legyen.

A magyar állat- és huszhozatal megkönnyítése érdekében az osztrák kormány messzemenő fuvardíjkedvezményeket helyez kilátásba és miután az ő tarifális joga nem messze terjed, a magyar kormánytól is közben akar járni, hogy a behozatal tarifális engedményekkel könnyítse meg. Mindenkor barátai vagyunk a nyerstermékeknek adandó fuvardíjmérséklésnek akkor, ha az illető nyerstermékekből könnyen el nem helyezhető feleslegeink vannak. Ma azonban nem ez az eset, mert fuvardíjkedvezmények nyújtásával nemcsak nálunk fokozódik a husrágaságot, de ezen kedvezményből a magyar termelőnek sem volna semmi haszna, csak a magyar kincstárnak volna kára, amennyiben a fuvardíjkedvezmény a közvetítők kezébe folya.

Az osztrák kormány a községet is felhívja,

hogy megfelelő intézmények létesítésével igyekezzenek maguk is hozzájárulni a husrágaság csökkentéséhez. Tanácsolja a községet járulékok, adók csökkentését, de egy szóval sem helyezi kilátásba a husrágasági adó eltörlését, ami a leghatékonyabb intézkedés lenne a drágaság enyhítésének.

Ha végigtekintünk az összes osztrák tervekben, arra a meggyőződésre kell jutnunk, hogy ime az osztrák kormányati bölcesség sem tudott oly pillanatnyi orvosszert kitalálni, amelylyel a husrágaságot segíteni lehetne. Mert évek mulasztását és mostohaságát nem lehet márról-holnapra pótolni, ide hosszabb és tervszerű munkára van szükség és minden mesterséges, erőszakos megbolgatása a szabad áralakulásnak arra vezetne, hogy a gazda nem állítana a hizóba állatot, hanem tekmányát eladva, az a külföldre vándorolna ki s az állattenyésztés és hizalás helyett, amely egyedüli arkanuma a husrágaság megszüntetésének, az utóbbi állandósítanánk.

Mindaz, amit Rubinek e hosszú nyilatkozatában elmond, a legerősebb argumentum arra, hogy a magyar kormányban valóban minden lehető eszközt meg kell ragadnia arra, hogy a husrák mostani alakításának terveit megbolgassa és a már elviselhetetlen drágaságnak véget vessen. Mi igazán nem félünk attól — mint Rubinek — hogy ha emberséges husrák lesznek, gazdáink fölhangynak az állattenyésztéssel. Ilyent komolyan mondani nem lehet.

Tengerhajózási társulatunk fuziója? Már ismételtén fölukkantak olyan hírek, amelyek azt közölték, hogy valami fuzió készül a hosszujáratu tengerhajózási társulatok között, állítólag azért, hogy erőteljesebben vehessék föl a harezit az osztrák hajózási társaságok ellen. Mi már nem egyszer megirtuk ezekre a híresztelésekre, hogy semmi komoly alapjuk nincs, mert hiszen hajózási társulatunk működési köre annyira ellentétes, hogy egy társaságba való erőszakolásuk nemcsak nehézségekkel járna, hanem egyenesen taktikai hiba lenne. Mindazonáltal, mivel ma ismét fölmerültek fuzió híresztelések és egy bécsi lap nyomán több magyar lap is komolyan tárgyalja azokat:

tudósítónk ma fölkereste az érdekelte pénzügyeztetek Budapestben lévő vezető embereit, hogy a fuzió hírek dolgában megtudja tőlük a valóságot, sőt a kereskedelemügyi minisztérium egyik előkelő vezető tisztviselőjét is, akinek feltétlenül tudnia kell, hogyha valami ebben a kérdésben hivatalosan történik: s mindezen legilletékesebb helyeken egyezően azt az információt kapja, hogy az egész fuzió hírből egy szó sem igaz. Az érdekelte társaságok nem is gondolnak fuzióra, a kereskedelemügyi minisztérium pedig, amelynek előzetes hozzájárulása lenne az üggyhez, mitsem tud arról, hogy ilyen fuzió tárgyalások készüljenek.

De nem is készülnek. El sem lehet képzelni, hogy a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank, mely az Adriát irányítja, az Angol-Osztrák Bank, mely az Atlantika részvényeinek a Hittelbank, mely csak nemrég szerezte meg a Magyar Keleti Tengerhajózási R.-T. részvényeinek többségét, hozzájáruljanak olyan fuzióhoz, mely érdekeik ellen való lenne. De általános közgazdasági szempontból sem kívánják az egyesülést, mert hiszen az osztrák versenyt a megfelelő viszonylatokban kellő állami támogatás és komoly törekvés mellett külön-külön is legyőzhetik társulataink.

A bankkormányzó hivatalában, Bécsből táviratozzák: Popovics Sándor, az Osztrák-Magyar Bank kormányzója szabadságáról visszaérkezett s átvette hivatala vezetését. A kormányzó a holnap Bécsben tartandó főtanács ülésén elnökölni fog.

A Leszámitolóbank részvényeinek emelkedése. A tőzsdén egyre tart az a nagy érdeklődés, amely az utóbbi napokban megindult a Leszámitoló és Pénzváltóbank részvényeinek megszerzése iránt. A részvények árfolyama ma egészen 610 koronáig emelkedett s egész szilárd irányzatban záródott. A vásárlók pedig igen jó kezek, akik nem tisztán spekulációs szempontból keresik a részvényeket, hanem akik mint állandó, jó befektetési papíroknak nagy jövőt jósolnak. A részvények iránti nagy keresletet természetesen többféleképpen kommentálják. Már mi is megirtuk azokat. Ujabb az a jó helyről jött hír, hogy a bank az 1910. évi osztalékot valószínűleg 32 koronában fogja meg-

állapítani az 1909. évi 28 koronával szemben. Ezenkívül befejezett ténynek tekintendő, hogy már a legközelebbi jövőben megalakul két hatalmas cukorgyár, melyben a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaságon, valamint a Laenderbankon kívül a Leszámitolóbank is kap szerepet. A két cukorgyár: a nagybeeskereki és tóketerebesi. A nagybeeskereki cukorgyárnak, mely részvénytársasági alapon fog megcsinálódni, gróf Csekonics Endre lesz az elnöke, míg alelnökül gróf Szapáry László van kiszemelve. Viszont a tóketerebesi cukorgyár részvénytársaság élére gróf Andrássy Géza kerül. Alelnök itt is gróf Szapáry László lesz.

Mi azonban tudunk arról is, hogy a Leszámitoló- és Pénzváltó Bank, a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság s a Laenderbank egy olyan nagyszabású új üzlettel fognak a közeli napokban a nyilvánosság elé lépni, amely teljesen indokolni fogja azt a nagy érdeklődést, amely most a részvények iránt a tőzsdén megnyilvánul.

De ettől eltekintve, a Leszámitoló Bank részvényének árfolyama ma még nem érte el azt a nivót, amely belső értéküknek megfelelően s ez is indoka annak, hogy a részvényeket keresik, mintk következtében azok árfolyama emelkedik.

Az osztrák részvénytársaságok jövedelmzése. Az osztrák pénzügyminisztérium a napokban közzétette azt a kísérletképpen készült táblázatot, amely az osztrák részvénytársaságok jövedelmzését tünteti fel. A számadásoknál 814 részvénytársaságot vettek tekintetbe. Ezek közül 515 fizetett osztalékot, 126-nak van ugyan nyeresége, de nem fizet osztalékot, 175 pedig veszteséggel dolgozott. A részvénytársaságok legtöbbje, 233 5—10 százalékos osztalékot fizet, 22 részvénytársaság 20—40 százalékos és csak 5 fizet 40 százaléknál többet. Az átlagos osztalék 8,5 százalék. A legnagyobb osztalékot a biztosító-társaságok érték el.

Százezer mázsás buzaforgalom. Ugy látszik, hogy a péntek óta tartó malomsztrájk már csak ideig örágig fog tartani. A fővárosi malmok ma százezer métermázsás buzát vásároltak, így az új évadnak készbuzában ma volt eddig a gabonátőzsdén a legerősebb forgalmi napja. A nagy kínlatban részt vett az ország minden része: különösen hajóáru volt bőségesen a piacon és dacára a sok árunak, az árak teljesen változatlanul maradtak. Pedig a legtöbb esetben ily tömeges kínlat inkább áresökkenést szokott előidézni, kivált olyankor, mikor a malmoknak, mint a jelen helyzetükben is, még különleges nehézséggel kell megküzdniük. A mai nagy vásárlásuk tehát azt bizonyítja, hogy az üzemi újbóli teljes felvétele a legrövidebb időn belül megtörténik, és minthogy készlete huzamosabb időre egy malomnak sincs, nagyobb tételekben kell a buzát megszerezni. Teljes örülés mellett a fővárosi malmok naponta 32 ezer métermázsás buzát dolgoznak fel, ami hetenként — hat napi örülés mellett — százkilencvenkét ezer mázsás buza szükségletet jelent. Valószínű tehát, hogy a sztrájk megszűnésével a százezer mázsás buzaforgalom ezután gyorsabban lesz napirenden.

A heraktározási és előlegezési vállalatok ellen. Régi és jogos panasz, hogy az ugynevezett heraktározási és előlegezési vállalatok, melyek a legkülönbözőbb ingókat adnak hitelt és biztosítékul az ingókat kézzel fogható birtokba és őrizetbe veszik, hogy a feleket oly súlyos kamat és költségekkel sújtják, hogy megküzdelni, vagy kimeríteni az uszora tényálladékat. Mint nem valami régi vállalkozási ág, ezideig törvényben szabályozva nincs. A miskolci kereskedelmi és iparkamara a napokban ezen anomáliák megszüntetése céljából felterjesztést intézett a kereskedelmi miniszterhez, melyben az iránt tesz javaslatot, hogy a heraktározási vállalatokat a zálogüzletek közé sorozzák, minthogy az üzlet természeténél fogva alig különbözik a zálogüzletétől, aminek folytán az 1881. XIV. t. ez. hatálya alá kerülnek. Ezzel elérnék az, hogy ezen üzletek is engedélyhez, biztosíték letételéhez lennének köthetők, valamint kamatlábjuk is megállapíthatók.

Drágább lesz a petroleum. Tudott dolog, hogy mióta a petroleum-kartel felbomlott, a petroleumgyárak alig tudnak prosperálni. A kartelt felújítani eddig még nem sikerült a Vaeum miatt, most azonban a petroleumtermelők, hogy legalább a veszett fejzsének a nyele megmaradjon: közös eladási irodát nyitottak, amely már október 1-én meg is kezdte működését. A „közös eladási iroda“ Bécsben a Josef's Quai 5. szám alatt nyitja meg irodáját, ahol 50 000 koronáért bérelt helyiséget. Az iroda ezéje „Actiengesellschaft für Oesterreich-Ungarische Mineralproducte“ s az eladási iroda pedig „Zentralverkaufsbureau der Oesterreich-Ungarischen Mineralproducte“ címet viseli. Ebben a

közös eladási irodában a következő gyárak termékeit értékesítik: a Fantó-féle gyárét, a Kartenbergi Schreyer-féle gyárét, a Maehrisch-Ostrauai gyárét és természetesen a Magyar Kőolajfinomító r.-t. és a Bihar-Szilágyi Olajipar r.-t. termékeit is el fogja adni ez a „közös” iroda. Az itt említett gyárak igazgatói szeptember 1-én gyűlnek össze Bécsben és ott fogják elhatározni, hogy mennyivel emeljék fel a petroleum árát. Mert hogy fel fogják emelni, az csak természetes. Most hátra van azonban a Vacuum, amelylyel ezek a gyárak nem számoltak. Miután azonban az egész közös eladási iroda nem ér semmit, ha a Vacuum nem megy bele a dologba, az egész szervezkedésnek csak akkor lesz nagyobb szabású jelentősége, ha a Vacuum is belép ebbe a — kartelbe. Mert, hogy itt kartelről van szó, az csak természetes és hogy a kartel nem fogja „leszállítani” az árakat, az is bizonyos. Így tehát el lehetünk készülve arra, hogy október 1-től kezdve drágább lesz a petroleum.

Hajósok tanácskozása. Az Országos Hajósszövetség f. hó 23-án ülést tartott. Első sorban a f. évi június 23-án megtartott választmányi ülése óta kifejlesztett működéséről számolt be az elnökség. A választmány az elnöki jelentést arra való tekintettel, hogy a Dunagőzhajózási Társaság igazgatósága a szövetség elnökségével folytatott újabb tárgyalások során kijelentette, hogy alkalmazottainak a szövetség útján tolmácsolott további kérelmeit fokozatosan teljesíti, tudomásul vette. A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság pedig a vállalat alkalmazottai illetményeinek újabb szabályozását meg a folyó év őszre kiállításba helyezte annak kijelentésével, hogy a türelmetlenségre okot egyáltalán nem lát. Bizva az adott ígéretekben, a szövetség bizalommal néz az elintézés elé.

Hontmegyei kiállítás. Ipolyságról jelentik: Hontvármegye és Selmec- és Bálábánya szabad királyi városok törvényhatóságai a vármegyei gazdasági egyesület közreműködésével Ipolyságon szeptember 24-étől október 2-ig terjedő időben gazdasági kiállítást rendez. A kiállításon bemutatásra kerülnek a két törvényhatóság területén termelt, tenyésztett vagy található termények, állatok, ásványok, ásványvizek, továbbá a megyében készített gyári és ipari, valamint háziipari termékek. Ki fogják állítani továbbá a megyei lakosok tulajdonát tevő művészi, műkedvelői, tudományos és szakgép-teményeket, lesz továbbá a kiállításnak néprajzi, tanügyi és egészségügyi csoportja is. A ló, szarvasmarha, sertés, baromfi, méh és házinyul idősleges kiállítása szeptember 24-től 26-ig tart. A kiállítás iránt, mely Hont vármegye egész közigazgatási és kulturális fejlődését bemutatja, megyszerte nagy érdeklődés nyilvánul.

Czukkorkivételünk Oroszországba. Bécsből jelentik, hogy Oroszország az idén kivételesen cukorbehozatalra szorú, és szükségletének legnagyobb részét valószínűleg Ausztria-Magyarországból fogja fedezni. Eddig Trieszten át 16.000 süveget szállítottak; valószínűleg még vagy 40.000 süveg fog szállításra kerülni. A magyar cukorgyárakból Oroszországba feladott cukorszállítmányokat is nagyobb részt Trieszten át fogják szállítani, minthogy Finnéből a Fekete-tengeri kikötőkbe csak az osztrák Llyodnak vannak hajójáratái. Ebből az alkalomból újabb rámutathatunk a galaczi kikötő fontosságára, mert oda a dunai uton szállíthatjuk árunkat, ennan pedig szintén magyar lobogó alatt járó hajók a távolabbi kikötőkbe.

A zempléni segélyakezió. Kazy József földművelésügyi államtitkár, a zempléni segélyakezió ügyében tegnap újabb leiratot intézett a vármegyéhez. A leirat szerint a minisztertanács Zemplénmegye feliratának hatása alatt elhatározta, hogy eltekint a vármegye jótállásától és kiutalja a 600.000 koronát, ha jótállást és készpénzes kezeséget vállalnak azok a községek, melyek határában a jégverés pusztított. Az érdekelt községek kötelesek képviselőtestületi határozatot felmutatni arra vonatkozólag, hogy mennyi kölcsönre van szükségük és hogy vállalják a kezeséget. Mivel a művelési kölcsön kiutalása sürgető, a leirat utasítja a vármegyét, hogy soron kívül intézze el az érdekelt községekkel a holdanként kiutalendő 150 koronás segély-kölcsön kiutalása céljából szükséges megállapodásokat.

Havi tanulóbérltetjegyek kiadása a kassa-oderbergi vasútnál. Hogy az iskolák székhelyétől távolabb lakó tanulóknak az iskolák látogatása megkönnyítessék, a cs. kir. szab. kassa-oderbergi vasút folyó év szeptember 1-től kezdve hasonló bérltetjegy vasúti feleletek mellett, mint a magyar kir. államvasutaknál, úgy magyar vonalain, mint az üzemében álló helyi érdekű vasutakon az állami felügyelet alatt álló nyilvános és nyilvános jellegű magánintézeteket látogató növendékek részére havi tanuló bérltetjegyek kiadását engedélyezte.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE Gabonátőzsde.

Budapest, augusztus 24.

A készrúpiacra ma nagy élénkség uralkodott anélkül, hogy az irányzat változott volna. Böszögsé kinalattal szemben a malmok csak későbbi szállításra vásároltak, ilyen tételek iránt azonban igen jó vételkedvet mutattak, de jobb árakat fizetni még sem voltak hajlandók. Mivel másrészt az eladók egy csöppet sem voltak tulkövetelők, rendkívül élénk forgalom fejlődött ki, amelynek a folyamán mintegy 80.000 métermázsza buza kelt el, eleinte pár fillérrrel olcsóbb, később változatlan tegnapi áron. A legdrágább eladási ár 10.35 korona volt 80 kilós tiszavidéki buzáért, legolcsóbb pedig 9.75 korona 75 kilós bánági buzáért. Egyéb gabonaneműek közül a rozs 5 fillérrrel olcsóbb, a többi változatlan. Forgalomba került 1500 q rozs 7.125—7.15 koronás áron, 700 q árpa 6.775 koronás áron, 600 q zab 7.125—7.30 koronás áron és 500 q tengeri 5.65—5.75 koronás áron. A határidőpiacra a mai üzlet barátságos hangulattal és körülbelül a tegnapi zárlat jegyzéseivel indult meg. A forgalom folyamán azonban csak nagyon kevés vételkedv mutatkozott és mivel ezzel szemben a kínálat egyre jobban fokozódott, ennek folytán lanyhult az irányzat és meglehetősen csökkentek az árfolyamok. Az októberi buza 2 fillérral a tegnapi zárlaton felül, 9.90 koronán indult, nyomban 9.86-ig gyöngült, aztán jó ideig pár fillér keretén belül ingadozott, majd pedig 9.78-ig tovább csökkent és zárlatkor 9.84 koronán maradt. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképen ma az októberi buza 4 fillérral, az áprilisi buza 3 fillérral, az októberi rozs 4 fillérral, az októberi zab 2 fillérral, az új tengeri 1 fillérral gyöngült.

A készrúpiacra tegnap este a mai főzárás a következő volt:

	Kilós	Ára 100 kg.	Kilós	Ára 100 kg.
Buza	75	—	79	19.90—20.40
Tiszavidéki	76	19.60—20.00	80	20.00—20.50
"	77	19.70—20.10	81	—
"	78	19.80—20.20	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	19.80—20.20
"	76	19.50—19.90	80	19.90—20.35
"	77	19.60—20.00	81	—
"	78	19.70—20.05	82	—
Pestvidéki	75	—	79	19.85—20.30
"	76	19.55—19.95	80	19.95—20.40
"	77	19.65—20.05	81	—
"	78	19.75—20.10	82	—
Bánági	75	—	79	19.90—20.30
"	76	19.60—19.95	80	20.00—20.45
"	77	19.70—20.05	81	—
"	78	19.80—20.15	82	—
Bácskai	75	—	79	19.95—20.30
"	76	19.60—20.00	80	—
"	77	19.70—20.10	81	—
"	78	19.85—20.20	82	—
Rozs I-rendű új	—	—	—	14.45—14.55
középmínőségű új	—	—	—	14.25—14.40
Árpa takarmány I-rendű új	—	—	—	13.40—14.00
Zab I-rendű új	—	—	—	14.80—15.40
II-rendű új	—	—	—	14.40—14.70
Tengeri belföldi új	—	—	—	11.80—11.45

Eladott:
Buza. Tiszavidéki: 1000 q 80 k 20.70 K szept. 15., 4000 q 80 k 20.60 K, 200 q 80 k 20.60 K, 1300 q 79.5 k 20.70 K, 200 q 79.5 k 20.60 K, 150 q 79.5 k 20.40 K, 100 q 79.5 k 20.10 K, 100 q 77 k 20.10 K, 659 k 79.2 k 20.60 K, 500 q 79 k 20.80 K, 700 q 79 k 20.40 K, 300 q 80 k 20.40 K, 1500 q 79 k 20.40 K felső, 400 q 79 k 20.40 K, 100 q 79 k 20.40 K, 300 q 79 k 20.30 K felső, 200 q 79 k 20.40 K, 400 q 79 k 20.10 K, 400 q 79 k 20.10 K.
 Tiszavidéki: 150 q 79 k 20.55 K, 300 q 78.5 k 20.30 K, 200 q 78.5 k 19.80 K, 100 q 77 k 20.20 K, 2200 q 76 k 20.10 K.
 Fejérmegyei: 150 q 78.5 k 20.30 K, 200 q 78.5 k 20 K.
 Hartai: 200 q 77 k 20.20 K.
 Bánági: 5000 q 77 k 20.25 K, 3000 q 76.7 k 20.15 K szept. 15., 3000 q 76.5 k 20.10 K, 3000 q 76.3 k 20.15 K, 4000 q 76.3 k 20.10 K, 5000 q 76.3 k 20 K, 5000 q 76 k 20 K, 5000 q 76 k 20 K, 4000 q 75.6 k 20 K, 1000 q 75 k 19.50 K.
 Pestvidéki: 100 q 79.5 k 20.40 K, 150 q 79 k 20.20 K, 400 q 79 k 20 K, 450 q 79 k 20.20 K, 400 q 79 k 20.10 K, 1000 q 78.5 k 20.50 K, 300 q 78.5

k 20.30 K, 100 q 79 k 20.30 K, 400 q 78 k 20.20 K, 100 q 78 k 20 K.

Bécskeréki: 5000 q 76 k 20.20 K szeptemberi szállításra.

Bácskai: 2000 q 76 k 20.15 K szeptemberi szállításra, 2350 q 75.5 k 19.95 K.

Felsőmagyarországi: 100 q 80 k 20 K.

Obecsei: 1000 q 75 k 20 K.

Rozs: 200 q 14.30 K, 1000 q 14.30 K, 200 q 14.25 K, 100 q 14.25 K kpf. pp.

T-árpa: 700 q 13.55 K kpf par.

Zab: 100 q 15.45 K, 100 q 15.40 K, 100 q 15.35 K, 100 q 15.25 K, 100 q 14.60 K, 100 q 14.25 K kpf.

Tengeri: 400 q 15.50 K, 100 q 11.30 K kpf.

Az árak 100 kilogrammonként, koronaértékben értendők.

A határidőpiacra kötött:
Délelőtt:
 Előforduló kötések (50 kg.-kint) 1910-re:
 Buza októberre 9.90—9.91—9.78—9.85—9.84—
 Buza áprilisa 10.12—10.14—10.05—10.10—10.03.
 Rozs októberre 7.86—7.89—7.84—7.85—
 Rozs áprilisa 7.66—7.68—
 Zab októberre 7.70—7.74—7.65—7.72—7.68.
 Zab áprilisa 8.02—7.91—
 Tengeri auguszt. 5.65—
 Új tengeri májusra 5.74—5.72—5.76—5.70—5.73

7 óra 30 percetkor zárulnak:
 Buza októberre 9.84—9.85
 Buza áprilisa 10.09—10.10
 Rozs októberre 7.85—7.86
 Zab októberre 7.67—7.68
 Tengeri májusra 1911-re 5.73—5.74
 Repce augusztusra 13.25—13.50

Budapesti gabonaforgalom.
 1910. aug. 22-től 1910. aug. 23-ig.

	Érkezett	Elszállított
Buza	34114	—
Rozs	5715	—
Árpa	2267	100
Zab	7586	15170
Tengeri	—	7792
Liszt	875	9865
Korpa	—	1892

Kimutatás

A hazai nyilvános áruraktárak és szövetségi gabonáraktárak gabona és örlemény forgalmáról és készleteiről 1910. augusztus 13-tól augusztus 20-ig.

A forgalom és készletek részletezése	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri	Liszt	Korpa
I. Készlet és forgalom.							
Készlet 1910. aug. 13-án	140690	51880	39156	75887	553985	59510	83457
1910. aug. 13. aug. 20.	13805	61080	13075	24408	19277	8450	1936
1910. aug. 13. aug. 20.	83304	1815	2611	6267	61637	4997	2737
Készlet 1910. aug. 20-án.	191191	81095	49620	94008	512275	57963	84650

II. Az 1910. augusztus hó 20-án megállapított készletek részletezése.

A) Nyilvános áruraktárak.	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri	Liszt	Korpa
Barcs	4013	1522	—	—	12898	186618	300
Bereettyóújfalú	3958	2844	8030	—	287	730	—
Békéscsaba	7678	554	962	1493	5966	4891	—
Brassó	501	1291	675	3278	4747	—	—
Budapest	18297	1103	2322	16499	1998 6	2328	23143
Csáktornyai	2834	—	—	3427	11833	14	—
Czegled	1234	4342	1145	118	3 83	—	—
Debreczen	543	24967	1963	2341	820	233	3700
Erdőhályfalva	470	5493	—	803	1043	—	—
Fiume	3582	714	8510	8143	18512	24378	—
Győr	—	647	268	—	16859	—	—
Kába	2416	272	—	125	583	—	—
Karaczag	5675	123	171	337	1398	—	183
Kassa	5604	298	2641	196	1053	189	343
Kisujszállás	20232	2046	153	123	129	—	—
Kisvárdai	4042	5519	1150	37	215	900	—
Kolozsvár	2805	24	259	229	770	1995	13
Marosludas	—	202	—	1088	246	48	—
Marosvásárhely	—	—	—	—	—	—	—
Mátészalka	—	—	—	—	—	—	—
Mezőkaszony	485	132	190	2153	152	—	—
Mezőtúr	33848	1013	832	48	121	—	—
Miskolc	682	646	4632	3176	2404	1254	502
Nagyecskerek	—	—	—	—	—	—	—
Nagykanizsa	1567	781	251	759	12718	—	—
Nagykároly	180	2500	112	1036	—	—	—
Nagyszalonta	4788	2874	371	1887	1425	8673	2437
Nagyzeben	521	597	117	490	3661	—	101
Nagyvárad	7094	1883	5971	87	100	756	973
Nyíregyháza	931	10982	548	762	967	—	—
Nyitra	423	—	3078	314	158	—	—
Páncsova	305	101	—	—	3424	1433	42
Pozsony	—	959	3685	889	3464	3975	—
Szarvas	5953	74	861	699	1151	18	115
Szatmárnémeti	1128	1640	305	3558	995	—	—
Szeged	3962	410	—	—	2054	354	—
Szoboszló	6935	345	4892	175	232	—	—
Szombathely	70	102	232	4485	—	702	98
Temesvár	3295	1283	1766	732	560	872	2600
Verscez	7556	113	1511	1461	8675	997	—
Eszék	—	—	—	—	—	—	—
Sziszek	169	—	200	5186	20187	830	—
Zágráb	—	—	—	—	—	—	—
Zimony	—	—	—	—	—	—	—

B) Szövetkezeti gabonáraktárak.
 4208 900 1231 306 85 258

Ertéktőzsdé.

Az értéktőzsdén ma is a Leszámitoló Bank részvényei voltak a favoritok. Élénk érdeklődés volt a részvények iránt, amelyek ma is 5 koronával emelkedtek. Az üzlet egyébként csendesen és körülbelül a tegnapi zárlat jegyzéseivel nyílt meg, a forgalom folyamán pedig minden ösztönzés híjján nyugodt maradt a hangulat, mi mellett különösen a vezető értékek árfolyamai alig változtak. A déli tőzsdén sem történt nagyobb változás. A nemzetközi értékek el voltak hanyagolva, úgy, hogy ezekben csak elvétve és szóróványosan fordultak elő üzletkötések. A helyi értékek piacznál jó keresletnek örvendett a Ganz-gyár és az Ujlaki téglagyár részvénye is, amelyek közül az előbbi másfél koronával emelkedett, míg a többi érték alig változtatta a jegyzését. Forgalomba került: Hazai Bank 315-314.50 koronán, Magyar Bank 747.50-745.50 koronán, Kereskedelmi Bank 3992, Agrárbank 490-490.50, Ujlaki 404-406, Ganzgyár 3770-3785, Vasúti forgalmi 470, Danubius 463-462, Drasche 620, Bur-vasut 300, Athenaeum 314 koronán.

Az értéktőzsdén forgalomba került: Osztrák hitel 664.50-664-661.25, Magyar hitel 863-863.50-861.75-862.25, Államvasut 746-747.25-746.50, Leszámitolóbank 605.50-607, Jelzálogbank 482.50-483-481.25, Városi villamosvasut 385-384-385.50, Közuti 746.50-747.50.

A déli tőzsdén kötetett: Osztrák hitel 664-663.75, Magyar hitel 862.25-862.75, Államvasut 747, Leszámitolóbank 607.50-609, Jelzálog 481.50-482, Közuti 746.75-746, Városi villamosvasut 385.25-385.

Tőzsdézárulat delután 4 órakor: Osztrák hitel 664, Magyar hitel 862, Jelzálog 481, Leszámitolóbank 609, Rímamurányi 693, Államvasut 746, Városi 385.50, Közuti 746.25.

MUSCHONG-BUZIASFURDO
BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNY VIZ
BAKTERIUMMENTES természetes ásványvíz
 ÜDÍT GYÓGYÍT. Kapható mindenütt
 Budapesti főraktár: Eötvös-utca 44. Telefon 56-35

Bécsi gabonatőzsdé.

Bécs, augusztus 24. (Saját tudósítónktól.) Miután a külföldi piacok magasabb árfolyamokat jelentettek és a malmok nagyobb vásárlási kedvet mutattak, az irányzat szilárd lett, anélkül, hogy nagyobb forgalom fejlődött volna ki. Buza 5 fillérrel drágult, rozs tartott, árpa és zab irányzata hátrahozottan szilárd és tengeri 5 fillért behozott árvesztéséig.

Jegyzetett buza: Szekesfehérvári 9.90-10.35, tiszavidéki 10.60-11.15, hánsági 10.30-10.75, mosoni és győri 9.65-10.10, felsőmagyarországi 9.65-10.25, délivasuti 9.70-10.10, márcsfieldi 9.65-10.10.

Róze: felsőmagyarországi 7.70-7.90, csepeli 7.65-7.85, pestmegyei 7.75-8, délivasuti és különféle magyarországi 7.60-7.85, ausztriai 7.75-7.90.

Árpa: Magyarországi 8-8.70, felsőmagyarországi 6.75-9.50, csepeli 7-8.75, győri 7-8.40, északmagyarországi 7-9, bécsvidéki 7.60-8.30, délivasuti 7-8.50, malata 6.75-6.85, takarmány 5.55-6.20.

Magyar tengeri 6.15-6.35, Cinquntin 8.15-8.50, Magyar zab 8.10-8.65, válogatott 8.65-8.90, új 8-8.40, ausztriai 7.80-8.50.

Bécsi értéktőzsdé.

Bécs, augusztus 24. Kezdeményezés hiányában és tekintettel az ultimo prolongációra, a spekuláció állandóan tartózkodóan viselkedik, de az árfolyamok általában jól tartottak. Korlátok között lényegesen nyugodtabb volt a forgalom, semmint tegnap és csak egyes kötések fordultak elő tegnapi záróárfolyamokon. A déli tőzsdé megnyitáskor alpesi részvények élénkültek és javultak, egyébként a piac nyugodt volt. Később alpesi részvények továbbra is szilárdak maradtak, hitel- és államvasuti részvények ellenben el voltak hanyagolva és gyengültek.

10 óra 45 perczkor:
 Osztrák hitel 664.25, Magyar hitel 862.50, Laenderbank 519.50, Államvasut 747.50, Délivasut 112.50,

Alpesi 745, Rímamurányi 691, Keleti vasut 720, Fegyvergyár 718.

1 óra 15 perczkor:
 Osztrák hitel 663.75, Magyar hitel 851.50, Anglo 315, Bankverein 547, Laenderbank 519.50, Union 621, Magyar jelzálogbank 481.50, Államvasut 746.50, Délivasut 112.50, Dunagőzhajózás 1134, Alpesi 748, Rímamurányi 691.50, Orosz járadék 103.75, Török sorsjegy 255.50, Keleti vasut 720, Fegyvergyár 721.

Bécs, aug. 24. (Magyar értékek zárlata). 4 százalékos arany-járadék 112.20, Tiszai és szegedi kölcsön-sorsjegy 155.25, Magyar hitelbank részvény 861.- Magyar leszámitoló és váltó részvény 607.-, Rímamurányi 692.-, Magyar czukoripar -.-, Adria hajózási részvénytársaság 536.-, Magyar koronajáradék 91.85, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény -.-, Magy. nyeresim-kölcs. sorsjegy 33.25, Kassa-Oderbergi Vasutészv. -.-, Magyar jelzálogbank 481.-, Magy. kereskedelmi bank -.-, Az irányzat szilárd.

Bécs, aug. 24. (Osztrák értékek zárlata). 4.2 százalékos papír-járadék 93.60, 4 százalékos osztrák arany-járadék 116.05, 1860-as sorsjegy 170.-, Osztrák hitelsorsjegy 5.3.25, Angol-osztrák bankrészvény 315.65, Bécsi Bankverein 546.40, Osztrák magyar bank 1866.-, Déli vasut 112.90, Dunagőzhajózási társ. 1180 Dohány-részv. 387.0, Cs. k. arany (vert) 11.37, Német bankv. 117.46, Osztr. Lloyd 575.50 4.2 száz ezüst jár. 93.60-97.40, Osztr. koronajáradék 93.55, 1864-es sorsj. -.- Osztrák hitelintézeti részvény 86.25, Union-Bank 620.- Osztrák Laenderbank 519.25, Osztrák-magyar államvasut 746.25, Elbavölgyi vasut -.- Alpesi részvény 747.-, 20 frankos 19.38, Londoni váltóár 240.32, Lipótkohó -.- Török sorsjegy -.-.

Külföldi értéktőzsdé.

Berlin, augusztus 24. (Értéktőzsdé.) A tőzsdé megnyitása ugyan szilárd volt, de tekintettel a pénzpiac bizonytalan helyzetére, a spekulánsok várakozó magatartást tanúsítottak és a javulások kivétel nélkül alatta maradtak az 1 százaléknak. Élénkebb az üzlet csupán villamosági részvényekben volt kedvező ipari jelentésekre, valamint ugyan- csak élénkebb volt az üzlet véleményvásárlásokra Santung-vasut értékeiben is, de egyébként is a legtöbb vasut, különösen amerikaiak Newyorkra és járadékok szilárd irányzatuk voltak. Gyöngék voltak ellenben kedvezőtlen osztalékkiállításokra az Orient-vasut részvényei, továbbá orosz bankok, gőzhajórészvények és gyarmatértékek. Később a londoni kamatláb emelkedésére, valamint Rockefeller halálának és az amerikai trustok ellen irányuló újabb kormányintézkedéseknek hírére általános gyöngülés állott be, amely az utolsó üzlet-órában is tartott. Forgalom nyugodt volt. Erősebben csökkentek Kanada Pacific-részvények. A kész-árupiacz ipari értékei túlnyomórészt gyöngébbek voltak. A német Kolonialtársaság részvényei 85 és félszor vesztek. Napi pénz 2 és fél százalék, uttimópénz 4 és egynyelvoldaz százalék, magánkamatláb 3 és háromnyelvoldaz százalék.

Berlin, aug. 24. Zárlat. (Saját tudósítónktól). Zárlatkor jegyzeteltik: 4.2 százalékos papírjáradék -.-, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 93.80, osztrák hiteltőzvény -.-, Déli vasut 1.60, orosz bankjegyek 216.40, 4 százalékos új orosz kölcsön 9.50, Disconto Commandit 186.10, Dinamitruszt 179.10, Harpeni 197.-, Unifikált török járadék 94.9, 4.2 százalékos ezüstjár. -.-, 4 százalékos magyar aranyjáradék 94.40, Magyar koronajáradék 91.99, Osztrák-magyar államvasut 159.2, Bécsi váltóár 850.75, Olasz járadék -.-, Alt. villamosági Edison 283.10, Gelsenkircheni 212.-, Laurakohó 178.-.

Frankfurt, aug. 24. Zárlat. 4.2 száz.-os papírjáradék -.-, 4 száz.-os osztr. ar.-jár. -.-, Magy. ar.-jár. 94.15, Osztr. hitelint. részv. 2-8. /s, Osztrák-magyar államvasut 159.5, Északnyugati vasut -.-, Bustiehradi vasut -.-, Londoni váltóár 204.70, Bécsi Bankverein 137.40, Villamos részvény -.-, 3 százalékos magyar aranykölcsön 76.50, 4.2 százalékos ezüstjáradék 97.80, Osztrák koronajáradék 93.55, Magyar koronajáradék 91.80, Osztrák-magyar bank 133.70, Déli vasut részvény 21.75, Elbavölgyi vasut -.-, Bécsi váltóár 850.75, Párisi váltóár 810.75, Union bankrészv. 156.- Alpesi részv. -.-.

Hamburg, aug. 24. (Zárlat). 4.2 százalékos ezüst-járadék 97.-, 1860. sorsjegy 174.50, Déli vasut 21.50, 4 százalékos aranyjáradék 93.50, Osztrák hiteltőzvény 208.20, Osztrák-magyar államvasut 159.-, Olasz járadék 1.4.-, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 94.30.

London, aug. 24. Angol consol -.-.
 Páris, aug. 24. (Zárlat). 3 százalékos francia járadék 97.27, Osztr. aranyjáradék 101.5 Magyar aranyjáradék 96.70, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 505.-, 3 3/4 százalékos Olasz járadék -.-, Déli vasuti elsőbbségi kötv. 28.-, 5 százalékos marokkói járadék 5.-, 4 százalékos 1890. román kölcs. 96.50, 4.

százalékos amort. románjár. 1905. -.-, 5 százalékos orosz járadék 105.55, 4 és fél százalékos 1909. orosz járadék 108.80, 4 százalékos spanyol jár. 95.15, 4 százalékos unifikált török jár. 95.-, Török sorsjegy 217.50, Török dohányrészvény 409.- Osztrák földhitelintézet 1415, Osztr. Laenderbank -.-, Magyar jelzálogbank -.-, Banque de Paris 1804, Banque Ottomane 683.- Osztrák-magyar államvasut -.-, Déli vasut -.-, Meridionalvasut -.-, Hartman gépgyár 651.-, Rio Tinto 17.21, Sucererie d'Égypte 79.-, Tula 360, Urikányi kőszén 136, Chartered 44.-, De Beers 453.- East Rand 131.-, Jagersfontein 219.50, Trans. Land Comp. 67.-, Váltó Amsterdamra (rövid) 209.-, Váltó német piacokra (rövid) 123.25, Váltó Bécsre (rövid) 104.93, Váltó Belgiumra (rövid) 103/32, Olasz arany-váltó rövid 2/16, Váltó Svájcra (rövid) 2/16, Csekk Londonra 25.40 Magánkamatláb 2.1/2

Üzleti tudósítások.

Vásáresarnok.

- Hivatalos tudósítás. -

Augusztus 24. **Marháhus.** Helybeli első minőségűek hátulja 1.52-1.60, eleje 1.32-1.40. A másodrendű eleje 1.16-1.28, hátulja 1.32-1.48. A vidéki elsőminőségű hátulja 1.28-1.36, eleje 1.08-1.20. A másodrendű hátulja 1.08-1.20, eleje 0.88-1.00.

Borjúhus. Helybeli 6létű, bõrben 1.40-1.64.
Juhhus. Helybeli I. rendű 1.04-1.12, II. rendű 0.80-0.92.

Bárány. Ölétt, bõrben, elsőminőségű 1.16-1.20, másodrendű 0.96-1.04.

Sertéshus. Helybeli elsőrendű, szalonnával 1.50-1.52, másodrendű, szalonnával 1.46-1.48. Szalonna nélküli elsőminőségű 1.53-1.60, másodminőségű 1.52-1.54. Nyers sonka 1.56-1.76, füstölt sonka 2.90-2.40. Szopós malacz 10.00-12.00. Szalonna, olvasztani való 1.52-1.60, füstölt 1.72-1.76, paprikás 1.68-1.72, sózott táblás 1.84-1.92. Helybeli disznósőr 1.64-1.68. Szikkadt szalámi 3.60-4.60 kilónkint.

Baromfi. Rántani való csirke 1.30-1.90, sütni való 2.00-2.80. Tyúk 3.00-4.00. Sovány ruca 3.20-3.40, sülde 2.00-2.80. Tyúk 3.00-4.00. Sovány ruca 3.20-hízott liba 10.00-16.00.

Vágott baromfi. Csirke 1.20-2.99, liba 1.30-1.70. Libamáj 2.50-4.00 kilónkint.

Vadak. Szarvas egészben 80.00, õz egészben 1.60-1.80, vaddisznó egészben 8.00-10.00, nagy nyul 3.00-3.40, sülde 2.00, fogoly 80-120.

Halak jegyve. Haresa 1.20-2.00, csuka 90-1.60, ponty 70-2.00, fogas 1.40-3.60, kecsge 2.00-3.60, apró kevert hal 80-1.00 kilónkint. Tengeri halak 80-8.00 kilónkint.

Teavaj 2.00-2.70, kópút 1.70-1.80. Tebenturó 16-24 kilónkint.

Tojás. Száz darab teatojás 6.60-6.80, 1400 darab friss alföldi tojás 80.00-82.00, 1400 drb friss erdélyi tojás 76.00-78.00.

Zöldség. Vöröshagyma 6.60-9.00, sárga burgonya 8.00-11.00, fehér 8.00-11.00, rózsa 5.00-6.50, kiffi 16.00-20.00 métermázsánkint.

Gyümölcs. Almafélék 10.00-48.00, körtefélék 10.00-80.00, szõlõ 32.00-90.00, szilva 6.00-16.00, ringló 16.00-40.00, baraczk 50.00-200.00 métermázsánkint. Apró keménybajú díj 36.00-56.00, olasz mogyoró 84.00-100.00, 100 drb görögdiunye 4.00-100.00, 100 drb sárgadiunye 2.00-36.00.

Fűszerek. Szegedi paprika 220.00-300.00. Pergett méz 100.00-130.00 korona métermázsánkint.

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A szekesfővárosi állattársar és közvágóhíd igazgatóságától.) Aug. 24. E.öz napi eladatlan maradvány 67 drb sertés, 52 drb sülde. Mai felhajtás 864 drb sertés. Összesen 931 drb sertés, 52 drb sülde. Eladottai 931 drb sertés, 52 drb sülde.

Árjegyzés. Zsirtsertés. Öreg I. rendű 350 klg. felüli életsúlylevonással 140-144 fillér. Öreg I. rendű 350 klg. felüli életsúlylevonással 140-144 fillér. Öreg II. rendű 280-350 klg. életsúlylevonással 134 fillér. Fiatal nehéz 300 klg. felüli életsúlylevonással 148-151 fillér. Fiatal közép 220-300 klg.-ig életsúlylevonással 148-160 fillér. Fiatal könnyű 120 klg.-ig életsúlylevonással 154-160 fillér. Sülde belöldi életsúlyban 132-146 fillér. (Az árak minden levonás nélkül klgkint életsúlyban értendők.) A vásár irányzata élénk. Az árak 2-4 fillérrel emelkedtek.

Kőbányai sertéspiacz.

Aug. 24. Magyar elsőrendű: Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli súlyban) 136-138 fillér. Fiatal közép (páronkint 251-320 kilogrammig tejedő súlyban) 140-142 fillér. Közép (páronkint 240-280 klg.) 142-144 fillér. Könnyű (páronkint 240 klg.) 144-14 fillérig.

Felolós szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság

Igazgató **ERDŐS ARMAND.**

Reggelizés előtt fél pohár
SCHMIDTHAUER-féle
 kasszálata valódi áldás gyomorhajosok-
 nak és székszorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz
 az elrontott gyomrot
 2-3 óra alatt tel-
 jesen rendbe hozza.
 Kis üveg 40 fillér,
 nagy üveg 60 fillér.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése: A hőmérséklet országszerte süllyedt és süllyedőben van. Prognózis a következő huszonnégy órára: Elvélve eső és hőemelkedés várható.

Table with columns: Állomás, Légnyomás, Hőmérséklet, Szélirány és erője, Felhőzet, Csapadékmm., Hőmérséklet max. min.

VIZÁLLÁS.

Table with columns: Állomás, aug. 23, aug. 24, Állomás, aug. 23, aug. 24. Lists water levels for various stations.

Kivonat a hivatalos lapból.

Kinevezések. A kereskedelemügyi miniszter az államépítészeti hivatalok személyzeti létszámában Kopp Ede és Zhuk József mérnököket főmérnökökké, Halász Sándor és Lukács Pál segédmérnököket mérnökökké, végül Ahnasescu T. György okleveles építész és Szántó Albert okleveles mérnököt segédmérnökökké;

a pénzügyminiszter dr. Kiss István szegedi pénzügyi fogalmazó-gyakornokot pénzügyi fogalmazóvá végleges minőségben a pozsonyi pénzügyigazgatósághoz és dr. Katona Dávid szegedi lakost pénzügyi fogalmazó-gyakornokká, Keglevich Kálmán adóhivatali segédet a tabi adóhivatalnál eddigi állomáshelyén és a X. fizetési osztályban való meghagyása mellett adóhivatali ellenőrre és Szász Kálmán hőmezővársárhelyi lakost a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű adóhivatali tisztte, Jedlovsky József és Horváth László állami végrehajtókat a nagyváradi, illetve a beregszászi pénzügyigazgatóságnál ebben a minőségükben és a jelen állomáshelyükön való meghagyásuk mellett a X. fizetési osztályba, a huszti adóhivatalhoz, Kada Győző zsolnai adóhivatali gyakornokot adóhivatali tisztte, Tordy Béla zombori adóhivatali gyakornokot adóhivatali tisztte, dr. Rimoczy Béla kolozsvári lakost pénzügyi fogalmazógyakornokká, dr. Scheidl József Árpád herzegvári lakost pénzügyi fogalmazógyakornokká, Kiss Ferenc díjtalan pénzügyi számgyakornokot a székelyudvarhelyi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevősegről ideiglenes minőségű segélydíjas pénzügyi számgyakornokká, Okolicsányi László díjtalan pénzügyi számgyakornokot az ipolysági pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevősegről ideiglenes minőségű segélydíjas, Elek István ipolysági lakost pedig ideiglenes minőségű díjtalan pénzügyi számgyakornokká;

a m. kir. adófelügyelő Budapest fő- és székváros területén a vezetése alatt álló adófelügyelői behajtási osztályhoz ifj. Fejérváry József értesítéssel ellátott díjnokot állami becsússá, Hansner István és Resetárits

Oszkár értesítéssel ellátott ugyanottani díjnokokat a vezetése alatt álló hatóságához pénzügyi kezelési gyakorlatnokká nevezte ki.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter kiskoru Purkenstein Károly és Marcell budapesti lakosok családi nevének Deményre, kiskoru Binder Odón és Loránt budapesti lakosok Bedre, Fischer Lajos budapesti lakos, valamint György nevű kiskoru fia Pajzsa, Bilik Margit mendei lakos Tárnokira, Breszlauer Jenő nyírabatori lakos Baláztra, Groszman Gusztáv polgári lakos Gergelyre, Heiszler Géza kiskörösi lakos Hetényire, Hresa János budapesti lakos, valamint Jenő és Géza nevű kiskoru gyermekei Haresára, Fischer Győző budapesti lakos Halászra, Deutsch Károly rédei lakos saját, valamint Ferenc és Károly nevű kiskoru gyermekei Bekőre, Fleischhauer Aladár kácsi lakos, valamint Erzsébet, Gyula és Dezső nevű kiskoru gyermekei Mészárosra kért átváltoztatását megengedte.

„EGYETERTÉS”

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MATYÁS

Frankmann Olof Nilsson, igazgató, mariebergi lakos

a 36672 számú

Gép répa és hasonló gyökérnövények, különösen cukorrépa fejének levágására.

és a 38878. számú

„Répaemelőgép.”

ezimű magyar szabadalmak tulajdonosa, szabadalmi gyakorlatba vételre szándékosan bejelentést tett, esztelg szabadalmait eladja, vagy gyártási engedélyeket ad. Bővebb felvilágosítással szolgál KALMÁR J. mérnök szabadalmi ügyvivő, Budapest, VII., Rákóczi-ut 44.

A m. kir. szab. osztálysorsjáték

V. osztályának húzása már jövő héten, szeptember 1. és 2-án lesz.

A XXVI. sorsjátékban rövid idő alatt még

11 millió 631.000 koronát sorsolnak ki készpénzben.

A V. osztályú vételsorsjegyek ára; (új vevőknek)

Egész sorsjegy .. K 136.— Fél .. .. 68.— Negyed .. .. 34.— Nyolczad .. .. 17.—

Megújítási árak: (akik már 4 osztályban résztvettek)

Egész sorsjegy .. K 32.— Fél .. .. 16.— Negyed .. .. 8.— Nyolczad .. .. 4.—

Sorsjegyek utánvétel vagy az összeg előzetes beküldése mellett rendelhetők meg.

TÖRÖK A. és TÁRSA bankház r.társ. Legnagyobb osztálysorsjegy-üzlet.

Budapest, IV. kerület, Szervita-tér 3. szám.

FIÓKOK: VI., Teréz-körút 45. sz. V., Váci-körút 4. sz. Távirati cím: „Törökek” Budapest.

A gümőkór.

A pusztító népbetegség természetének, jelentőségének és az ellene való védekezés módjainak részletes leírását tartalmazó műve.

(Gümőkór — Tuberkulozis. Tüdővész — A tüdő gümőkórja.)

A művelt magyar közönség vezérnöke a tuberkulozis kérdésében.

392 a szöveg közre nyomtatott képpel.

Irta O. Kuthy Dezső dr.

Ára kötet 4 korona.

Egyszerű népkiadás füve 60 L

Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer f. és fia) r.t.-nél Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE. Table with columns: Allamadósság, Záloglevelek, elsőségek, Bankok, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalomok, Iparvállalatok, Sorsjegyek, Pénznekem és váltók. Lists various financial instruments and their values.

KÜLÖNFÉLÉK.

Babonázott város.

Furesa város, furesa utca, ház,
A virágok mindég hó alatt vannak,
Egy hosszú vonat zakatol, sistereg
S a padláson szüntelen sipolnak.

Babonázott város, elátkozott utca,
Csak baglyok és sirályok repülnek,
Szent Mihály lovai kopognak mindég,
Mindennap egy asszonyt temetnek.

Mindig tél van, mindig fu a szél,
Nincsen esők s nincsen lakoma,
Elpattan mindig a hegedű a h
S lézítő sipító a zongora.

Fekete város, átkozott emberek,
A legények mindig feketébe járnak,
A leányok redősek, álmosan ülnek,
A fednyok mindig csak — várnak.

Jámbor Gyula.

(III. Napoleon a nagy háboru előtt.) Az 1870-iki francia-német háboru előzményeire vonatkozó diplomáciai okmányokat tudvalegleg mostanában tették közzé hivatalosan Franciaországban. Napoleon császár számos híve ebből az alkalomból szükségesnek látja, hogy a császár védelmére szót emeljen. Párisból jelentik ugyanis nekünk, hogy de Mackau báró legutóbb hosszasan nyilatkozott Marcell Hulín, az „Echo de Paris“ munkatársa előtt. A báró nyilatkozatából a következőket közöljük:

„A császár nem akarta a háborut. Könnyű dolog volna azt mondani, hogy a császár csak elűrtte a háborut és a vereség okai inkább a parlament makacsságában rejlettek, amelyek tudniillik 1870 előtt semmiképen sem akart hozzájárulni a Niel marsall által tervezett katonai védművek végrehajtásához.

Amidőn a hadüzenet követő napon mi és a törvényhozó képviselőtestület képviselői a császártól bucsut vettünk, akkor Napoleon felkiáltott: — Oh, uraim! Bizony nehéz ez a háboru, melyre most vállalkoztunk!

A császár kabinetjéből való kilépésünk alkalomával rögtön azt mondtam társaimnak: — *Végünk van!*

De Mackau báró kijelentette azután, hogy a császár szavai a legelőnkében bizonyítják, hogy őt egyenesen a francia közvélemény kergette a háboruba.

(A nagyságos kofaasszony.) Egy aradi újság szemlélt tartott az odaváló piacon s az ujaradi elárúsító asszonyok sorában egy nagyságos kofaasszonyra is ráakadt. A kofatábor legérdekesebb alakja Filipp Jánosné, az ujaradi parasztképviseelő felesége, akinek a férje csaknem egytizede jár az országházba. A nagyságos kofaasszony hűségesen eljár az aradi piacra és buzgalommal kínálja zöldségeit. A piacon csaknem naponta ott látható az őszes, kartonruhás, nyugodt tekintetű parasztnő: a nagyságos kofaasszony. De nehogy valaki azt higgye, mintha Filippné különben tartaná magát a többi kofánál azért, mert az ő ura helyet foglal a parlamentben. A kartársnői, de az egész falu egyszerűen csak így szólítja:

— Kádi pássz! (Kati néni.)

Az urát pedig az egész község „fétter Hanzl“nak szólítja. A képviselő családja épp úgy él, mint a többi józan, okos „sváb“. A legidősebb leányt, a Bébit nemrég nagy kitüntetés érte: megtették kirveih leánynak. Ő a vezetője a bucsusoknak s amíg férjhez nem megy, az ő szava parancs a bucsukon. A familia tagjai — egy kivételével — paraszatosan nevelődtek. Az öt gyerek közül a legfiatalabból ur lesz. Beadták Szegedre a gimnáziumba, hogy azután tudományal elláthassa az egész családot. A többi gyerek szorgalmasan bejár az anyjával az aradi piacra árulni.

(A mecheleni harangjáték-verseny.) Egy kisebb belga városban, Mechelenben olyan zenei versenyt rendeztek, amelyen még aligha volt valaha. A szent Romuald templom tornyában egy nagyszerű harangjáték van, amely még 1441-ből való. Az óra még régiebb. A harangjátékot évszázadok folyamán mindig tovább építették, úgy, hogy a szakértők állítása szerint ez az óramű ma a világ legszebb harangjátéka. Negyvenöt harangból van, amelyek együttvéve 35,000 kilogramm súlyúak. A legnehezebb harang, az ugynevezett Salvator 9000 kilogramm. A harangjáték harmadik és negyedik októbert és a másodiknak egy részét, összesen 31 harangot 1674-ben a híres Hémony Pierre műhelye készítette. Hémony volt a leghíresebb harangöntő, akit a harangöntők királyának neveztek. Most ebben a templomban tizennyolc harangjáték-művész versenyzett egy nagyobb díjért. A harangjáték

aféle billentyű rendszerű szerkezettel van összekötve, amelyen, mint az orgonánál, közel és távolba kell játszani. A Romuald-templom harangjátéka minden negyedórán kétszer megszólal és egy óra alatt 180 taktust játszik, egy nap alatt összesen 50,000 hangot ad.

(Kutyák kiirtása méreggel.) Állatvédelmi szempontból okvetlenül kifogás alá esik a halálra szánt ebeknek pl. lebunkózással való kiirtása s szakemberek még a cyanáliummal vagy strychninval való megmérgezést se vélik elég embereségesebbi módnak, mivel az állat egyideig eszméletlenül, öntudatnál marad s a kinokat éri. Külföldi állatorvosi lap közli, hogy szokásba jött veronállal mélyen elaltatni az ebet s aztán chloroform behelteméssel ölni meg. Még gyorsabban öl a chloroform, ha nem beheltemére adatik, hanem veronállal történt elaltatás után a chloroform 20 grammnyi mennyiségben direkt az állat tüdejébe fecskendeztetik. A mondott öl s altató szerék drágák s ez általános használatba vételüket akadályozza. Aki netán kedven s valami ok miatt halálra szánt kutyáját mégis a mai ismeretek szerinti leghatásosabb módon óhajtja kivégeztetni, az a szakembert bizonyára a mondott mérgekkel való kezelésre fogja felkérni.

(A milliárdos gyermeke.) Amerikában él a milliárdos mister Molcaj kis fiacskája. Erre a gyermekre jobban ügyelnek, mint az orosz ezárra. — Ugyanis a kis milliárdos csemetét annyira féltik a rabló- vagy anarkistatámadásoktól, hogy páncélból készült gyermekkosiban sétáltatják. A zárt gyermekkosci elsőrendű Krupp-féle acélból készült és a kocsi tologató dada csak végszükség esetén veszi elő a gondosan elrejtett kulcsot, hogy a gyermekkosci ajtaját kinyissa. Szóval a milliárdos fiúcska életére árgus szemekkel vigyáznak. A szerencsés körülmények között született gyermek életrendje is kiválóan érdekes és nagy gondot okoz környezetének. A kis milliárdost a legszigorúbban tartják és se lármáznai, se hangosan nevetnie nem szabad, mert az a tüdőre ártalmas. A gyermeket nem úgy szoptatják, mint más halandó gyermekét, mert a dajka mellére alkalmazott szűrőkészüléken keresztül szopik a gyermek. Ez a szűrőkészülék arra való, hogy a dajka tejét előbb fertőtlenítsék és alaposan denaturalizálják. Annyira féltik a kis Molcajt, hogy ha egy idegen gyermek hozzá közeledik, azonnal ott terem a kis milliárdos őriző-térszerződött harmincz herculesi termetű dektív, akik lefogják és eltávolítják a tolózkodó gyermeket.

LIRA HERCZEGNŐJE.

— Regény két kötetben. —

IRTA: W. ROBERTS.

73

— Ez a kifejezés nagyon erős. Ugy gondolom, hogy mivel mindenmel rendelkezem, amire csak szükségem van, egy házasság által legfeljebb csak életem harmóniáját bontanám meg.

— De mi lesz akkor, ha fiatalosod elmulik s te magadra maradsz szeretet nélkül a világon?

— Akkor a politika lesz vigasztalóm? Tricotrin rövid üdvözlés után elhagyta a hercegnőt. Örömteli szívvel jött, s most sokkal nagyobb bámmal távozott, mint valaha.

Egyenesen a kolostor kórháza felé tartott, ahol nemrégiben haldokló ellenségét helyezte el.

— Nos, jobban van már? — érdeklődött a bejáratnál.

— Nem. Már nem fogja sokáig bírni.

— Később ismét visszajövök tudakozódni hogyléte felől.

IX.

Páris egyik elhagyott negyedének mellettkutezájában lakott egy festő, aki oly hamar emelkedett hírnévre, hogy még nem volt ideje arra, hogy műtermét áttegye egy előkelőbb negyedbe, hol nagy számu bámulót és vevőit illendőképen fogadhassa.

Paul Lélis már nem volt fiatalember, midőn a szerenese beköszöntött hozzá és most már nem is igen volt kedve ahhoz, hogy padlásszobácskáját feleserélje valami előkelő műteremmel.

— Husz évvel ezelőtt éppen oly jól festettem, mint ma, — mondogatta mindig bá-

mulóinak. — Hát miért nem vettetek akkor észre?

Lélis akkor lett hírneves festő, midőn egy alkalommal egy igen előkelő vevőt hoztak hozzá, ki egyik festményét megbámulta s meg is vásárolta. Ettől kezdve a világ szemében egyszerre, mint elsőrangú genie tünt fel.

— Miért olyan kesernyész ön, Lélis? — kérdezte az előkelő vendég, ki később Lélis egész jövőjét megalapította.

— Nem, én csak igazságos vagyok, — felelte Lélis. — Ön, gróf ur, nem látta a képeimet mindaddig, míg fel nem fedezte azt a bizonyos fejtanulmányt, amely rávette arra, hogy felkeressen. De Páris husz év óta ismeri munkáimat, de nem tartott érdemesnek arra, hogy figyelmét reám pazarolja, mert a kritikusok ítéletét követte. Ha igaz az, — amint ön most mondja, — hogy tudok festeni, miért hazudtak ezek az emberek éven keresztül.

— Miért? Azért, mert könnyebb papagály módjára valamit eldarálni mások után, mint felfedezni s megítélni az igazán érdemeset.

— Ez igaz. Ki van önnél, Lélis? — kiáltott valaki az ajtó előtt.

Anélkül, hogy megvárta a feleletet, a jövővény belépett a műterembe. A küszöbön azonban hirtelen megállott; látszott rajta, hogy szeretne visszavonulni, majd meggondolva a dolgot, közeledett a művészhez.

— Estmere gróf van itt, — felelte Lélis szívélyesen üdvözölve az érkezőt.

— Ah, Estmere gróf, ön az, aki megalapította Lélis szerencsáját? — kiáltott Tricotrin. — Ez igazam derék dolog volt öntől.

Estmere arczán látszott, hogy erősen gondolkodik afölött, vajjon hol látta már egyszer ezt a nemes arcot, s hol hallotta a tisztán csengő férfias hangot.

— Nos, mi van a Dantével? — folytatta Tricotrin mosolyogva.

— A Dantével? — ismételte Estmere elgondolkodva, majd hirtelen észbe kapva visszaemlékezett az első találkozásra. — Ah, már emlékszem, ön volt az, aki engemet az Attavante boldog tulajdonosává tett.

— Milyen udvarias körülírás; a pénze tette önt a mű tulajdonosává. Igen, én adtam el önnek, gróf ur. Megvan még a könyv?

— Természetesen; billiersi könyvtáramban van.

— Eladta a Dantet? — kérdezte Lélis. Ő és én, tudjuk jól, hogy mit jelent az éhség és a hideg.

Estmere ezalatt néhány falon függő vázlatot szemlélt.

Ezek között volt egy fatáblára festett portait, mely egy tizenégy éves szöke fűrtös vörös sapkás gyönyörű gyermeket ábrázolt, kinek félig nevető, félig ijedt pillantása, mintha a messze jövőben kalandozott volna.

— A kép elragadóan szép, — jegyezte meg a gróf. — Természetesen az ön munkája, Lélis?

— Nem, gróf ur, nem az övé, — szakította félbe Tricotrin, — ez az én tulajdonom.

— Talán volna olyan szives és megvezné a kép festőjét?

— Nem tehetem. Az illető nem vágyik bámulokat szerezni.

A felelet rövid s ellentmondást nem tűrő volt. A gróf hirtelen letette a képet.

— Aki ezt festette, — mondá a gróf, — az minden kétséget kizárólag elsőrangú lángész.

— Lángész! — nevetett Tricotrin. — Mi az a lángész? Nem kell más ahhoz, mint hogy az ember kissé mélyebben tekintsen a dolgok mélyébe, mint az emberek legtöbbször.

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK.

Csütörtök, 1910. augusztus 25-én.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Csákó és kalap.

Vígjáték 3 felvonásban. Írták: Rössler és Roda-Roda. Fordította: Heitai Jenő.

Személyek:

Vincenza nagyherceg Z. Molnár
 A triestlandi herceg Vándori
 Lützenburg gróf Gere
 A hadtestparancsnok Nemeth
 Leuckfeld Szirmai
 Az ezredesné P. Tarnoky
 Minka, a leányok Tóth I.
 Az őrnagy Ráthai
 Az őrnagyné Bera P.
 Mikovics kapitány Kürthy
 Kenderesi Törzs
 Rimanski Papp
 Riedel főhadnagy Pártos
 Jäger főhadnagy Sebestyén
 Az ezredorvos Vágó
 A rendőrkapitány Papir
 Hechenori Dobi
 Gratignan grófnő Orley F.
 Lili, a leánya Báthori G.
 Von Landiesonné Neszáros G.
 Turek Csizsér
 Zimmermann Czobor
 Pálcsik Tarnai
 A zászlós Pethő
 Koruga Körmendi
 Kunicsok Boross
 Korcsmárosné Hubai A.
 Az öreg Ornstein Sárány
 Waclawick Karádi

Kezdeté 8 órakor.

Fővárosi Városligeti Színház.

Muzsikuleány.

Operett 3 felvonásban. Írták: János György és Buchbinder B.

Személyek:

Eszterházy herceg Fekete
 A kis herceg Hudacek N
 Haydn József Thury
 Rézi, tébentes leány Kürty Klára
 Elena Montebelli Sándor Steff
 Tanító Miskey
 Péter Szalay
 Hézaló zsidó Kellér

Kezdeté 1/2 8 órakor.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ. (BUDAPESTI SZÍNHÁZ)

Az elvált asszony.

Operette 3 felvonásban. Szövegét írta: Leon Viktor. Fordította: Gábor Andor. Zenéjét szerzelte: Fall Leó.

Személyek:

Lisseweghe Karel Balint
 Jana a felesége Zitahiné
 Wander Loo Gonda Föti Frida
 Einök Latabár
 Scrop kalauz Virágh
 Adele jegyes Dinnyéssy
 Ruitterspiat Tabort

Kezdeté 1/2 8 órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

Napoleon.

Írta: Pászár Gyula.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

ROYAL-ORFEUM.

VII., Erzsébet-körút 31.

A páratlan

megnyitó műsor.

A nagyherceg.

Operett.

Éjfél álom.

Blüett.

A megázott huszár.

Bohózat.

A papa.

Dráma.

Czirkusz.

Színpad tréfa.

Csibészfogás.

Jassz-dolog szaz összes

Attrakciók.

Kezdeté 8 órakor.

Szenzációs ujdonság!

Stubnyai Fenyő Sósorszesz!

Nem szabad egy házból sem hiányoznia. — Hülséből eredő összes bántalmaknál, úgymint: reuma, csusz, köszvény, fogfájás, fejfájás stb. kitűnő hatású. Hatás és jóságban fölülmulja az összes eddigi sósorszesz-készítményeket. — Kérje mindenütt a Stubnyai Fenyő Sósorszeszt. — Hat üveg rendelésnél portómentes szétküldés a készítőtől!

DETTRICH ENDRE gyógyszerész, Stubnyafürdő. Kis üveg ára 40 fillér, nagy üveg 1 korona.

HUBERT J.E. cs. és kir. udv. szállító POZSONY

Tokaji Bortermelői Társasága r.-t.

TOKAJ.

Telefonszám: Tokaj 5;

Telefonszám: Tokaj 5.

A legmegbízhatóbb beszerzési forrása a felséges

tokaji szamorodni és aszu-boroknak.

Próbarendelésre alkalmas csoportok:

1 posta kosár: 1 palack 0.7 lit. 1904. évi kiváló szamorodni bor; 1 palack 0.7 lit. 1901. évi zamatos szamorodni bor; 1 palack 0.5 lit. 1904. évi 2 puttonos aszu; 1 palack 0.5 lit. 1901. évi 4 puttonos aszu K 12.70

Ládában:
 20 palack 0.7 literes 1904. évi tokaji szamorodni bor K 36.30
 12 palack 0.5 literes 1904. évi tokaji 2 puttonos aszu bor K 40.25

20 palack és pedig: 10 palack 0.7 lit. 1904. évi szamorodni bor és 10 palack 0.5 lit. 1904. évi 2 puttonos aszu bor K 52.25

Hordóban:
 60 liter 1908. évi tokaji asztali bor ... 59.40 kor.
 60 " 1907. " " pezsenye bor ... 72.60 kor.
 60 " 1904. " " szamorodni bor ... 89.10 kor.
 60 " 1901. " " szamorodni bor ... 138.60 kor.

A csomagolásért, hordóért és ládáért semmit sem számítunk fel. A megrendelő vasúti állomásáig bérmentve küldünk minden rendelést. Részletes árjegyzékkel szívesen szolgálunk. Vizonteladók kedvezményben részesülnek.

ROYAL ORFEUM

Ma és minden este 8 órakor a páratlan megnyitó műsor.

A nagyherceg Csibészfogás
Laszky Béla operettje. 42 szereplővel. Jean Larue bohósága.

Éjfél álom A megázott huszár
Roccoco blüett. / falrengető bohózat.

A papa Cirkusz Solti
dráma Szép Ernő új színpadi tréfa Szécsi dalokkal

A legújabb Zerkowitz dalok. Aktuális strófák. The Morisoff, excentrikusok. Semmel Trio és az egész nagy augusztusi műsor.

Uj amerikai szellőztető berendezés.

A félkertben éjjelkor Royal-Cabaret. 22 új csillag. Ének- és tánc. Bal mabille hajnali 5 óráig.

JARDIN DE PARIS

VII., Erzsébet királyné-ut 1.

Telefon 167-25. Kezdeté 9 órakor.

Schneider Duncker KELETI JULISKA

Nagy német Revue

NINA BARKIS

Szenzációs augusztusi új műsor.

Tabarin Bal Mabelle és 25 táncattrakció.

Szőnyeg ujdonság!

5 frt 80 kr.

Kétoldalas nyírott Jaquard-szőnyeg 300/200 cm. nagyságban elpusztíthatatlan minőségben 5 frt 80 kr. árban kapható.

Szőnyeg-udvar

Budapest, Király-utca 32. (az udvarban.) Alapított 1895.

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. sz. Waldmann Imre igazg.

Ma és minden este

A fényes és változatos évadnyitó műsor.

Elsőrendű attrakciók.

Az összes helyiségek újjáalakítva. Jegyelővétel: délelőtt 10-11-ig és délután 3-6 óráig a nappali pénztárnál.

Az előadás kezdete este 8 órakor. A félkertben reggeli 5 óráig VÖRÖS

:: ELEK cigányzenekara játszik. ::

Országos papiros-, papir-, konfekció-, író-, tanszer- és iskolaszertkiállítás.

Modern Irodaberendezések. — Reklám. Nyitva a városligeti iparcarnokban szeptember 15-ig reggel 9-től este 7-ig. Belépődíj 60 fill., vásár- és ünnepnap 40 fillér.

Kiváltunk ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

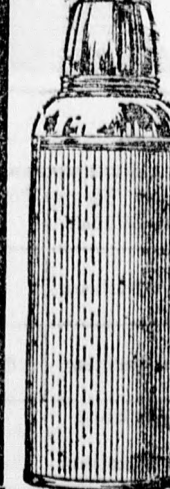
MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párisi-u. 5. (Főpostával szemben.)

Nincs jégghiány! Mert az „ISOLA“ bevált.

Az „ISOLA“ palack 36 óráig jég nélkül tartja az italt a legnagyobb kánikulában is minden előkészület nélkül. Azért feltétlenül szükséges, hogy katonatisztek, vadászok, turisták, utazók és a házon kívül tartózkodók „ISOLÁT“ vegyenek. Kapható a következő nagyságban és áron:

	1/4 liter	1/2 liter	3/4 liter	1 liter
Fényes alum. fek. zom. burk.	6.—	7.—	11.—	13.—
Fényes alum. műbör burk.	7.—	8.—	12.—	14.—
Niki pohár fek. zom. burk.	7.50	10.—	13.—	16.—
Niki pohár műbör	8.50	11.—	14.—	17.—
Niki pohár bagariabör	9.50	13.—	16.—	19.—
Niki pohár niki burkolat	10.50	13.—	18.—	21.—

Váltsz 250. börtök 6.—, és 9 K. 50 fillér. ISOLA fagyalt és ételtartó, melybe kész fagyalt és ételtartó behelyezhető és 24 óráig tetszés szerint fagyaltot vagy ételt tarthatunk anélkül, hogy bármilyen előkészület kellene hozzá.

Az „ISOLA“ fagyalt vagy ételtartó árai a következők:

	1/2 literes és 1 literes
Fek. zom. burkolat	16.— 27.—
Műbör burkolat	17.— 29.—
Bagariabör burkolat	19.— 32.—
Tiszta nikel	21.— 34.—

Az „ISOLA“ minden előkelő szakszertben egy a fővárosban mint a vidéken kapható.

Főelárúító: PLÖKL és HAAS sportháza, VI., ANDRÁSSY-UT 13. szám. Figyelmeztetés: okvetlenül „ISOLÁT“ kérjünk, mert amely darabon nem ez a szó „ISOLA“ van beledomborítva, azt mint utánszót utasítsuk vissza.

„ISOLA“ prospektust ingyen küldünk.

SZÍNHÁZAK.

Csütörtök, 1910. augusztus 25-én.

VIGSZÍNHÁZ

Az ördög.

Vígjáték a fejevesben. Irta: Molnár Ferenc.

Személyek:

László
Jelán, a felesége
Az ördög
János
Ella
Sejtem Cinka
András
Christonné
Fáné
Nary
Lang

Szerény
Varsanyi I.
Hortus
Fenyvesi
Komlósy
Hegedűs
Gyöngy
Makróczy
Kürtli S.
Varga A.
Kassay

Kezdeté 8 órakor.

KIRÁLY SZÍNHÁZ

Luxemburg grófja.

Operett 3 felvonásban. Irta: Lehár Ferenc.

Személyek:

Luxemburg grófja
Bazil herceg
Stéza grófné
Virmont Juliette
Mencsikoff Szegej
Pavlovics Pavel
Pelegrin
Managers
Báróné
Saville
Boulanger
Marchan

Király
Ratkai
Erdei B.
Kovács
Váradi I.
Harosath I.
Sáfány
Totb
Kasznyai
Ligeti
Sári R.
Palotay
Balázs
Egri

Kezdeté 8 órakor.

CIRKUSZ BEKETOV

Városliget, Telefon 107-46.

Ma csütörtökön 1910. augusztus 25-én délután 4 órakor előadás: **Ötödik családi és gyermek-matinee fél helyárak** felnőttek és gyermek részére. Este 8 órakor Nagy előadás. Mindkét előadásban és az egész nagy augusztusi műsor.

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.

Ma és mindennap: Kezdeté negyed kilenckor.

Ujdonság: 9 órakor: Ujdonság:

A kollektív apaság!

Ujdonság: 9 órakor: Ujdonság:

Tréfa házasság!

Böközlatok. Irta: Glinger és Taussig, ford. és átad. Steinhardt.

Steinhardt és Hunyadi új magánszámokkal és több elsőrendű külföldi számok.

Éjfél-től reggel 5 óráig a remek téli kertben cabaret, zene, táncz belépő díj nélkül. — Jegyek délelőtt 10-11-ig és délután 3-6-ig a mulatóban és özv. Konti Józsefné dohánytőzsdéjében, Andrássy-ut 29.

IX. évfolyam. IX. évfolyam.

LÖWY MAYER

okleveles zenetanár

zeneakadémiai előkészítő hegedű- és felfolyama és esti kurzusa

VI, Csengeri-utca 45. II. 14. (Aradi-u. sarok.)

alatt létezik. A tanítás szeptember 5-én kezdődik.

A beiratások d. e. 9-12, d. u. 3-6-ig eszközölhetnek.

Royal Cabaret

Erzsébet-körút 31. szám.

Ma és minden éjjel pont 12 órakor

Nagy ének- és táncelőadás

22 új attrakció!

Ball mábillé hajnali 5 óráig. — Nemzetközi szépségverseny. — Czigányzene.

Belépődíj éjjeli 1 óráig 1 korona, 1 óra uti belépődíj nincs.

BUTOR

Késapézért és részletre, mely kényelmesen áremelkedés nélkül banknál is örleszhető.

Műbutor Kereskedelmi Részvény-Társaság

Budapest, IV., Aranykő-utca 5. Telefon 71-52.

Azonnal jogos tulajdona a zongora

vagy pianó, ha Kemény Mihály legújabb reuszerű hitel-osztályából veszi azt meg. — Nem béli a részletfizetés leple alatt, hanem azonnal sajátja a megvett hangszer. Ugyanazon árak, mintha készpénzért venné. Eddig havi részletfizetés mellett a legjobb zongorát vagy pianót részletes árjegyzék és prospektus díjlanul küldetik Budapestre, VI. ker. Király-utca 58. Nemesak Budapest, de vidéken is bárkinek rendelkezésére áll ezen eddig még nem látott alkalom, így könnyű feltételek mellett zongorát vagy más hangszer vásárolni. — Zongorák hangolása és javítása a legképzettebb szakmunkások által.

FOLIES CAPRICE

Nyári helyisége: Aréna-ut 84. szám. Telefon: 11-22. Főrendező: Rott Sándor.

Igazgatók: Leitner és Keleti. Az előadás kezdete 9 órakor.

9 és negyed órakor Ujdonság:

„Próbafurás”

Pikantéria. Irta: Faun. Rendező, Rott Sándor. 10 és fél órakor

„Schneidige Leute”

Böközlat. Irta: Ármán József.

Továbbá: R. Türk Berta, Werner Teresi, Gerő és Springer új szövegeikkel. Jegyek elővetelben nyári helyiségekben Aréna-ut 84. d. e. 9-11-ig és d. u. 3-6-ig. özv. Konti Józsefné különlegességi tőzsdé. Andrássy-ut 29. és Sopronyi nagytőzsdében, Rákóczi-ut 1. sz. Az előadás után omnibusz- és villamosközlekedés minden irányban.

„A. B. C.”

Fehérnemű kölesző vállalat, szállít hivatalok, üzletek, gyárak részére higiénikusan tisztított

törölközőt, padlóruhát, portörölkőt stb. stb.

csékely kölesűndijét, házhoz szállítva, h. tenkint cserélve. A mosással járó kellemtelenség megszűnik. Eötvös-utca 30. Telefon: 46-86.

Gyermekjáték a Schicht-szappannal való mosás, mert egyszerre tisztít és fehérit is, s megtakarít minden fáradságot és megerőltetést!

Heti műsor:

1910. augusztus hó	Vigszínház	Magyar Színház	Király-Színház	Fővárosi Város- ligeti Színház	Fővárosi Nyári Színház	Uránia
26. Péntek	Ámor, a pénzügynök	A koncert	Luxemburg grófja	A muzsikuleány	Bohémélet	Orosz-Japán háború
27. Szombat	A kis cukros	Csákó és kalap	Luxemburg grófja	A muzsikuleány	Siami herceg	—
28. Vasárnap	d.n. este	A kuruzsló	Az elvált aszony	Angyal Bandi	A cigány	—
	Ámor, a pénzügynök	A koncert	Luxemburg grófja	A muzsikuleány	Siami herceg	—

BUTOR

részletfizetésre

vagy meghatározott időre, szállít árak és legkedvezőbb fizetési feltételek mellett. — Felvilágos-
tással szolgál

LISZT ISTVÁN BUDAPEST,

most Kristóf-tér 8. I. em. (Váci-
utca mellett) butor-raktárban.
Telefon 171-38. Több mint 500
képpel ellátott árjegyzékünk pár-
kint 60 fill. ellen franko elküldjük.

Gummi-halólyag óvszer **tuczonként 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 K. 3 tuczatnál :: 20% engedmény. ::**

Nakira törv. védett, valódi indiai paragummi férfikulonlegesség tuczatja 12. — korona. 3 tuczatnál 20% engedmény.

Uterus-sprai feltétlen megbízható női fecskendő különlegesség 14 korona.

Pessar-Ocl. orvosilag rendelve 3, 5, 6, 8, 11 kor. darabja. 3 darabnál 20% engedmény.

IRRIGATOR 3 K és feljebb. VII., RÁKÓCZI-UT 32. A Rókussal szemben.

BIDET 10, 16, 20, 24 K. VII., RÁKÓCZI-UT 32. A Rókussal szemben.

MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR
PONTOS CZIMRE ÉS A VÖRÖS KERESZTRE ÜGYELJÜNK.

Képes árjegyzéket rendkívül érdekes tartalommal kbl. 1000 ábrával ingyen bérmentve és discréten küldünk.

Párisi világkiállítás „Grand Prix“ 1900.

KWIZDA-féle RESTITUTIONSFLUID
mosóvíz lovak számára.

Egy üveg ára K. 2.80.

Az udvari istállóban, továbbá a nagyobb katonai és polgári istállóban több mint 40 év óta használatban, a nagyobb strapák előtt és után való erősítésre és erőtgyűjtésre, az inak merevségénél stb. képesíti a lovat a legnagyobb munkabírásra trainingban.

A Kwizda-féle Restitutionsfluid csak akkor valódi, ha a fenti vedlőjegy van elítva. — Vedlőjegy, címke és göngyölös törvényesen védve.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész, Budapest, VI., Király-utca 12. szám és VI., Andrassy-ut 28. szám.

OLAFI GÁBOR:
KORUNK HŐSE
Verses regény.
Ára 3 korona.

Kiadja a **FRANKLIN-TÁRSULAT**
Kapható: **LAMPEL R.** könyvkereskedésében (Wodianer F. és fia r.-t.), Budapest, VI., Andrassy-út 21. és minden könyvkereskedésben.

Biztos siker! NŐK FIGYELMEBE! Biztos siker! Artalmatlan! Artalmatlan!

Antiseptikus és hygienikus „Jano-óvszer“ megakadályozza a bűz gyermekáldást. Számos orvos által ajánlva. Használati utasítás mellékelve. **Ára 3 korona.** Postai megrendelésel titoktartás mellett esz. szolgtatnak. Kapható az egyedüli készítőnél, **BRAUN ERNŐ** „Szent Ilrónság“ gyógyszerárában Temesvár, József város 7.

FOGAK 3 koronától szápadlás nélkül, gyökérel-távolítás fölölleges, aranykoronák és tartó-fogtömések, foghuzások érzéstelenítés. — Védőlejek 12 óra alatt kielégítőnek. Régi fasszavcheftelen fog-sort hasznavehetővé alakítottok.

Dr. Hegedüs Jakab fogorvos. Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körut 44. Rendelés egész nap. Részletfizetésre is. 10 évi jótállás és fájdalommentes kezelés, tartós fogtömések 8 korona.

Állami felügyelet alatt álló

A kerékpárvilágot már 35 év óta uraló eredeti angol **Hercal Premier és The Champion** kerékpárokat dupla harang-csapágygyal és szabadon-futóval, 3 és 6 évi jótállással, minden árfelemelés nélkül szigorúan az eredeti gyári áron havi 12 és 15 korona részlete adjuk és **kerékpár-alkatrészeket** az egész világon létező összes kerékpárhoz, külső és belső gummit, csengőket, lámpákat, láncokat, konuszokat és csészéket óriási forgalmunk következtében mélyen leszállított **nagybani eredeti gyári árban szállítunk** vidékre is bárholva.

LÁNG JAKAB és FIA kerékpár és alkatrész nagykereskedők Budapest, VIII., József-körut 41. szám. Flóküzletek: Baross-tér 4., és Budán II., Margit-körut 6. szám. Díszárjegyzékünk 1000 képpel kerékpár és alkatrészekről ingyen és bérmentve.

Telkek a Hűvösvölgyben

Vízszádag területen, közúttal a telepen, villamos végállomás közelében előnyös fizetési feltételek mellett, olesó áron kaphatók. Felvilágosítás nyertető a **Kalász-féle** vendéglőben, a villamos végállomáshoz. — Azonkívül telkek kaphatók 1 koronától feljebb — nienként a **Szilágyi telepen** 5 éves lefizetésre. Vonatközeledés közvagóhidról. Felvilágosítás nyertető a Szilágyi telepi vendéglőben. — Bővebb felvilágosítással a Budapest III-ik kerületi takarékpénztár **Lajos-u. 183.** szolgál.

FIU-INTERNÁTUS
Budapest, Damjanich-utca 30.

Az Ág. Ev. (Fasor) főgimnázium, VII. ker. állami főgimnázium, VI. ker. főreáliskola stb. közvelen közelében. Gondos test ápolás. Egyéni tanítás és nevelés. Alando felügyelet. Francozia, angol és német oktatás. Zene. Rajz. Vivas és toruazás. Jelentkezés délután 4-7 óráig. Kívánatra prospekt usz küld.

Récsei János tulajdonos.

A betegség elkerülése

sokkal könnyebb mint annak gyógyítása. Ha tehát érzi, hogy baja támad, ne várjon, míg súlyos betegség fejlődik ki belőle, hanem azonnal vegye igénybe a megfelelő segítséget. Ismerje meg különösen a villamos gyógy-módot, melyet fényes sikerrel lehet alkalmazni az általános és ideggyengeség, csusz, kőszvény, meg-saba, almatlanság, emésztési zavarok, mindenféle gyöngeségi állapotok, vérszegénység és a legkülönfélébb női bajok ellen.

Ezen gyógymódnak érdekes és tanulságos leírását szívesen elküldjük Önnek **ingyen és bérmentve** minden kötelezettség nélkül.

ELEKTRO-VITALIZER orvosi rendelő-intézet Budapest, Semmelweis-utca 4., félelem 10/K. Rendelőórák: hétköznapokon 10-1-ig és 3-8-ig, vasár- és ünnepnapokon 11-1-ig.

Szelvény egy ingyen könyvre. 1910. aug. 25.

ELEKTRO-VITALIZER orvosi rendelő-intézet Budapest, IV., Semmelweis-u. 4., félelem 10/K. Kérem részemre díjtalanul, portamentesen és zárt borítékban elküldeni a „Modern Villa nos Gyógymódról“ szóló művet.

Kivagando:
Név:
Cím:

Nők részére külön női könyv.

Korszakalkotó találmány!!
Sérvbén

szennedők különös figyelmet felhívom es. és kir. szab. pneumatikus pelettával el-látott sérvkötőimre. Ezek az egyedüli köte-letek, melyek teljesen fájdalom nélkül viselhetők, mert a pneumatikus peletta a leg-erősebb rugó nyomását is érzékellenne tes i és a legegység és a leg-nagyobb sérvet is fáj-dalmatlanul és teljes biztossággal visszatartja. Ezernyi elismerőlevél a legelőkelőbb orvosoktól és tanároktól. Képes árjegyzéket ingy. és bérment. küld: **KELETI J.** es. és kir. szab. sérvkötők gyára Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 17. Alapítva 1878. Telefon 13-76

VÉTKEZIK

Önmaga ellen minden nemű betegségben vagy nemű gyengeségben szenvedő, ha nem ovisssa el **Dr. GARAI** hírneves szakorvos

Hasznos tanácsadó minden férfi és női nemű betegségben

ozimű számos ábrával oillátott könyvet, mely az összes férfi és női nemű betegségek leírását, okait és gyógyítását tárgyalja népszerű előadásban. A könyv ára 3 korona, mely összeg 10 filleres leadvényekben is beküldhető. Zárt borítékban bérmentve küldi a szerző.

Dr. GARAI, Budapest, Andrassy-ut 24.

Rendel. huzgyszervi, bőr és nemű betegségeknél délelőt 10-tól délután 4-ig és este 7-8-ig.

EVŐESZKÖZÖK
EZÜSTBŐL és ALPACCA EZÜSTBŐL,
DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK
A LEGELÖNYÖSEBBEN

POLGÁR KÁLMÁN EKSZERTELEPEN
BUDAPEST, VII. Erzsébet-körut 29.sz.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK. ÁRJEGYZÉK 2000°RAJZAL BÉRMENTVE KÜLDETIK.

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges pótt betűkből 4 fillérral, kompakt betűkből szedve 6 fl.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges pótt betűkből 4 fillérral, kompakt betűkből szedve 6 fl.-rel fizetendő.

Pénzszekrények,

használtak és újak, rendkívüli olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6—C.

„Piros szegű” 1/2

Mi az oka hallgatásának? a lapokért millió csók. Sokat gondolok reá és feledni soha sem fogom. Tudasson azonnal egytelennem.

Széplakon

menjen el Hofman Hajnalkához Hunyadi-utca 1. szám alá, fontos üzenet várja ott ezizukámat. Csókolja a tátrafüredi. 5962

Lakások

1, 2, 3, 4 szobásak modern épületben november 1-re kiadók. Jó levegő, gyönyörű kilátás a hegyekre H. Logódy-utca 102. sz. Alagutnál. Bővebbet a palernál (vagy Koronaherczeg-utca 3. Bankban). Telefon 129—83. 29311

Csemegeszőlő,

saszella, muskotály postakosaraként 3 koronaért mázsánként 44.— paradicsomnak 12.—, ananász kajszinbarack lekvárnak kilóját 2.60, Császárkörte és csemegemalma postakosaraként 2.40. — Gyümölcskivitel Csongrádról.

Pénzszekrényeket

tűz- és betörésmenteseket ajánl olcsó áron Budapesti pénzszekrénygyár, Rákos-u. 4/h.

Vérpiros

görögdyénének száza 14 től 20 koronáig ananász, turkesztán. Tiszagyöngye mázsája 16.—, paradicsom 12.—, alma, körte 16—30. Fejlesztőszertének száza 16 K, tölthető paprikának 70 fillér, 5 kgr. ként bármelyikből 1.40, saszella muskotály szőlőből 3.20. Gyümölcskivitel Csongrádról.

Olcsó butorekladás.

A legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig szeptember hó végéig minden elfogadható árban eladók. Patyi Kálmán Lőrincz, Budapest, Rákóczi-ut 19. sz. Uránia színház mellett.

Pianino

hárfá pedálos, kellemes csengő hanggal, keveset használt, olcsón eladó. Czim a kiadóhivatalban meg tudható. 5963

Asztalok

aj jövedelmi forrását leíró képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a „Kezelet” szerkesztősége Budapest, Nagymező-utca E. 46.

ÜGYNÖKÖK

Minden szakmabeli egyének tetemes keresetre tehetnek szert törvényesen engedélyezett sorsjegyek eladásával. A legmagasabb jutalékok, később esetleg fix általányt fizetünk. Ajánlatok:

Értékpapírban, Retter,

Budapest, V., Honvéd-utca 4.

Hurutos

bántalmak hatásos és kellemes gyógyszere a Réthy-féle cukorka, melyet pemetefülből készít Réthy Béla gyógyszerész Békéscsabán. Gyógyszertárban kapható.

Kiadó

egy palota első emeleté kerthasználattal Budapestben, a városligeti negyedben szerződéssel f. é. november 1-én, esetleg előbb átadó. Gyönyörtien kiállított 6 nagy szoba, hall, 4 eselédzsoba, fürdőszoba, konyha, stb. Bővebbet a Dunagőzhajózási társaság forgalmi igazgatóságánál, Bpest, Rudolf-rakpart 3. Telefonszám 34—53.

Csemegeszőlő

postakosaraként 3 kor., métermázsája előre be-küldéssel 40 korona, őszi barack 4 korona, körte, alma, magbaváló kék szilva 3 kor. Paradicsom, tölthető paprika, ugorka, cukordinnye 2 korona. Paradicsomnak métermázsája I. r. 16, II. r. 10 kor. Sperlinger Csongrád.

Sonka-pác

szepességi, 1 adag 1 sonkán 50 fillér, 12 adag 5 korona. Barta József konzervgyára Felka (Szepes megye). 29318

Csemege szőlőt

bérmintve három korona 50 fillérért szállít 5 kgos kosarakban Wigner Géza Orosháza.

Juniperus

(nemes borovicska) 4 literes posta-tartály bérmintve K 10.50 Barta József konzervgyára Felka (Szepes megye). 29315

Veres áfonya

befőtt, szepességi, 5 kilós postakosár K 7. Barta József konzervgyára Felka (Szepes megye). 29317

Vetőgépszükségletét

mielőtt fedezné, kérem forduljon a világhírű „Kincsem” tolórendszerű vetőgépek kizárólagos képviselőjéhez Szűcs Ödön, Budapest, VI., Nagymező-utca 66. sz. a. céghez. Felszólításra ingyen küld árjegyzéket előnyös ajánlattal. 29303

Igen szép lakás

Budapestben, a városligeti negyedben, kerthasználattal folyó évi november elsejétől, esetleg előbb is, kiadó. Ezen modernül berendezett, teljesen újonnan renovált lakás 4 tágas utcai, 2 udvari, továbbá elő-, fürdő, és eselédzsobából áll, megfelelő mellékhelyiségekkel, a palotaszertű egyemeletes ház első emeletét foglalja el. Bővebb értesítés Budapest, V., Rudolf-rakpart 3. a Dunagőzhajózási társaság forgalmi igazgatóságánál.

Ajtók, Ablakok,

vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál

BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. Telefon: 62—80. Alapított 1886-ban.

Rayonképviselők

ügynökök és reprezentábilis viszontelárusítók, kiknek nagy ömmeretűségük van jobliz. körökben, egy szabaddalmazott kegyeleti újdonság értékesítéséhez kerestetnek. Csakis jó megjelenésű kauczió-képes acquisitorok lesznek figyelembe véve. Havonta 1000—1200 kor. jövedelem. Molnar M. Lajos szerkesztő Budapest Rottenbiller-utca 10 Mo. — Prospektusok ingyen.

A gyakorló

gyorsírók Társasága gyorsírási (Gabelberger-Markovits rendszerű) és gépirást magyar és német tanfolyamaira, különféle rendszerű, látható írásu írógépekre, beiratási díj nincs. Tandij igen mérsékelt. Végzett növendékeinket díjlanul állásba segítjük. Telefon 18—09. GLOGOWSKY és TÁRSA, Andrássy-ut 12. és Révay-utca 6. szám. 28644

Zálogcédulát,

Brilliantot, gyöngyöt, ékszer, aranyt, ezüstöt és régiséget veszek. Ait-Wien porcellán, régi bronz, osontárgyakat, szobrokat és olajfestményeket veszek Kertész ékszerész és régiségkereskedő Király-u. 85. — Telefon 95—48. — Meghívásra jövök.

Zenekedvelőknek

Ingyen és bérmintve küldi most megjelent

képes főárjegyzéket

az összes hangszerekről

Marnitz Frigyes

műhangszerkészítő BUDAPEST, VIII./ József-körút 37-39. Óriási raktár gramofon és lemezekben. Kérjen külön árjegyzéket

Soványtság

Az egyedüli eredménytől kísért háziszert a dr. William Hartley tanár amerikai erőltató-pora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek. — Hölgyek remek köblet. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért jótallást. Vészségénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorhajósoknak nélkülözhetetlen tápszert. Kiténtve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati utasítással. Főraktár: Balázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11, II/1. Telefon 156—80.

25 koronaért

készülnek esajt műhelyemben mérték után remek szabásban, finom kivitelben divatos férföltönyök vagy felöltők finom szövetekből, Lichtman Sándor férfiszabómester Budapest, Rottenbiller-utca 4-A. sz. Vidákre postát minták bérmintve helyben szabásmunkát kívánatra házhoz küldöm. 28593

Csemegeszőlőt

legfinomabb chasselas, passatutivál 5 kilót 3 és fél koronaért, nagy őszi barackot 4 koronaért, zamatos körtét, finom asztali almát, édes magbaváló szilvát, nemesfajú dinnyét 2 kor.-ért szállít Müller J. Kiskunhalas.

Zálogcédulákat

veszek. Elzálogosított brilliansokat, gyöngyöket, aranyt, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem.

Singer Jakob

ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán. 27568

Szüllők!

Iskolákról, nevelő-intézetekről (bel- és külföldiekről) felvilágosítást ad ISKOLAI BEIRATÁSOKAT, nevelő-intézetben, vagy családoknál ELLÁTÁSRA való elhelyezéseket ellát, mindenemű tanügyet elintézt, MAGANVIZSGÁLATOKRA, EGYÉVES ÖNKÉNTES-SÉGRE, felkészítést, való ELŐKÉSZÍTÉS-RŐL gondoskodik: MAGYAR TANÜGYI INTÉZET Budapest, VII. ker., Rottenbiller-utca 5/A.

Parlamenti

gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémiai tanárok által oktatott szaktanfolyamok. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovics Iván 1863-ban. Biztos állás közvetítés. Nyitva szept. 1-től jul. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küld a Gabelberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-ter 10. előbb Gyár-utca 4.) Címre vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépezégekkel s más hirdetésünket utánzó újabb tanfolyamoktól független. — Telefon 64—68. Beiratások egész napon át.

BUTOR

készpénzért vagy részletre minden kamat nélkül legolcsóbban. — Óriási választék politur butorokban

Nagy Imrénél

Budapest, VI. Váci-körút 9. feljárt Szerencsen-utca 1. Kis képes modern, teljesen új album ingyen. Nagy album 60 fillér.

25 koronaért

készülnek esajt műhelyemben mérték után remek szabásban, finom kivitelben divatos férföltönyök vagy felöltők finom szövetekből, Lichtman Sándor férfiszabómester Budapest, Rottenbiller-utca 4-A. sz. Vidákre postát minták bérmintve helyben szabásmunkát kívánatra házhoz küldöm. 28593

Csemegeszőlőt

legfinomabb chasselas, passatutivál 5 kilót 3 és fél koronaért, nagy őszi barackot 4 koronaért, zamatos körtét, finom asztali almát, édes magbaváló szilvát, nemesfajú dinnyét 2 kor.-ért szállít Müller J. Kiskunhalas.

Zálogcédulákat

veszek. Elzálogosított brilliansokat, gyöngyöket, aranyt, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem.

Singer Jakob

ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán. 27568

A gyermekáldást

2 vagy 3 számra meghatározni, nagyon okos dolog és sok pénzmegtakarítással jár. Az erre vonatkozó pontos utasítást, a melyért sok ezer hálaírat beérkezett, titoktartással küldi 90 fillér magyar levélbéllyeg ellenében Frau A. Kaupa, Berlin S. W. 247. Lindenstrasse 51 28694

Temetkezési

vállalkozók, intézetek, egyletek, társulatok részére képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a Budapesti Ravatalgyár Részv.-társ. Nagymező-u. E. 46.

Gödöllön

Öreghegy alján egy kis ház jó kuttal, elsőrendű szőlő és gyümölcsösökkel, 1100 négyszögöles, villamos mentén fekvő telek, mely augusztus havában már a forgalomnak átlesz adva, minden elfogadható áron eladó. Bővebbet Nagymező-utca 21 ház mesternél.

„Hungária”

beszélő-gépek tölcsernéküliek is kizárólag eredeti első-rangu gyártmány, részletfizetésre is olcsón kaphatók,

Deményi és Társa

Budapest, VI., Király-u. 76. Kérjen árjegyzéket.

Zálogcédulákat

veszek. Elzálogosított brilliansokat, gyöngyöket, aranyt, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. 736

SCHILLER IZIDOR

ékszerkereskedő Budapest, Sip-utca 8. sz.

Saját gyártmány

fűthető fürdőkadak körmelegítő kályhák

hullám-ülő-fotel és gyermek-lakdak, valamint az ez székübe vagy higiénikus cükkek, jég-szekrények, szőlő és modern kivitelben, nagy választékban jutányos áron.

WOLLNER M. H.

Bpest, V., Arany János-utca 22a. (Bálvány-u. sarok) Telefon 36-63. Árjegyzék ingyen és bérmintve.

BUTOR

30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenciek-tere 3 félemelet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknak, mahagoni és palisander butorok, ural szobák, angol börgarnitúrák és teljesen berendezett mintaszobák, keleti szőnyegek, csillárak. Telefon 82—13. 28589

VALÓDI FRANCZIA GUMMI ÉS HALHÓLYAGOK

Lucja 1.75, 2. 3, 10 Kgr. 3 db. legfinomabb minta 1 K. STERYL

törvény. védett legfinomabb GUMMI-KÜLÖNLEGESSÉG csak cézégemnél kapható.

NEUMAYER LIPÓT

BUDAPEST VI. VÁCI-KÖRÚT 1. SZ. AUERFÉNYHÁZ.

Légszusz és villamos csillárok

legelőnyösebben szerezhették be Kulcsár Sándor bronzáru- és csillárgyárában, Budapest, VI. ker., Dessoewy-utca 9—11.

WIESEL ADOLF NÁL

Váci-körút 47/a. (Podmaniczky-utca sarok) Telefon 91—20.